

Albahari-Žigrai Hana

JEVREJSKA OPŠTINA NOVI SAD

Ženska sekcija

od stvaranja 1876. do danas

Albahari-Žigrai Hana

JEVREJSKA OPŠTINA NOVI SAD
Ženska sekcija
od stvaranja 1876. do danas

Novi Sad, 2020

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

26-784-055.2(497.113 Novi Sad)"1876/2020"

АЛБАХАРИ-Жиграи, Хана, 1946-

*Jevrejska opština Novi Sad, Ženska sekcija od stvaranja 1876. do danas / Albahari-Žigrai
Hana. - Novi Sad : Jevrejska opština, 2020 (Novi Sad : Copy centar Jovičić). - 77, XXXVII
str. : ilustr. ; 20 cm*

Tiraž 500. - Bibliografija.

ISBN 978-86-912225-6-7

а) Јеврејска општина (Нови Сад). Женска секција – 1876-2020

COBISS.SR-ID 18865161

*Príče nemaju početak i kraj. One imaju samo vrata kroz
koja čitaoci mogu da uđu u njih.*

*Karlos Ruis Safon
"Lavirint duhova"*

Sadržaj

Predgovor.....	1
Stvaranje i aktivnosti prvog Ženskog društva.....	2
Period između dva Svetska Rata	4
Period nakon II Svetskog Rata	8
Uvod.....	8
Aktivnosti Ženskog komiteta/sekcije neposredno posle II Svetskog Rata	9
Ženska sekcija 1960.-1969.....	17
Ženska sekcija 1971.-1979.....	23
Ženska sekcija 1980. do 1990.	33
Ženska sekcija 1990. – 2005.	46
Ženska sekcija 2005.-2016.....	51
Neke od aktivnosti Ženske sekcije 2017.-2020.....	69
O poteškoćama u radu ŽS posle II Sv. Rata	72
Predsednice Ženskih sekcija od 1967. do 2020.	76
Korištene skraćenice.....	77
Izvori:	77
Prilog: Kopije nekih od neklasikovanih dokumenata.....	I
Lista članica Ženske sekcije sa uplatama članarine za god. 1967.	III
Zaključci sa sastanka Koordinacionog odbora ženskih sekcija održanog 23.marta 1968. godine	VI
Izveštaj o radu Ženske sekcije u Novom Sadu od 01.08.1963.-30.03.1965.....	VII
Izveštaj o radu Ženske sekcije u Novom Sadu za period decembar 1960 – juli 1963	VIII
Izveštaj o radu Ženske sekcije u Novom Sadu za period 13.10 1983 – 09. 1984 ...	X
Godišnji Izveštaj o radu Ženske sekcije JO Novi Sad za 1978. Godinu	XXVI
Izveštaj Koordinacionom odboru o radu Ženske sekcije JO Novi Sad u periodu 19.XI 1977- 21.X 1978.	XXVIII
Godišnji izveštaj o radu Ženske sekcije JO Novi Sad u 1977. g.	XXXI
Izveštaj Koordinacionom odboru o radu Ženske sekcije JO Novi Sad za prvo polugodište 1978.god.....	XXXIII
Mira Kovač: Neka sećanja na 1944 godinu	XXXV

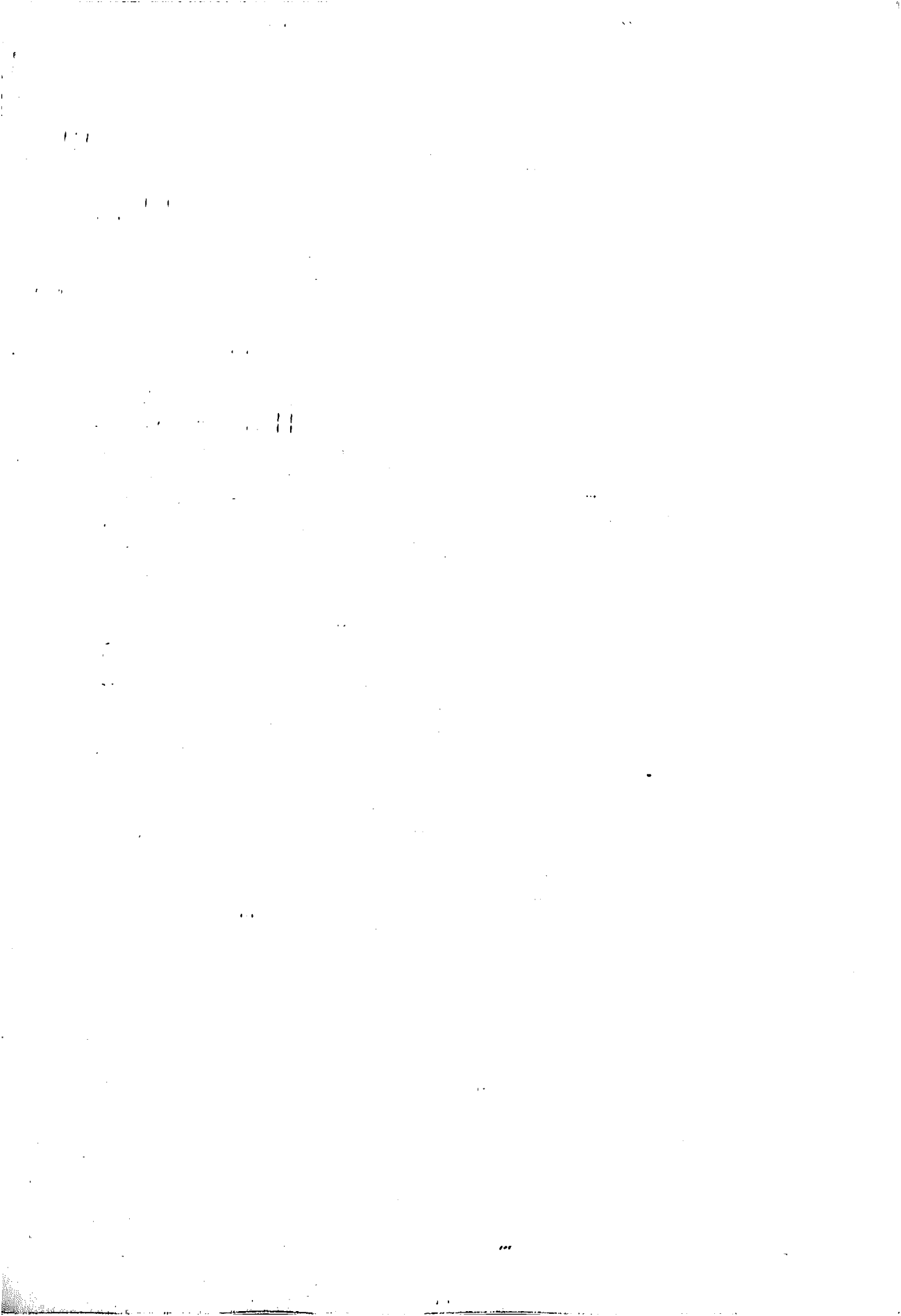
Predovor

U početku je ovo trebala da bude kratka, sažeta priča o radu i značaju Ženske sekcije u Jevrejskoj opštini Novi Sad, koja je u različitim vremenima, od svog nastanka do danas, menjala svoje nazive, ali se u ovom radu najčešće pominje pod današnjim nazivom Ženska sekcija (skraćeno ŽS). Sporadično, a i vrlo uopšteno se u nekim knjigama iz života Jevrejske zajednice u Novom Sadu govori ukratko i o Ženskoj sekciji (videti knjigu Šosberger Pavla: Novosadski Jevreji), uglavnom u periodu do Drugog Svetskog Rata, ali nigde ne postoji sveobuhvatan dokument koji je posvećen samo radu Ženske sekcije i u kome je na jednom mestu obuhvaćen period od njenog nastanka do danas. Napominjem da se ovde govori samo o radu koji je organizovala Ženska sekcija, pri čemu moram da spomenem i da su mnoge žene u Jevrejskoj zajednici davale svoj doprinos u životu zajednice i u raznim oblastima kojima su se profesionalno bavile.

Kada sam počela sa prikupljanjem i obradom potrebnih materijala, priča se sve više širila i prerastala u nešto više od samo kratke priče. Htela sam da iz zaborava izvučem imena žena koje su se predano borile da svojim radom doprinesu dobrobiti jevrejske zajednice, ali i šire.

Monografija je bila satavni deo projekta "Izložba bez reči" u kojem su za članove JONS izložene kopije najinteresantnijih dokumenata koji su bili podloga za ovu monografiju kao i sam tekst monografije.

Kako se većina podataka o radu Ženskih društava pre Drugog Svetskog Rata, koji su korišteni u ovoj knjizi, mogu naći u knjizi Pavla Šosbergera⁶⁾ str.77-80 i 97-99, težište je ovde bačeno na period posle Drugog Svetskog Rata.

Stvaranje i aktivnosti prvog Ženskog društva

Žene jevrejske zajednice u Novom Sadu su još u XIX veku bile angažovane na pomaganju siromašnima i posećivanju bolesnih i nemoćnih u okviru društva Hevra Kadiša (koje je osnovano 1729.g). Ali želele su da se izdvoje kao posebno društvo.

Prvi takav pokušaj u stvaranja Ženske sekcije dogodio se 28. marta 1848.g. kada se ispred jevrejskih žena **Judita Horovic** obratila Magistratu sa molbom da se osnuje Društvo jevrejskih žena za dobrotvorni rad. Na osnovu knjige „Istorija Novosadskog dobrotvornog ženskog društva“ izdate 1926-te god povodom 50-o godišnjice osnivanja društva (čiji ni jedan primerak više ne može nigde da se nađe) može se zaključiti da prvi pokušaj nije uspeo, te da je isto osnovano tek 1876. g. pod nazivom „**Novosadsko izraelitsko dobrotvorno žensko društvo**“ sa 53 članice. Ono se prvi put kao takvo pojavljuje u javnosti 8. septembra 1881. kada je njegova delegacija učestvovala u dočeku novoizabranog nadrabina Ignaca Zis Papa. **Članice prvog predsedništva bile su Cvibah Cecilija, Švarc Johana, Ofner Emilija i Preslinger Matilda, a sekretar je bio Karolj Kron.**

Od 1880., pa sledećih sedamnaest godina, Društvo je veoma uspešno vodila predsednica **Marija Fišer sa potpredsednicom Beli Ernst**, da bi nakon smrti Marije Fišer, izvesno vreme vodstvo preuzele **Vajfeld Terezija**, kao i supruge nekih od uvaženih članova zajednice, čija imena se nigde ne spominju samo se navode imena njihovih supruaga. To se dešavalo i u nekim kasnijim periodima.

Općenito, glavni zadatak žena u tom periodu je bio briga o porodici, vaspitanje dece, naročito u pogledu održavanja jevrejske tradicije. Tek mali broj njih se bavio aktivnostima izvan vlastitog doma, a i te su obavljale „ženske poslove“. Tako je prva školovana babica u Novom Sadu bila **Rozalija Vahterlic**, koja je tu dužnost obavljala od 1844. do 1865.g. Ostale poznate babice tog doba bile su **Roza Vajs, g-đe Majer i Mendel**, kao i **Karolina Einfeld-Diamantštajn**. Prema podacima iz 1913, radila je i jedna žena –zubarka, **Šarlota Majer**.

U to vreme je, u Austrougarskoj monarhiji, došlo do šireg uklapanje Jevreja u celokupno društvo što je dovelo do jezičke asimilacije, pa se sve češće umesto maternjeg jezika, bilo da je to jidiš ili ladino, u javnosti počinju koristiti mađarski i nemački, da bi se potom sve više kao službeni jezik koristio mađarski, pa je i uticaj mađarske kulture bivao sve veći.

Rad Ženskog društva se uspešno intenzivirao početkom XX veka, a naročito u periodu od 1907. kada su ga vodile **Eugenija Ernst i Berta Rot**. Najteži period pada u vreme ratnih godina 1914. do 1918. Tokom Prvog svetskog rata zajednica je pored uobičajenih nestašica i patnji uzrokovanih ratom pretrpela i mnogo ljudskih gubitaka , pa su redovne, uobičajene aktivnosti zamrle u tom periodu. Tada se Žensko društvo bavilo uglavnom vođenjem javne kuhinje za sve ugrožene ljude.

Kada se povukla sa dužnosti predsednice, Eugenija Ernst je proglašena doživotnom počasnom predsednicom, a za sve zasluge Žensko društvo ju je nagradilo srebrnim lovorovim vencem.

Period između dva Svetska Rata

U periodu između dva svetska rata, prema sećanju članova zajednice ⁶⁾ Žensko dobrotvorno društvo pokazuje sve veću aktivnost i na kulturnom planu. Nema puno detalja o radu društva u tom periodu. Zna se da je Dobrotvorno žensko društvo bilo aktivno sve do Holokausta, a njime su rukovodile , u periodu od 1920. do 1930 gospođe Biro, Dojč i Malvina Han-Ernst, a od 1930 gospođe Eliševa Rajner i Fani Lustig.

Dvadesetih godina XX veka **Jelena Kon** (rođena kao Ilona Špicer u Ajzenštatu, Austrija 1882) je u današnjoj ulici Sonje Marinković osnovala specijalno dobrotvorno društvo „Kora hleba“ za brigu o siročadi, kao i o deci i majkama iz siromašnih delova grada i okoline. Iz Izveštaja „Kore hleba“ od 1933: *1932g. siromašnim ljudima u Novom Sadu distribuirano je 11.920 kg hleba...Svakoga jutra roditelji su dovodili svoju decu od 1 do 6 godina u obdanište i odvodili ih uveče. Deca su imala tri obroka, medicinski tretman i učena su lepom ponašanju, redu i higijeni...*“ Zgradu je je projektovao čuveni arhitekta Đorđe Tabaković, a skulpturu majke i deteta koja stoji iznad ulaza u zgradu, uradenu po njenoj zamisli jevrejski vajar Mihael Kara. Stradala je u čuvenoj Novosadskoj Raciji januara 1942. Sirotište Jelene Kon, tek nakon 72 godine, 23.januara 2020. dobija spomen-ploču posvećenu ovoj dobrotvorki. ⁸⁾

Najveći broj akcija Ženskog dobrotvornog društva u ovom periodu je uglavnom bilo priređivanje dobrotvornih čajanki, priredbi i balova. Oko proslava jevrejskih praznika i društvenih aktivnosti se naročito isticala **Paula Šosberger**, predsednica kulturne komisije Ženskog dobrotvornog društva. Ona je 1935.g osnovala i upravljala jevrejskim zabavištem, prvobitno u svojim privatnim prostorijama, a zatim se isto preselilo u Jevrejski dom kada je ovaj završen. Na poslovima edukacije u njemu je radila Hana Šimerling, a imalo je između 30 i 40 polaznika.

Purim 1939

Politički i sportski aktivizam

Jevreji, koji su bili regrutovani u Austrougarsku vojsku, po povratku iz Ruskog zarobljeništva, gde su mnogi od njih, u kontaktima sa ruskim Jevrejima,

prihvatili njihove cionističke ideje, počeli su sa širenjem tih ideja u celoj zajednici. Tako je u martu 1919 osnovan „Jüdischer National Verbund“ (Jevrejski narodni savez).

Sledeći te nove ideje, a na inicijativu Vilima Lokera, osniva se i PRO „Palestina“-žensko cionističko društvo, koje se kao ogranak svezugoslovenskih ženskih društava 1920. uključilo u WIZO (Women's International Zionist Organization)-Međunarodnu žensku cionističku organizaciju. Predvodila ih je **Jerka Lederer**, koja nije bila rodom iz Novog Sada, ali je bila veoma cenjena od novosadskih Jevrejki. Organizacija je radila do 1941. godine.

Omladinke od kojih su se najviše isticala **Šarika Kon i Bargiora Brandajs**, su bile aktivne u omladinskom cionističkom udruženju „Jehuda Halevi“. Kada je ono prestalo sa radom 1922.god., one se uključuju u aktivnosti omladinskog udruženje „Ivrija“. Naročito su aktivne bile **Šarika Kon, Ženi Vig i Adi Šrajber**. Nakon sukcesije revizionista u Novu cionističku organizaciju, 1933-te i žene-revizionisti na čelu sa **Ijom Laslow** (kasnije Levinger), formirale su PCO, (posebnu cionističku organizaciju), ogranak WEREF-a (Welt Revisionist Frauenverband) Svetskog revizionističkog ženskog saveza, koja je također bila aktivna do 1941. god.

Sve veći broj žena se u tom periodu uključuje u kulturni i u javni život

Hazena, Novi Sad, 1922

jevrejske zajednice, a neke se uključuju i u sportske aktivnosti u klubu „Juda Makabi“.

Prvu žensku ekipu sačinjavale su: *Hilda Mandel, Roži Gal, Irma Virag, Ženi i Roži Laskafeld, Boriška Jalas i Serena Štark*. Žensku gimnastičarsku ekipu trenirala je *Terika Ungar*.

3.april 1941. Mladi gimnastičari Makabija

1924. godine dvadeset i četiri jevrejska ženska društva iz raznih delova Jugoslavije održala su kongres u Beogradu radi formiranja **Saveza jevrejskih ženskih društava** za celu kraljevinu. Nakon deset godina ovaj savez, koji je koordinirao mnoge dobrotvorne, obrazovne i kulturne aktivnosti jevrejskih žena, brojao je četrdeset učlanjenih klubova.

Jevrejske žene nisu bile ravnopravne članice jevrejske zajednice i nisu sudelovale u donošenju globalnih odluka koje su se ticale cele zajednice, nisu imale učešća u upravljanju zajednicom, ali ženske dobrotvorne organizacije su imale važnu ulogu u jevrejskom zajedničkom životu, jer nisu samo pomagale velikom broju ugroženih Jevreja, posebno žena, dece i starih, nego su također svojim brojnim društvenim aktivnostima, održavanjem priredbi u dobrotvorne svrhe, čuvanjem jevrejske kulture i tradicije jačale zajednički duh cele zajednice i indirektno mu jačale ugled i položaj u celoj društvenoj zajednici.

Tek pred početak drugog svetskog rata Jevrejke su na zajedničkim izborima dobile pravo glasa u zajednici.

Najpoznatije žene aktivistkinje iz ovog perioda su: *Jelka Lederer-Lukić, dr. Alisa Fridman, Hered Elizabeta, Kalman Jelisaveta, sestre Kosović, Veltman Vera, Kaldor Dora, Gros Mici, Gins Blanka, Loker Margita, Levenberg Maca, Pani Švarc* kao i mnoge druge, naročito supruge uvaženih članova zajednice.

Za vreme rata prestao je rad Ženskog dobrotvornog društva , a već **14. juna 1945.** nakon njegovog završetka, obnovljen je kroz **Ženski Komitet Jevrejske opštine**, koji kasnije postaje Ženska sekcija.

Period nakon II Svetskog Rata

Uvod

Generacije mladih žena i devojaka u Jugoslaviji posle rata dobijaju mnogo veće šanse u životu. Ne da su samo završavale srednje škole, nego su sve češće sticale fakultetske diplome, čak su završavale i postdiplomske studije, stičući zvanja magistara i doktora nauka, a mnoge su postajale poznati umetnici, novinari, pisci, pravnici itd.

Jevrejke su postale punopravni članovi jevrejske zajednice ostvarujući pravo na obavljanje svih funkcija u njima, mada doskora ni jedna nije izabrana na vodeće rukovodeće položaje u glavnim jevrejskim zajednicama ili u Savezu Jevrejskih zajednica Jugoslavije. Neke su doduše obavljale funkciju potpredsednika ili članova Izvršnih odbora opština i Saveza. No i to se polako menja. Tako je 2004. na čelo Jevrejske opštine Novi Sad došla dr. Ana Frenkl, koja je svojim radom doprinela velikom napretku zajednice i učinila je veoma cenjenom u celom društvu. Danas u više Jevrejskih opština u Srbiji predsednici su upravo žene.

Žene su u zajedničkom životu zajednice, naročito u većim zajednicama, često bile mnogo aktivnije od muškaraca i više nisu bile isključene iz bilo koje aktivnosti, osim iz obaveze prisustvovanja u službama u sinagogi. Njihovo vodstvo i članstvo obično su činile, a i danas čine starije žene. Još dugo godina posle rata, to su najčešće bile one koje su rođene pre 1930. godine, iako su neke mlađe žene učestvovala i u kulturnim i obrazovnim aktivnostima. Kao i jevrejska ženska društva pre rata, ali u manjem obimu, i ženske sekcije posle rata su se brinule o dečijim programima, pomagale u organizovanju prazničnih proslava i letnjih kampova, a također su doprinosile opštim društvenim, kulturnim i socijalnim aktivnostima zajednice.

Kako su zajednice brojno jačale, tako je dolazilo i do formiranja većeg broja sekcija, počev od sekcije za kulturu, za socijalna pitanja, verske sekcije, ali i posebnih klubova, kao što su dečiji, tinejdžerski i omladinski. Ova monografija se bavi isključivo radom Ženskog komiteta/sekcije. I izvan organizovanih aktivnosti ove sekcije, žene su doprinosile i u drugim oblastima rada zajednice, bilo kao članice Izvršnog i Nadzornog odbora JO, predsednice Kulturne sekcije, ili kao istaknuti stručnjaci u nekoj oblasti.

Razne pripadnice starije generacije jevrejskih žena aktivistkinja rođenih krajem devetnaestom ili početkom dvadesetog veka dobile su priznanje za doprinos u zajednici. Mnoge od njih upisane su u Megilu Saveza jevrejskih zajednica i registar Jevrejskog nacionalnog fonda, a među njima su i predsednice Ženske sekcije novosadske opštine **Kornelija Švarc** i **Mirjana Kovač** kao i potpredsednica **Anica Kabiljo**.

Aktivnosti Ženskog komiteta/sekcije neposredno posle II Svetskog Rata

Sem humanitarnog i dobrotvornog rada, Ženski komitet posle rata je obuhvatao i sledeće aktivnosti:

- Rad sa omladinom i pionirima
- Organizacija letovanja za decu i omladinu
- Okupljanje mladih žena nedeljom
- Klub, zabavište
- Zabava za odrasle
- Izrada igračaka, organizacija bazara
- Očuvanje kulturnog nasleđa

Prihvat i smeštaj
preživelih

Podela humanitarna
pomoći

Organizacija kuhinje i zdravstvene zaštite

Ali, ipak, najviše se radilo na obnovi zajednice, njenom povratku u život U prostorijama Jevrejske opštine u Novom Sadu organizovano je prihvatanje preživelih Holokausta, smeštaj, medicinska nega, kuhinja, rad kancelarije.

Komitet je u to vreme imao predsednicu, potpredsednicu , sekretaricu i referente za pojedine delatnosti. Prve članice koje su to obavljale bile su:

Predsednica: Rainer Stefanija	Referent za trudnice: Zador Piroška (kasnije joj je pridodata i Kraus Jelisaveta)
Potpredsednica: Ferenc Magda	Referent za decu: Jelenik Tera (kasnije joj je pridodata i Rotbart Ilus)
Sekretarica: Lebl Olga	Referent za bolesne: Kon Magda (kasnije joj je pridodata i Buksbaum Jozefina)
	Referent za prevaspitanje: Kraus Jelisaveta
	Referent za kartoteku: Adam Olga

O aktivostima odmah nakon rata najviše se može saznati pregledom zapisnika sa sastanaka koji su se često održavali radi primanja, preuzimanja, redovne i odobravanja dodatne podele humanitarne pomoći. Ovaj deo teksta se temelji uglavnom na izvodima iz tih zapisnika ili na njihovoj interpretaciji. Na narednoj strani je prikazan jedan od prvih zapisnika.

Z A P I S N I K

na sednici Ženskog komiteta na dan 3 juna 1940.

Delonje će se vtšitišamo na više petpisa t.j. 5-6. Najpre će jedna komisija odrediti razdielu i Ženski komitet će naknadno odobriti i revidirati.

Jelenik Tera i Holbart Kluč će deliti šokoladu česi i onladini do 18 god. Slatke mleko dobijaju deca od 1-10 god. Kondenzirano mleko ostaje za stari i bolesne, Sardine će se deliti do 18 godina.

Verthajm Šari će ići sa Brauner Ruže da učestvuje u radu ženskog komiteta i da pomogne u pripremlenju dečje nedelje.

Kraus Jelisaveta je pohvaljena za požrtvoran rad oko pripreme dečje nedelje. Izveštaj o dečjoj nedelji će odneti u A.F.Ž. Lebl Olga i Kraus Jelisaveta.

Šemberger Mira traži jedan pulover pošto ide na onladinsku prugu, odobrava joj Senenfeld Sereza traži za svog sina, koji je u vojsci paket. Odobrava joj se od stvari za bolesnike. Za novčanu pomoć neka se obrati opštini.

Žena Kacaf Eugena, traži za svoju devojčicu Kacaf Valeriju pomoć u tekstilu i novcu. Do sada navedne nije jpa ništa dobijala. Predmet će se izviditi.

Time je snovni red ispunjen. Sednica se završava u 6.45 č.

Iduća je zakazana za 10 juni t. god.

Sekretar

Lebl Olga

Pretnednica

Potpretnednica.

Jurec Marija

Sekretar

M. Jurec

Ženski komitet je, sem redovne raspodele humanitarne pomoći, primao i rešavao sve dodatne zahteve kojima su članovi tražili ono što im je u tom momentu bilo najpotrebnije. O tome kakve su sve obične stvari povratnicima u tom periodu, koji su se vraćali bez igde ičega, bile potrebne najbolje svedoče i sledeći primeri:

Z. S. Komitet

Županijska crkvena opština, Novi Sad

Školem molim, da h. m. dodatek 2-3
oklopa za stolu, koji su mi potrebni, a žurno
mi ga, da eventual omade na razpolaganje.

Uzajam kuća
D. S. - L. N.

Božica Štepan

Novi Sad, 27. IX. 1942.

Obito

Шкенци Комитета за

Сопјенско сарајево.

Томе се одређена поседована за ме
се појене мањина од рата Ја моје
изабрани гаси кога неће и текне
као и пратићу за њене поседу.
Мома је ми се појене и кума
за изјавиће.

Сопје девази

своје нејуги

Сопјенско.

Н. Соп 12. IX 1942.

За дане добила оправа.
Текстил не можемо сада дати,
наго тек прilikом леанја.

Јерне Савда
Др. Ј. П.
Јелена Перо
Кр. Је Јемелине
Одрожер Кр. Ј.

Ženskom Socijalnom Komitetu

Molim da mi ne uredi gočau
jastu te permoti.

S. F. S. X.

Šarlota Šefer
Novi-Sad

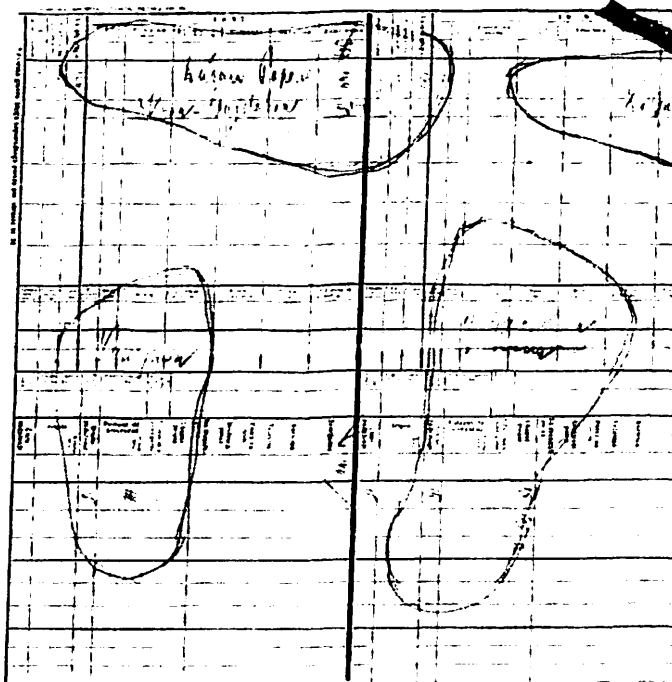
20. 12. 1947

Ženskom Komitetu

Novi-Sad

Molim da mi se odobri
jedna par starih cipela,
zahvaljujući unapred

Marša u ostajem i
Šarlota Šefer

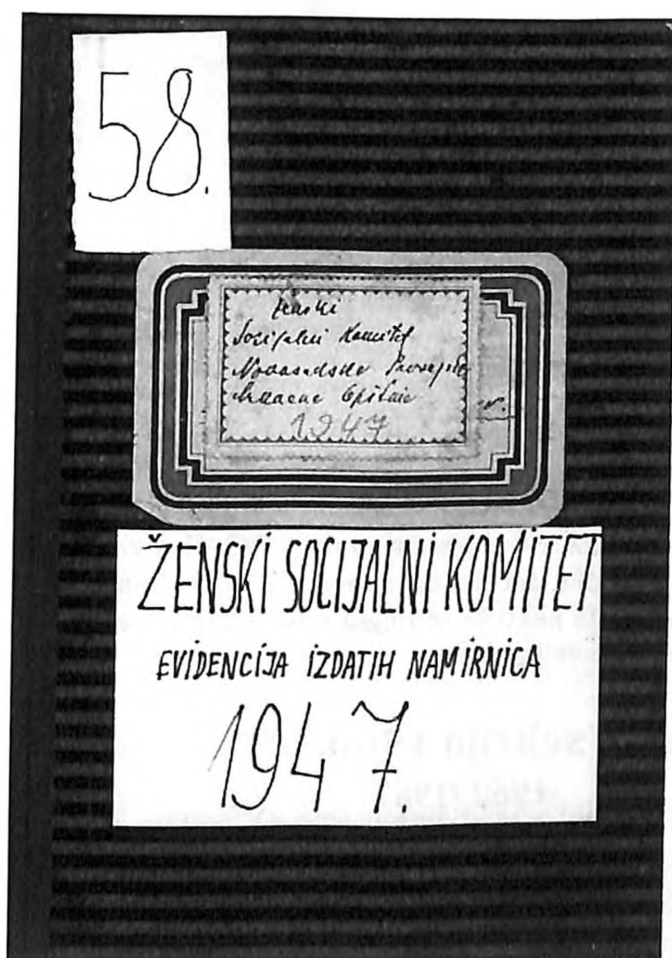

Radi dobijanja
odgovarajućih cipela, uz
zahtev za dodelu dati su i
„otisci“ stopala.

Formirana je i Komisija za
razdebu humanitarne
pomoći. Uvedeno je pravilo
za dodelu prehranbenih
proizvoda i to: da čokoladu
dobijaju deca i mladi do 18

godina, slatko mleko deca od 1 do 10 godina, kondezovano mleko stari i bolesni, sardine deca i mlade do 18 godina i bolesni. Stroga evidencija o svim izdatim prehranbenim artiklima vodena je u posebnim sveskama. Ovde je prikazana kopija nalovne strane jedne takve sveske.

Određeno je da kod deljenja pomoći za decu iz mešovitih brakova (čiji su očevi Jevreji), prvenstvo imaju deca čiji je otac pao kao žrtva fašističkog terora, a potom samo socijalno ugrožena deca.

Hanuka u Novom Sadu 1950. g.

Pa ipak i u to vreme, skromno, kako se samo i moglo, proslavom praznika, održavala se tradicija i identitet Jevreja na ovim prostorima.

Od 26. avgusta 1947 uvedena je dodatno i **referada za stare i nezbrinute**, a za nju su bile zadužene **Vajs Irena i Buksbaum Jozefina**.

U početku su svi bolesnici obilaženi i posećivani kod svojih kuća, ali se kasnije ustpostavilo pravilo da se pokretni bolesnici, umesto toga, primaju određenim danima u prostorijama Opštine.

Referent za prevaspitanje se brinula o edukaciji ili promeni zanimanja žena, pa se tako organizovao kurs šivenja za koji se prijavilo oko 7 žena. Postojao je i interes žena za učenje srpsko-hrvatskog jezika, jer je bilo mnogo onih koje su se njime slabo koristile. Ali one su upućene na to da se uključe u već organizovane kurseve na Narodnom univerzitetu.

O uključivanju Ženske sekcije u akcije šire društvene zajednice govori podatak da je Antifašističko veće žena (AFŽ) tražilo od žena Jevrejki da se i one uključe u socijalni rad. Tako je organizovana izrada igračaka od filca za Dečije dane. Iako su članice htele od ostatka šećera da naprave i salon bonbone, AFŽ je zahtevalo da se isti preda njima kako bi se objedinile sve rezerve i dale pravim poslastičarima da od njih naprave bonbone.

Ženska sekcija 1960.-1979.

1960 /1967

I dalje je jedan od važnih zadataka Ženske sekcije bila poseta i pružanje pomoći bolesnim i iznemoglim članovima. U ovom periodu ih je bilo oko 4-5 mesečno. Nošene su i „ponude“ koje su se nabavljale uglavnom iz članarine ŽS.

Organizovale su se i održavale čajanke svakog ponedeljka u mesecu, izuzev u vreme zimskih i letnjih praznika. Na čajankama su obrađivane različite teme iz oblasti kulture i politike, kao i iz života i stvaranja jevrejskih zajednica u Izraelu,

kod nas i u svetu. Na taj način su članice sekcije sticale naviku da se okupljaju u prostorijama kluba i da se interesuju za sva zbivanja vezana za Jevrejstvo . U klubu se obeležavane godišnjice ratnih i kulturnih događaja: Dan žena, doček Nove godine, iznosili se utisci sa putovanja po stranim zemljama.

Omladinska sekcija je često učestvovala u pripremi programa koje je organizovala ŽS, ali isto tako su i članice ŽS pomagale u akcijama i priredbama bilo koje sekcije ili komisije opštine.

U Izvršnom odboru (IO) opštine su bile i dve žene, od kojih je jedna, **Ruža Kraus**, bila zadužena za oblast socijale, koju je uspešno vodila.

Slati su redovno izveštaji „Jevrejskom pregledu“.

Kopija

Novi Sad, 21.IX.1962

Ženske sekcija Jevrejske opštine Vas ovime poziva na svoju prvu čajanku posle letnjeg raspusta, koja će se održati u ponedeljak 1.X. 1962 g. sa početkom u 17 časova.-

Ovom prilikom održaće predavanje Rajter Rudolf, poznati član novosadske Radio-stanice.-

Pisano 21/IX

ŽENSKA SEKCIJA

*100 poziva a' 80 -
6 ostale a' 25
Novi i Lantija*

*200. -
150. -
20
970*

Saradnja sa ostalim ŽS-ama u zemlji se odvijala sporadično i to tako što su pojedine članice gostovale kod naše ŽS i obrnuto.

Radna i starosna strukturu članica, izgledala je ovako: od 116 članica u 1963.g većina tj 84 članice bile su domaćice, dok su samo 32 bile zaposlene. Samo 1 članica je bila mlađa od 30 god., njih 12 je bilo do 40 god, 31 je bila do 50 god., 68 do 60 god., a 4 preko 60 god.

JEVREJSKA OPĆINA
OSIJEK
M. P. RADIĆA 13

JEVREJSKA OPĆINA
NOVI SAD

Osijek, 19. septembra 1962.

ŽENSKA SEKCIJA OSIJEK.

ŽENSKA SEKCIJA pri Jevrejskoj općini,
NOVI SAD.

Drage drugarice,

Povodom Roš Hašana i Jom Kipura 5723 izražavamo svim članicama vaše Sekcije naše najbolje želje i sestrinske osjećaje.

Na temelju našeg dosadašnjeg rada, nastojat ćemo također i u narednoj godini dobivati nove impulse za oblikovanje naše socijalno-humanitarne djelatnosti.

**ŽENSKA SEKCIJA
JEVREJSKA OPĆINA U SARAJEVU**

Broj: _____

Sarajevo, 17. septembar 1962.
Dobrovoljaca ul. 83 - Telefon 20-33
Tek. račun kod Komunalne banke 70-KB-1-2-032

**ŽENSKOJ SEKCIJI
pri Jevrejskoj općini u
NOVOM SADU**

Prigodom nastupajućih praznika

ROŠ HAŠANA I JOM KIPUR

željemo najsrdačnije čestitke i najbolje želje svim članicama
Vaše sekcije.

LEŠANA TOVA TIKATEVU 5723 !

Za Ž. s. u Sarajevu,
Sekretarica:

Berta Kunortić
/ Berta Kunortić /

Broj članica po godinama				
1960	1961	1962	1963	1964
99	105	112	116	114

Vidljivo da je da je najveći broj članica bio od 50 da 60 godina starosti i da je bio mali broj zaposlenih žena. Do 1966 predsednica je bila **Kornelija (Puni) Švarc**, a potpredsednica **Anica Kabiljo**.

Nosioc organizovanja priredbi i akcija, napr. za praznike Purim, Hanuku i Seder Pesah bila je ŽS.

Purimska priredba
1960.

Sekcija se orjentisala na provođenje zaključaka sa sastanka **Koordinacionog odbora ženskih sekcija Jugoslavije (KOŽSJ) održanog 1960-te**. Ali nakon razmatranja, utvrđeno je da je, zbog malobrojnog članstva, koje se ne može ni povećati jer su već sve punoletne žene članice ŽS, trenutno nemoguće bilo da se za razne aktivnosti oforme posebni klubovi.

Seder večer 1962.g.

Bat micva, Subotica 1961.

Mali broj žena je bilo aktivno van jevrejske zajednice. Nažalost bilo je dosta žena jevrejskog porekla, čak i onih čija su oba roditelji Jevreji, a koje su bile aktivne u raznim organizacijama, ali se nisu izjašnjavale kao Jevrejke i nisu dolazile u zajednicu. Jedna od njih je bila čak i savezni poslanik. Međutim potpredsednica ŽS je bila opštinski i sreski odbornik.

U periodu decembar 1960-te do augusta 1963-će, ŽS je samostalno organizovala 25 priredbi, a učestvovala u organizaciji još 20, obavila je 120 poseta bolesnima 30 poseta socijalnim slučajevima. navedeno je učešće ŽS JONS-a u organizovanju Seder večeri, Hanuke kao i Komemoracije povodom ustanka u Varšavskom getu.

1966 / 1967

Na konferenciji ŽS od 21. novembra 1966. je izabrano **ново rukovodstvo:**

Predsednica: **Fišer Piroška**

I i II potpredsednica: **Šosberger Agica i Fišl Eva**

Sekretar: **Mira Kovač**

Blagajnik: **Kraus Ruža**

Članice IO ŽS: **Sekelj Maca, Brežan Ela, Roksandić Hana, Fišer Irena, Poper Ela, Kabiljo Anica, Papo Bončika, Dobrila Trajer**

Formirani su sledeći pododbori za: socijalni rad, kulturnu delatnost, domaćinsku delatnost. **Puni Švarc** je proglašena za doživotnu počasnu predsednicu.

Sa sastanaka Ženske sekcije

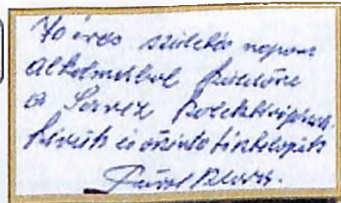
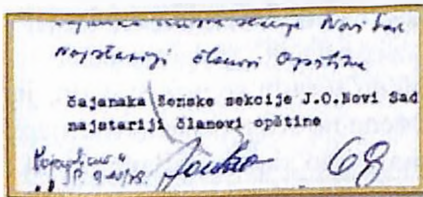
U 1967 sekcija broji 116 članica. Problemi u radu se povećavaju, jer sve je veći broj teško pokretnih članica, zaposlene žene ne stižu da se aktivnije uključe u rad, a dosta je članica koje su bile članice samo kao supruge članova, pa su u Opštinu dolazile 1-2 puta godišnje. Briga o starima je i dalje bila stalna obaveza Ženske sekcije.

Problem u radu bio je i u definisanju te ma, pronalaženju programa i izvođača za uobičajena nedeljna druženja. Uglavnom su se angažovale lokalne intelektualne i umetničke snage pre svega iz sopstvenih redova, ali i iz redova umetnika iz pozorišta, sa radija ili iz muzičke škole. Ponekad su se angažovale poznate ličnosti iz Beograda.

U periodu od 1960-te do 1967-me god. Koordinacioni odbor ženskih sekcija Jugoslavije (KOŽSJ) nije radio.

Za to vreme je bilo samo sastanaka sa ŽS-ma pojedinačnih JO.

Briga o starima

U periodu od 1960-te do 1967-me god. Koordinacioni odbor ženskih sekcija Jugoslavije (KOŽSJ) nije radio.

Za to vreme je bilo samo sastanaka sa ŽS-ma pojedinačnih JO. Krajem septembra 1967.g. sekretarijat KOŽSJ je inicirao nastavak svog rada sa čime su složile sve ŽS, pa i ŽS JONS-a (11.novembra 1967.g). Na zahtev KOŽSJ istima je poslat izveštaj o radu za 1967.g., kao i predlog da se na sastanku KOŽSJ-a razmatraju i sledeće teme:

- a) program rada sekcija
- b) način realizacije programa i povećanje zaineresovanosti članstva

Ženska sekcija 1971.-1979.

1971

ŽS je učestvovala u pripremi proslave Hanuke i Nove Godine. Dosta sastanaka se organizovalo i oko pripreme Komemoracije Novosadske Racije.

Za proslave Purima i Seder Pesaha ŽS je pripremila pogodne zakuske, a poseta je bila velika.

Organizovan je niz čajanki na kojima su gosti bili između ostalih dr. Kadelberg, predsednik Saveza Jevrejskih opština Jugoslavije (SJOJ) govoreći o aktuelnim problemima, dr. Levi Aleksandar, zamenik predsednika SJOJ, dr. Rafajlo Blam, Sekelj Mirko i Vojvođanski oktet. Pre svake aktivnosti, radi pripreme, organizovan je sastanak IO i aktiva ŽS.

Poseta bolesnima je kao i ranije bio stalni zadatak ŽS.

1972

Broj članica 1972. bio je 118, a od toga samo oko 20-tak je bilo aktivno. Kako je posećenost priredbi i događanja u opštini mala, zaključeno je i uvedena je praksa da se članovi pored pisanog obaveštenja, dodatno obaveštavaju i telefonskim putem.

Održano je 6 čajanki. Održane su i tzv „šmuz“ partije- samo žensko ćaskanje uz male interne programe sa jevrejskom tematikom.

ŽS je obuhvatala i kulturni rad, socijalno-karitativnu delatnost i negovanje tradicije.

Učestvovala je i na sastanku predstavnic ŽS svih JO Jugoslavije gde su doneseni sledeći zaključci:

- Da se svakog meseca KOŽSJ dostavlja izveštaj o radu i promenama koje se dešavaju u sekcijama
- Dat je predlog da se u Jevrejskom pregledu uvede stalna rubrika o običajima za praznike, sa receptima za pripremanje jela, kao i sa jevrejskim poslovicama i vicevima, a svaka ŽS treba da odredi jednu ženu zaduženu za ovu aktivnost
- ŽS-e treba da se angažuju na prikupljanju arhivske i muzejske građe
- U vezi sa radom sa omladinom treba organizovati predavanja iz jevrejske istorije i jezika, a koja bi držali za to posebno angažovani madrihim Oli i Hajim Salmon
- Da se mora uložiti više truda u aktiviranje mladih žena i iznalaženje novih formi rada

Zato je planom za 1973-ću predviđeno veće aktiviranje mladih žena i učvršćivanje rada sa omladinom.

Redovno slanje izveštaja Pododboru ženskih sekcija je također ostala stalna obaveza ŽS.

Ove godine je Alisa Francuski bila zadužena da bude odgovorni skupljač svih podataka u vezi sa novom rubrikom "Ženske strane" u Jevrejskom pregledu.

Od 1972 radom ŽS su rukovodili predsedništvo i IO u nešto promenjenom sastavu:

Predsednik: Fišer Piroška

Potpredsednice: **Kabiljo Anica, Šosberger Agica i Fišer Irena**

Sekretar: **Mira Kovač**

Blagajnik: **Kraus Ruža**

Članice IO ŽS: **Zazor Piroška, Sekelj Marija, Francuski Alisa, Roksandić Hana, Fišer Irena, Kekić Agica, Papo Bončika**

U novembru 1972 gost čajanke bila je istoričarka Katarina Adanja iz Beograda sa temom: Tamo-amo po Sredozemlju. Prisustvovalo je čak 50 članova.

Na dečijoj Hanuka priredbi prisustvovalo je 15-oro dece kojima su podeljeni prigodni paketići.

A uveče, na priredbi za odrasle je bilo oko 120 osoba. Gosti su bili Mića Tatić sa monologom iz „Violiniste na krovu“, i Aleksandar Mandić, operski pevač iz Novog Sada. Domaćice su bile Anica Kabiljo i Livija Štajn. Prisustvovali su kao gosti predstavnici SJOJ i JO Beograda: predsednik SJOJ-a dr.Kadelberg sa suprugom, zamenik predsednika Aleksandar Levi sa suprugom, sekretar Luci Petrović, Vera i Isak Amar.

Te godine je Mira Kovač određena da prisustvuje komemoraciji žrtvama fašizma u Sarajevu.

1973

Za priredbu-čajanku za *Hamiša asar bišvat (Frutas)* organizovan je program sa humoristom Fišer Đordem i ekipom glumaca „Đ.F. i njegov pas“. Prisutno je bilo oko 70 članova.

Obeležavanje 31. godišnjice Novosadske Racije prisustvovanjem polaganju venaca i popodnevnom komemoracionom koncertu.

Izabrano je novo predsedništvo:

Predsednica: **Mira Kovač**

Potpredsednica: **Kabiljo Anica,**

Sekretar: **Alisa Francuski**

Blagajnica: **Kraus Ruža**

Referent za kulturu: **Elza Zatezalo**

U martu je proslavljen Dan žena sa čuvenim pevačicom Petrović Ljiljanom kao gostom. Prisutno je bilo oko 55 članova, a domaćice su bile mlade članice Ljilja Kabiljo i Julija Fišl.

U aprilu na Seder večeri, na kojoj je bio i rabin Cadik Danon sa suprugom, prisustvovalo je oko 60 osoba.

U čast mladih diplomiranih članova opštine rođenih posle rata organizovana je i čajanka – prijem uz pozdravni govor dr. Teodora Kovača. U ime mladih se zahvalio Kljaić Dragan. Na poklon su dobili knjigu dr. Andrije Gamsa „Biblija u

svetlu društvenih borbi“. Domaćice su bile Marica Fišer- Čelanović i Kabiljo Ljilja.

U oktobru je organizovana čajanka za Roš Hašana.

Na čajanki je gostovala sekretar SJOJ Luci Petrović sa predavanjem: Jevrejske organizacije kod nas i u svetu. Pozdravljene su i nove mlade članice.

„Šmuz parti“ je organizovana *29. novembra 1973.*

1974

Pored ostalih standardnih aktivnosti, kao što su briga o bolesnima i iznemoglima, učešća u komemorativnim skupovima, organizaciji priredbi i programa za obeležavanja praznika, održano je 8 čajanki, a neke od njih su:

- Čajanka za 8. mart-Dan žena sa istoričarkom Katarinom Adanja kao gostom
- Čajanka sa pikazivanjem filma „Hava Nagila“. Čajanki prisustvovala i Paula Čubrilović
- Čajanka u čast anonimnog darodavca koji je opštini poklonio gramofon sa zvučnicima i kompletom long-plej ploča
- Čajanka na kojoj su prikazane slike jevrejskih kulturnih spomenika
- Čajanka *u čast novoizabranog predsednika JONS Hofman Bruna.* Prisustvovao je i zamenik predsednika SJOJ Aleksandar Levi
- Čajanka organizovana zajedno sa Omladinskim klubom na kojoj je dipl. pravnik Kabiljo Josip govorio o utiscima sa seminara u Švedskoj.

Na sastanku IO ŽS-e, da bi se unapredio njen rad, doneseni su sledeći zaključci:

1. Čajanke sa prigodnim programima treba da se održavaju jedanput mesečno subotom
2. „Nevezane razgovore“ treba organizovati po mogućnosti dva puta mesečno i to ponedeljkom
3. Voditi brigu o podmlađivanju članstva i s tim u vezi razmotriti mogućnost organizovanja povremenog obdaništa
4. Obeležavati praznike, učestvovati u proslavama i pružati potrebnu pomoć JONS u svim njenim manifestacijama
5. Provoditi socijalno- karitativnu delatnost
6. Provoditi agitaciju za prikupljanje priloga o običajima i tradiciji Jevreja. Dopisnik jevrejskog pregleda za žensku rubriku i dalje ostaje Alisa Francuski
7. **U predsedništvu ŽS-e izvršene su neke promene. Tako je umesto preminule Ruže Kraus za blagajnika određena Zador Piroška, a za njenog pomoćnika Vera Kovač**

1975

Za Tu Bi Švat je zajedno sa omladinom organizovana čajanka, a ujedno i *proslava za dugogodišnjeg saradnika Antona Jasnigera a povodom 30-godišnjice njegovog rada.*

Također je zajedno sa omladinom priređeno veče sa Vitomirom Ljubičićem i Tomom Jovanovićem, poznatim glumcima Srpskog narodnog pozorišta.

Na *čajanci u čast Dana žena* govorila je Anica Kabiljo, a na sledećoj čajanci je gost bio Ing Egon Štark, koji je izneo svoje utiske o poseti logoru Aušvic, koja je organizovana povodom 30-godišnjice njegovog oslobođenja.

Na jednoj od čajanki *o Međunarodnoj godini žena*, koju su proglasile UN, govorila je sekretar SJOJ Luci Petrović uz prisustvo predsednika SJOJ dr. Lavoslava Kadelburga.

Organizovana je i *večera za Seder Pesah.*

1976

Održana je čajanka za Tu Bi Švat.

Međunarodni dan žena obeležen je ekskurzijom članica u Beograd sa posetom Jevrejskom muzeju i izložbi slika braće Baruh. Posećen je i SJOJ i Ženska sekcije Jevrejske opštine Beograda.

Održane su i „šmuz“ partiji, a za praznik Simhat Tora je puštana lagana jevrejska muzika.

Na sastanku članstva prikazani su slajdovi sa puta po Sredozemlju, posebno španske sinagoge u Toledu.

Na proslavama Purima i Hanuke gostovali su glumci SNP-a Ivan Hajtl i Milica Klajić- Radaković, kao i poznata estradna umetnica iz Novog Sada Ljiljana Petrović.

1977

Ženska sekcija ove godine broji 120 članica od kojih se na pozive odaziva oko 40 njih, a aktivno je samo oko 10.

Novo rukovodstvo u sledećem sastavu izabrano je 27. marta 1977.:

Predsednica: Mira Kovač

Potpredsednica: Kabiljo Anica

Sekretarica: Livija Štajn

Blagajnica Pirika Zador

Članice IO ŽS: Zatezalo Gizika, Šosberger Agica, Francuski Alisa, Hofman Mila, Fišer Irena, Kabiljo Ljilja, Fišl Ljilja, Šosberger Mirjam, Vermeš Lilika, Katarivas Ela i Papo Bončika

Zaključeno je da IO ŽS-e mora da se sastaje najmanje 2 puta godišnje.

Određena su 2 osnovna pravca za delanje ŽS:

- a) **Kulturna delatnost** koja obuhvata širenje Judaizma, očuvanje tradicije, prenos široke riznice i bogatstva jevrejske kulture na mlade putem čajanki, koje treba da se održavaju jedanput mesečno, u prvi ponedeljak ili subotu u mesecu sa odgovarajućim programom
- b) **Socijalno- karitativna delatnost** putem komisije za posete bolesnicima, a u koju su određene Papo Bončika i Gizela Zatezalo.

Nastojalo se da se u klubu stvori takva atmosfera koja bi svojom prijatnošću privukla što veći broj članica, jer su se samo 40-50 od njih odazivale na pozive za druženja bilo u vidu čajanki, priredbi i sl. Tako je u prostorijama Opštine dočekana i Nova godina.

Komemoracija povodom Novosadske Racije se održala sa novosadskom umetnicom Jelicom Bijeli kao gostom.

ŽS je pružala veliku pomoć i u proslavi svih verskih praznika. Tako je:

- Praznik Tu Bi Švat proslavljen uz učešće novosadske glumice Olge Adam i tom prilikom su mnogobrojnoj prisutnoj deci podeljeni paketići sa voćem.
- Za proslavu Purima članice su same napravile posluženje koje su potom prodavale i tako prikupljale dobrovoljne priloge za rad sekcije. Program je organizovao Đorđe Fišer i umetnički ansambl RTV Novi Sad. Ujedno je proslavljen i Dan žena- 8. mart.
- za proslavu Hanuke gosti su bili Ljiljana Petrović i Stanoje Dušanović.

Osim toga priređivane su čajanke sa različitim temama i povodima, a zalaganjem ŽS priređena je i *Vojvođanska večera* na kojoj su osim predsednika SJOJ dr. L. Kadelberga bili i predstavnici JO iz Beograda, Subotice, Sombora i dr.

U čast mladih diplomaca organizovana je čajanka na kojoj je svirala mlada pijanistkinja Verica Hofman, a diplomcima su podeljene knjige na poklon.

Na jednoj od čajanki razgovaralo se o delu Aleksandra Tišme, poznatog pisca jevrejskog porekla.

O radu Kongresa Evropskih jevrejskih žena održanog u Londonu, gde je bila u ulozi posmatrača, izvestila je Anica Kabiljo. Osim nje o svom trošku kongresu su prisustvovala i Papo Bončika i Krajačević Hilda.

Ispred ŽS novosadske opštine tri članice su delegirane da prisustvuju sastanku KOŽSJ u Beogradu

Kako se vidi, oko 80% poslova JONS-a u ovom periodu obavljala je ŽS. Ona je bila, kako su same govorile „žila kucavica i kvasac“ cele opštine.

Problemi sa mladim članicama su bili izraženi, a ogledali su se u tome da one praktično od obaveza na poslu i u porodici ne mogu da stignu da se aktivnije uključe u rad sekcije. Vakum je nastao i u radu omladine, koja je odrasla i razišla se, a sa druge strane postoji veliki broj male dece. Zato je ŽS zajedno sa rukovodstvom Opštine odlučila da se pokrene rad sa malom decom, decom predškolskog i školskog uzrasta kroz dečije čajanke na kojima će se služiti užina i obrađivati teme iz judaistike.

Radilo se i na privlačenju mladih žena i omladine za brigu i pomoć oko ostarelih članova.

1978

Izveštaji o radu ŽS iz tog perioda najvećim delom se bave stanjem u celoj JONS. Od ukupno 280 članova, njih oko 40 ima preko 70 godina. Omladina se ne primećuju u Opštini, ali je broj male dece veliki. Zato se ŽS najviše posvećivala deci i osobama tzv. „zlatnog doba“. Diplomirani pedagog, stručnjak za predškolski uzrast prilagodila je biblijske legende, bajke i skaske o jevrejskim i jugoslovenskim herojima tom uzrastu, a u radu sa decom je počela da koristi i crtane filmove. Velika pomoć joj je bila i pijanistkinja Verica Hofman koja je decu učila jevrejskim pesmama. Rad se u početku odvijao jedanput sedmično po jedan sat, bez prisustva roditelja. Međutim bilo je teško prikupiti i zainteresirati decu. Obično bi ih se okupilo troje do četvoro. Posle je, tek u decembru, shvaćeno da je razlog tome, verovatno, to što se deca tog uzrasta teško odvajaju od roditelja, pa je zaključeno da se u 1979. godini to promeni i da pored dece sastancima dečijeg kluba prisustvuju i roditelji.

Sam IO sekcije, zajedno sa članicama održao je dva sastanka radi definisanja plana rada u tekućoj godini.

Briga o starijima i onima kojima je nužna pomoć i dalje su bile jedan od najvažnijih zadataka ŽS. Uz to su organizovane i posete skoro svakom novorođenčetu.

Pravljene su ankete sa starijim osobama o prošlosti i nekadašnjem životu i radu Jevreja u našoj sredini.

U ovom periodu održana je čajanka za najstarije i najzaslužnije članove i tom prilikom su im uručeni prigodni pokloni.

Održana je i tradicionalna *Komemoracija povodom 36-godišnjice Novosadske Racije*. Prisutni su bili i predsednik Saveza dr. Kadelberg, Eugen Verber i 12 omladinaca iz Beograda.

Gost na priredbi za *Tu Bi Švat* bio je poznati glumac Mića Tatić.

Čajanka- proslava *Dana žena* je obavljena u prisustvu Katarine Adanja.

Na zabavi za *Purim* gosti su bili umetnici iz Novosadske opera i RTV Novi Sad. Tada je i istaknuti član zajednice Đorđe Fišer dobio Megilu.

Organizovano je i *Seder večer*, kao i svečanost povodom primopredaje dužnosti od strane starog predsednika JONS-a Hofman Bruna, novom predsedniku Ing. Štark Eugenu.

Tom prilikom je predsednik Saveza JOJ-e *dr. Kadelberg* uručio *Megile* Ing. B. Hofmanu, Anici Kabiljo, doc.dr. Teodoru Kovaču i Mirjani Kovač.

Organizovana su i *dva koncerta u sinagogi*. Od toga je jedan bio sa Triom Andrije Pregera: Andrija Preger-klavir, Aleksandar Pavlović-violina i Viktor Jakovčić-violončelo, a izvodili su dela Baha, Betovena i Dvoržaka. Drugi koncert u Sinagogi je održao hor „Braća Baruh“. Tom prilikom je pripremljen i mali prijem u njihovu čast.

Još jedan *koncert je bio za Hanuku*, a izvođači kamernе i operске muzike su bili mladi trio „Bach“ i eminentni prvaci Novosadske opere.

Na jednoj od čajanki Irena Fišer i Eugen Štark su referisali o putu u Aušvic i Cirih.

Održana je i čajanka „Zlatno doba“ za najstarije i dugogodišnje članove i funkcionere JONS-a.

Potpredsednica ŽS Anica Kabiljo je učestvovala u pregovorima oko ustupanja sinagoge gradu, dobijanja i izgradnje novog Jevrejskog doma i popisu svog pobijenog jevrejskog življa. Anica Kabiljo je zadužena da učestvuje i u saradnji

Briga o mladima

*Škola Klavir - Novosadski prijed
muzičarima
Dipl. profesorica za predik usnost
Anijana Ragh*

*10. 11
Svečanost izlaska iz škole
aj učiteljica blagom aj učiteljica
Janka Feleke sekcije J.O. Novi Sad
mladji članovi opštine*

i kontaktima sa novosadskim javnim i kulturnim radnicima, što je bilo veoma važno za celu zajednicu.

Na sastancima dečjeg kluba obrađivane su biblijske teme, kao što su *Priča o Davidu* i *Priča o Samsonu i Dalili*, ali su prikazivani i filmovi i pevane se jevrejske pesme.

1979

Deo Plana rada za ovu godinu po oblastima kojima se bavila ŽS prikazan je dole.

Plan kulturnog rada jevrejske zajednice u Sarajevu
po mesecima od 1/1. 1979 god.
za oblast:

14/X. 1978 zajednica Zlatna Dolina

Pročitanje 11 mes. 977 zajednica sa ostarile
na programom (Kaslebrung ili hor)

Tiskani 11 mes. Kamenar Dr. Anđelija
Kregera i drugova

Pročitanje 10 mes. zajednica sa
programom, meseca Julija, bajana

Kupanje 10 mes. Giamka priscollta
sa ostarile na programom

Za Decu

Kupanje 8. oktobra i oktobra
(Anala priscollta)

Kupanje 17 mes. Giamka priscollta
sa ostarile na programom

2-3 puta mesečno po mogućnosti
sastanci dečjeg kluba koji
obrazov. dipl. p. Blagov. i Ljiljana Ragh

u sarajevu Verica Gofman - Fuhler

Kupanje 1. maja sa ostarile i ostarile
na ostarile. Karstofana

Divljajanje sveta sa ostarile
i u sarajevu. Blagov. i Ljiljana
p. Blagov. i Ljiljana Ragh
Dr. Giamka i Ljiljana

Zbog zauzetosti članova ostalih sekcija, ŽS je i ove godine manje-više brinula o radu cele Opštine. Od uobičajenih aktivnosti odrađeno je sledeće:

- ◆ Komemoracija žrtvama Novosadske Racije uz prisustvo predsednika Saveza Dr. Kadelberga i omladinaca iz Beograda
- ◆ Priredbe za Tu Bi Švat : u priredbi za decu su učestvovali glumci SNP-a, a za odrasle Sekelj Laslo koji je govorio o antisemitizmu.
- ◆ Čajanka za 8. Mart kojoj je prisustvovao i Eugen Verber sa predavanjem o *Isaku Bašević Singeru*
- ◆ Purim priredba za decu je bila uz učešće glumaca lutkarskog pozorišta, a za odrasle uz učešće umetnika sa RTV Novi Sad
- ◆ Krajem marta organizovan je prijem žena iz Londona
- ◆ Odrađene su pripreme za Seder večer
- ◆ Održana je čajanka na kojoj je Katinka Kovačević govorila o *Hajne Hajnrihu*, čuvenom nemačkom pesniku jevrejskog porekla
- ◆ Na dečijim čajankama pričale su Terek Edita i umetnica Olga Adam. Čajanke su bile uz prisustvo roditelja i to se pokazalo kao mnogo svrsishodnije, nego kada su samo deca prisustvovala, jer je poseta bila znatno veća
- ◆ Na jednoj od čajanki za odrasle o zanimljivim ženama iz Biblije govorio je Andrija Gams, a na drugoj je Vlada Rotbart evocirao sećanja na ratna vremena
- ◆ Proslavljena je Roš hašana i održan Jom Kipur sa maskirom

Anica Kabiljo je prikupila dosta fotografija kao memorijsku građu o životu i radu JO, ali nema nikoga koji bi se time ozbiljnije pozabavio.

Sa realizacijom budućeg novog Jevrejskog doma dolazi do velikih poteškoća materijalne prirode. U okviru tog doma planirana je i prostorija za stalnu izložbu tj. spomen zbirku.

Briga o starim i usamljenima je stalna obaveza ŽS, pa su tako da bi ih obradovala, organizovala i „kućne žurke“.

Za dopisnika Ženske stranice u Jevrejskom pregledu određena je Mirjana Kovač.

Ženska sekcija 1980. do 1990.

1980/1981 (između dva sastanka KOŽSJ)

ŽS JONS je u ovom periodu preuzela delimično i rad verske sekcije, a ponekad čak i brigu o sahranama. Osnovni pravci delovanja su bili:

- Kulturno judaistički plan
- Briga o ljudima

To se odvijalo kroz sledeće aktivnosti:

- Čajanke na kojima se članstvo upoznalo sa zaključcima KOŽSJ održanog u Sarajevu, na kojem se diskutovalo o akciji „Moja porodica“ i o deklaraciji povodom pariskih antisemitskih događaja, ali i gledali slajdovi sa putovanja po Sredozemlju
- Organizaciju koncerta beogradskog tria Preger- Jakovčić- Pavlović
- Program za Hanuku. U programu za odrasle o značaju Hanuke govorio je dr. Teo Kovač, a u koncertnom delu su učestvovali beogradski trio „Bach“ i pijanistkinje Blanka Musafija i Iris Kobel, a u programu za decu učestvovali su Josip Kabiljo i najmlađi učenici muzičke škole „Isidor Bajić“.
- Održavanjem memorijalnog koncerta u čast uspomene na poznatu novosadsku pijanistkinju Elu Kasovic.
- Proslavu Roš hašana i održavanju Jom Kipura sa maskirom
- Komemoraciju svim žrtvama rata i fašizma povodom 39-te godišnjice Novosadske Racije. O strahotama rata je govorio akademik Aleksandar Tišma. Kamerni orkestar, pod upravom Ilije Vrsajkova je izveo prigodan program, a na kraju je odsvirao Kol Nidre
- Tu Bi Švat priredba za odrasle bila je posvećena akciji „Moja porodica“. Gošće su bile dr. Eta Najfeld i Nina Flišić iz Beograda sa pokretnom izložbom „Moja porodica“ koju je posetilo oko 35 osoba. Domaćica u dečijoj proslavi bila je Mirjam Šosberger koja je deci pričala o značaju praznika.
- Dan žena uz poklon – cvet za svaku prisutnu članicu uveličala je čuvena novosadska šansonjerka Ljiljana Petrović.
- Povodom arheoloških otkrića u Čelarevu organizovan je prijem kome su prisustvovali Ing. Košić, Verber i Vidosav Nedomački.

u Opštini

Komemoracija 1980.

Na obali Dunava

- Kao vid saradnje sa ostalim ŽS –ama obavljena je i poseta ŽS-ji u Zagrebu povodom Dana žena, a ŽS-ji Subotice povodom Purima
- Održan Purim bal pod vodstvom Đorđa Fišera.
- Na Seder večeri bilo je prisutno oko 70 članova, a bili su ugošćeni i Jevreji iz Izraela, Amerike i Engleske koji su učestvovali na takmičenju u Spensu.
- Na ostalim čajankama bili su gosti čuveni putopisac Tibor Sekelj sa predavanjem o svojim putovanjima po Amazonu, kustos Jevrejskog muzeja iz Beograda Milica Mihaljević koja je govorila o Pegi Gugenhajm
- Gostovanje hora „Braća Baruh“ u Sinagogi sa jevrejskom muzikom
- Obeleženi su praznici Roš hašana i Jom Kipur uz slušanje šofara, Kol Nidre i Mole Rahamim
- Posete bolesnima i povređenima, kao i starima u staračkom domu
- Nakon sastanka KOŽSJ-a u Zagrebu, održan je sastanak IO ŽS-e na kome je podnet izveštaj o zagrebačkom sastanku i dogovaralo o pripremama za proslavu 40-te godišnjice rata i revolucije i učestvovanja Jevreja u njoj. Sama akademija održana je 23.11.1981. Bilo je prisutno oko 70 odraslih i 50-oro dece kao i predstavnici društveno-političkih organizacija. U programu su učestvovali umetnici: Jelica Bijeli, Olga Adam i Đorđe Fišer, kao i pijanistkinja Renata Musafija i hor osnovne škole „Svetozar Marković“.
- Krajem godine održana je i čajanka posvećena uspomeni na preminule predsednike JONS-a, a povodom davanja poklon-ogledala Mange David od Kornelije-Punike Švarc u znak sećanja na supruga Dr. Petera Švarca . O počivšima predsednicima Dr. Švarc Peteru, Dr. Fišer Franji, Dr. Zadora Andriji i Dr. Fišl Karlu govorila je Mira Kovač.

- Proslavi Hanuke za decu uz čaj i kuglof i priču Mirjam Šosberger prisustvovalo je 23 dece i 18 roditelja, dok je proslava za odrasle bila posvećena Žaku Konfinu. U programu su sećanjem na Žaka Konfina učestvovali Đorđe Fišer i Simin Magda, a u zabavnom delu Ljiljana Petrović, Rista Milovanović i Perica Bahun.

1982

Rad sekcije postaje sve teži, jer nema značajnijeg podmlađivanja, a starije članice bivaju sve slabije. Kako piše u izveštajima radilo se koliko se moglo.

Omladinski klub „Pavle Pap“ je ponovo osnovan 28. januara 1982. i nastavio je da se sastaje svakog četvrtka uveče. Zadužili su i gramofon da bi mogli da slušaju muziku na svojim sastancima.

Ove godine se obeležila *40-togodišnjica Novosadske Racije*. Nakon polaganja venaca na keju, u prostorijama JONS-a je održan prigodni program uz prisustvo 120 ljudi i 6 predstavnika Saveza. Govorio je predsednik Opštine Ing. Egon Štark, a u programu su učestvovali dramski umetnik Toma Jovanović i pijanistkinja Iris Kobal.

Sastanku Komisije za rad sa ženama u Beogradu prisustvovala su ispred ŽS JONS Livija Štajn, Giza Zatezalo i Agica Šosberger. Na njemu se raspravljalo o predlogu okvirnog plana rada ŽS u 1982.g., izvršenju zaključaka sa sastanka KOŽSJ održanog oktobra 1981 u Zagrebu, kao i o pripremama za novi sastanak KOŽSJ. Nakon njega održan je i sastanak IO ŽS JONS na kome je podnesen izveštaj sa beogradskog sastanka i počele su pripreme za novembarski sastanak KOŽSJ koji treba da se održi u Novom Sadu i Subotici. *IO-u ŽS je produžen mandat radi ovih priprema.* Tema sastanka treba da bude „Jevrejski identitet i identifikacija u Jugoslaviji danas“, a predlog programa sastanka dostavljen je ŽS. Uz oko 35 prisutnih na čajanki ŽS o pojavama antisemitizma govorio je Laslo Sekelj, a o organizovanju sastanka KOŽSJ Mira Kovač.

Počelo je i sređivanje biblioteke, u čemu je učestvovala i Livija Štajn, članica ŽS. Erev Roš hašana je obeležen uz prisustvo 30 članova i sinagogaľnu muziku sa gramofona.

Kao i uvek i u ovom periodu bilo je puno aktivnosti oko starih, iznemoglih i bolesnih.

U izveštaju se naročito ističe *predan rad članice Livije Štajn*, koja je godinama glavni akter svih događaja koje organizuje ŽS, od pravljenja knedli za Seder, preko celokupne administracije do brige za najmlađe i najstarije.

1983

Aktivnosti u ovoj godini bile su uslovljene nizom, kako objektivnih tako i subjektivnih, okolnosti. Zbog hitnih opravki klubskih i prostorija Opštine, rad u njima nije bio moguć od februara, pa skoro do kraja sezone.

Težište rada je stoga bačeno na posetu ostarelim, bolesnim i usamljenim članovima, a često su te posete korištene i za popunjavanje formulara „Moja porodica“.

Na čajanki ŽS-e, zbog iznenadnog otkazivanja Mire Adanje-Polak, govorio je Pavle Šosberger o istoriji novosadskih Jevreja, a Mira Kovač o održanom sastanku KOŽSJ-e u Splitu. Domaćice čajanke bile su Ljilja Kabiljo i Blaženka Šalamon.

Na čajanke ŽS uglavnom dolaze „seniori“. I to uz stalno dodatno podsećanje putem telefona. Na tim čajankama se onda uključe kraća predavanja u trajanju oko 20 minuta sa temama iz kulture ili judaistike, a posle toga sledi neki zabavni program. Najaktivnije su mlade penzionerke bez nekih naročitih obaveza u porodici, a koje su još dovoljno zdrave i pokretne. One se bave *humanitarno-karitativnom delatnošću, ali i kulturnim radom*.

U Sremskim Karlovcima u kafeu Dajč Rubena „Tri fenjera“ je *održana Šolet večera* i sedeljka, kojoj je prisustvovalo 40 osoba.

O značaju *Roš hašana i Jom Kipura* pričao je gost večeri Moše Verber.

Organizovana je *proslava Hanuke* za odrasle, kao i za decu. O značaju Hanuke na proslavi za odrasle

govorio je predsednik Egon Štark, a domaćice su bile Erna Ramadanski i Verica Malešev. U programu su učestvovala Blankica Musafija i novosadska estradna umetnica Ljiljana Petrović.

Dečijoj proslavi je prisustvovalo 28-oro male dece koje su vodile Tanja Kekić i Mira Obradović. Pored izložbe dečijih crteža, deca su svirala, pevala, recitovala i uživala u ukusnim krofnama.

I dalje je vođena velika briga o bolesnima, ostarelima i nemoćnima kojih je sve više. Kao pomoć su angažovani povremeno dr. Teo Kovač, Dr. Ivan Kovač i dr. Musafija Bencion.

1984

U 1984-oj ŽS ima oko 105 članica, mada neke od njih (njih oko 20) nisu članice JO po poreklu nego su supruge ili majke članova opštine. U radnom odnosu je 26 žena, i isto toliko ih je sa malom decom. Aktivno je samo oko 10-tak, a još toliko ih je aktivno povremeno. Čajankama obično prisustvuje do 40 članova

(ukupno), a ostalim manifestacijama između 10 (kada je jako loše vreme) i 160 (najviše ih bude kada se obeležava neki praznik, naročito Purim). Bolesnih i starih članova ima 23, a samohranih i usamljenih 14. Od omladinki aktivno je njih nekoliko i to: Kekić Tatjana, Obradović Mira, Blankica Musafija, i Mirna Ungar koje uglavnom rade sa malom decom. Sa decom rade i profesori muzike Blankica Musafija i Hofman Verica, a Mima Lazarević je aktivna u socijalnoj brizi za stare.

Neaktivnost mladih žena se može objasniti sledećim faktorima:

- Opterećenost profesionalnim i društvenim obavezama
- Porodične obaveze i problemi
- Negovanje nepokretnih članova porodice
- Nezainteresovanost za rad u jevrejskoj zajednici

One dolaze u Opštinu uglavnom sa decom na dečija druženja i priredbe, ili na sastanke srednje generacije sa supruzima.

I dalje na čajanke ŽS-e uglavnom dolaze „seniori“ i to uz stalno dodatno podsećanje putem telefona. Najaktivnije u ŽS-i su i dalje mlađe penzionerke bez nekih naročitih obaveza u porodici, kao što su briga o bolesnim članovima porodice ili čuvanje unuka, a koje zdravlje još služi. One se bave humanitarno-karitativnom delatnošću, ali i kulturnim radom. Bez obzira na sve probleme, mnogo toga je urađeno. Tako se briga o bolesnima i nemoćnima nastavila i ove godine uz ispunjavanje formulara „Moja porodica“.

Osim toga su organizovane i održane:

- ◆ Uspela priredbe za Tu Bi Švat za odrasle kojoj je bilo prisutno oko 50 osoba pri čemu i veći broj mladih. Gost je bio dr. Kadelburg koji je govorio o aktualnim događanjima sa naročitim osvrtom na feljton iz lista „Ilustrovana Politika“ o masoneriji u kome je bilo pregršt neistina i falsifikata antisemitske prirode, kao i o reakciji Jevrejske zajednice na to. Domaćice su bile mlade članice Dušica Katarivas i sestre Musafija.
- ◆ Na Tu Bi Švat svečanosti za decu bilo je prisutno oko 32 dece i isto toliko odraslih (roditelja, deka i baka). Programom su rukovodile Tanja Kekić, Mira Obradović, Blanka Musafija i Mirna Ungar. Deca su pevala, igrala, svirala, recitovala, pravila oblike od plastelina.
- ◆ Komemoraciji povodom Novosadske Racije prisustvovali su i predstavnici društveno-političkih organizacija, SJOJ-e, akademici Aleksandar Tišma i prof. dr. Goldman Stevan. O Raciji je, iz neobjavljenih tajnih dokumenata Horti Mikloša, govorio gost dr. Lajčko Klajn. Domaćica u klubu JO bila je mlada dr. Klara Mandić.

- ◆ Radi adaptacije opštinskih prostorija, proslava Purima je održana u klubu Srpskog narodnog pozorišta. Prisustvovalo je oko 150 članova. Program je vodio Đorđe Fišer, a učestvovali su i Seka Sablić i Perica Bohun.
- ◆ Večera srednje generacije kojom se dr.Vlada Šalomon, zbog selidbe u Zagreb, oprostio od članova JONS-a.
- ◆ Predavanjem Dr. Musafija Benciona sa temom: Preventiva genitalnog karcinoma održana je čajanka ŽS, sa mladom Verom Malešev kao domaćicom.
- ◆ Izvršene su pripreme za letovanje dece
- ◆ Uz veliki broj prisutnih društveno-političkih organizacija Vojvodine obeležena je 40-to godišnjica deportacije bačkih Jevreja polaganjem venaca na Dunavu i Jevrejskom groblju.. Prisutni su bili i predstavnik SJOJ-e dr. Eta Najfeld i kustos Muzeja revolucije dr. Ljubivoje Cerović koji je u sali opštinske skupštine govorio o stradanju Jevreja. Komemorativni program u Sinagogi izvodili su hor „Braća Baruh“ a na Dan ustanka položeni su vencu na Spomenik žrtvama fašizma na Jevreskom groblju.

Kraj 1986./ 1987

Od 15.novembra 1986. održavali su se sastanci pionira svake subote od 19 časova, a sastanak omladine svake nedelje uveče. Za vreme zimskog raspusta ni deca ni seniori se nisu sastajali zbog velike zime i klizavice.

Cadik Danon ili njegov zamenik iz Beograda od 4. novembra svakog utorka popodne su držali kurs ivrita kome su prisustvovali čak i neki studenti nejevreji.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O RADU ŽENSKJE SEKCIJE JEVREJSKE OPŠTINE
U NOVOM SADU - U VREMENU OD NOVEMBRA 1986 DO OKTOBRA 1987 g.

Iako ovaj izveštaj nosi naslov ženske sekcije, u njemu će biti reči o radu celokupne jevrejske zajednice u Novom Sadu. Poznato je da ista zajednica broji ukupno oko 280 članova, u kojoj cifri su uračunata sve godišta. Rad ove zajednice je bio veoma aktivan i na visini. Ali, posebno ženska sekcija se iz dana u dan, rapidno pretvara u gerontološko-socijalnu sekciju. Članice su iz dana u dan sve starije, bolesnije, iznemoglije i pune onih problema koje starost sa sobom donosi. Mlade žene su zaposlene, kod kuće ih čeka briga o deci, domaćinstvu - a kada i hoće da dođu u opštinu vole da dolaze, prirodno sa svojim supruzima, a ne posebno, da se sastaju kao ženska sekcija. Zbog toga, kada šaljemo pozive za priredbe, slaćemo ih, a i dosad ih već šaljemo u ime opštine, a ne ženske sekcije, jer "srednjaci" i mladi dolaze samo na zanimljive priredbe cele opštine ili na "klopu".

U vremenskom periodu, o kojem je ~~XXXX~~ reč, veoma subili aktivni predsednik E. Štark, mladi Igor Kronavetar, mlade Mire Lazarević, mlada Blanka Musafija/naročito u radu sa decom, Irene Fišerž oko knjgovodstva/dok su sekretarica Livia Stajm i Mira Kovač prilično bolovale.

Posle dužih priprema omladinci iz cele Jugoslavije sreli su se u Novom Sadu. Sastanku je prisustvovao i predsednik Saveza dr. Kadelburg. U programu su učestvovali Ana Šomlo iz Beograda, dr. Andrija Preger, dr. Aleksandar Tišma i Davor Salom.

Krajem decembra održana je uspela Hanuka priredba sa programom koji su izvodili pioniri pod vođstvom Blanke Musafija i Mire Lazarević. Proslavi je prisustvovalo preko 100 članova.

Jevrejska opština broji ukupno 280 članova. Ženska sekcija se sve više pretvara u gerontološko-socijalnu službu. Stanje u njoj se najbolje vidi iz dela zapisnika prikazanog na predhodnoj strani.

1987

Aktivnost ŽS se odvijala kroz sastanke ŽS, organizaciju ili učešće u organizaciji svih priredbi i čajanki, kao i brigu o starima, bolesnima i usamljenima. Pažnja ŽS bila je usmerena i radu sa decom i omladinom.

ŽS je sa brojnom delegacijom i pripremljenim referatom učestvovala u radu Konferencije ŽS u Osijeku. U aprilu je izvršeno podmlađivanje predsedništva ŽS. Tada su izabrane sledeće članice:

Predsednica: Mira Lazarević

Sastav IO ŽS

Potpredsednica: Mirjam Šosberger

**Livija Štajn, Mira Kovač, Fišer Irena,
Malešev Vera, Fišl Ljilja, Mihaleg Zlata,
Beno Ljubica, Kaluđerski Agica**

Sekretar: Erna Ramadanski

Osim obeležavanja praznika obavljale su se i druge kulturno-zabavne aktivnosti. Tako je organizovano predavanje dr. Rudolfa Klajn, profesora subotičkog građevinskog fakulteta o subotičkoj sinagogi, posle čega je prikazan film RTV Novi Sad o novosadskoj sinagogi.

O Svetskom jevrejskom kongresu održanom u Budimpešti na kome je bio predstavnik jugoslovenskih Jevreja izvestio je predsednik JONS-a Egon Štark. Stanje članstva u ŽS kao i opterećenost aktivnih članica bolesnima najbolje se može videti iz delova zapisnika prikazanih na sledećoj strani.

Poseta bolesnoj Anici Kabiljo 26 III 87
Poseta bolesnoj Bončiki Pappo 27 III 87
Poseta bolesnoj Katić Magdi 28 III 87
Poseta bolesnoj Livi Štajn u bolnici I IV i 3 IV 87. Zamenjuju je
Mira Kovač i Irena Fišer.

22 IV 87 poseta vremešnoj Zador Piriki
29 IV 87 dogovor o radu sa Lazarević Mirjanom, o posetama i brizi
za vremešno članstvo, o materijalnom položaju istih i brizi
za njenu decu. Sve ove posete vremešnjem članstvu obavljaју Mira
Kovač i Mira Lazarević, koja, recimo, svake dve nedelje vodi ostarelu
bikat Gizelu, na njen zahtev, na groblje.

29 IV 97 Poseta gerontološkom institutu, članicama Medeljković
Mici, Košički Mari, Krajačević Mildi, Prater Mileni, Tišmi Olgi,
kao i Brežan Ali, koja stamuje blizu. Sve su usamljene, bolesne a
naročito Medeljković Mici, koja leži u odelanju za nepokretne.
Krajem aprila umrla Štajn Anica.

2-4 V 87 Briga za bolesnu Katić Magdu.

5 V 87 Poseta najstarijoj članici Gutman Mariji, koja ima 93 godine
i živi kod svoje unuke Dušanke Djordjević, okružena ljubavlju svojih
praunučića. Ona je jedina od tih starica porodično i emocionalno
sbrinjuta i to se ogleda na njoj.

8 V 87 Poseta bolesnoj Katić Magdi.

9 V 87 Poseta vremešnoj i bolesnoj i usamljenoj Hrobač Liliki,
posle koje poseta sledi višemesečna briga da se Lilika smesti u
dom "Levoslav Svare" u Zagreb.

Sekretarica Livi Štajn u bolnici, zamenjuju je Mira Kovač i Irena
Fišer, od II V do 20 V 87.

Ostarelu Hrobač Liliku pregleda neuro psihijatar, naš član, Dr Ivan
Kovač.

20 V 87 Poseta bolesnoj i usamljenoj Kovač Alisi.

5 IX 87 poseta vremešnoj Pappo Bončiki, 7 IX poseta Hani i Adamu Roksan-
diću, koji je slomio nogu, 8 IX bolesnoj Anici Kabiljo, 9 IV 87 poseta
bolesnoj Fišer Piroški i referisanje o radu doživotnoj počasnoj
predsednici ženske sekcije, 10 IV 87 poseta bolesnoj Adam Olgi
i tako redom svaki dan, jer je većina članova stara i bolesna.

1988

Posebna pažnja ŽS-e posvećena ja radu sa decom i mladima. Obezbeđena su im materijalna sredstva tako da su omladinci prisustvovali raznim seminarima u zemlji i inostranstvu. Ali i pored toga njihova aktivnost nije značajno porasla, pre svega jer je briga o radu sa njima pala samo na nekoliko članica. Zato je i slabo učešće manje dece u aktivnostima Kluba. Stoga je donesen i program rada sa mladima.

Izveštaj o ostalim aktivnostima sadržao je: obeležavanje dana velikog stradanja novosadskih Jevreja kao i Dan ustanka polaganjem venaca na spomenik žrtvama fašizma na Jevrejskom groblju, proslava Tu Bi Švat koja je obeležena književnom večeri na kojoj je gošća bila poznata književnica Judita Šalgo.

Mladi su Purim proslavili u prostorijama Kluba, dok su se stariji družili u hotelu „Novi Sad“. Konferansije večeri je bio Đorđe Fišer, a učestvovali su poznati novosadski glumci, estradni umetnici i orkestri, kao i grupa „Ladino“ iz Sarajeva. Seder večeru su organizovali omladinci pod rukovodstvom Blanke Musafija.

Priredena je i veoma uspela čajanka na kojoj je u njenom prvom delu Tomi Halbror iz Subotice govorio *o običajima u jevrejskim porodicama*, a u drugom je novinarka RTV Novi Sad Ljubinka Maksimović pričala *o svojoj poseti Tunisu sa posebnim osvrtom na posetu maloj jevrejskoj zajednici koja tamo živi u Djebbi*.

Održano je i nekoliko muzičkih večeri:

- ◆ Koncert Rafajla Blama na harmonici
- ◆ Klavirski koncert Blanke Musafija uz violinsku pratnju Milana Todorovića
- ◆ Veče posvećeno uspomeni na dr. Andriju Deaka uveličao je maestro dr. Andreja Preger

Posle obaveštenja da se u Novom Sadu planira održavanje sastanka KOŽSJ u 1989. g započeti su prvi pregovori oko toga.

U poseti našoj Opštini boravili su šahisti iz SSSR-a, kao i odbojkaši Hapoela iz Izraela.

Socijalno staranje je i nadalje bila jedna od najvažnijih aktivnosti ŽS. Poseta starim i onemoćalim uz prigodne poklone, briga za smeštaj u domove za stare je bila takva da je tim članovima jasno pokazivala da nisu sami i zaboravljeni. Ali i pored svega, te godine je umrlo pet članica.

U donjem zapisniku, sem izveštaja o radu za dati period, navedene su i smernice i plan rada za 1989-tu god.

Z A P I S N I K

Sa sednice ženske sekcije J.O. održanog 7.IX.1988 u 17 časova

Sednici prisustvovali: Livija Štajn, Mira Kovač, Fišer Irena, Malešev Vera, Fišl Ljilja
Šozberger Mirjam, Mihaleg zlata, Beno Ljubica.

Odsutni a pozvani: Kaludjerski Agica(radi)? Romadanski Erna

Dnevni red:

Obaveštenje članovima Izvršnog odbora o podnetoj ostavi
na mesto sekretara opštine LIVIJE ŠTAJN -izvestilac E.Mira

1. Izveštaj o radu u periodu IX.87 -IX.88 godine

Izvestilac Lazarević Mira

a/ Izveštaj sa letovanja u PIROVCU -Mirjam Šozberger
2. Predlog rada ~~PIONIRSKOG KLUBA~~ ŽENSKJE SEKCIJE

za prvo tromesečje Izvestilac Mirjana Lazarević

3. Informacija u početku rada PIONIRSKOG KLUBA
novine u radu - Lazarević Mira

4. IZBOR tri delegata za sednicu IZVRŠNOG ODBORA ŽENSKIH
SEKCIJA JUGOSLAVIJE u Sarajevu, koja se održava 7.X.88

5. Promocija knjige PAVLA ŠOZBERGERA -druga polovina
meseca oktobra - M.L.

6. BRIGA O STARIMA

7. R A Z N O

Prisutna članice Izvršnog odbora ženske sekcije Mira Lazarević je obavestila da LIVIJA ŠTAJN sekretar opštine želi da da ostavku, ovom prilikom je zamoljena da još jednom razmisli, naša želja je da ona i nadalje obavlja ovaj posao, jer se pokazala kao izuzetno poverljiva i pouzdana. No u slučaju da ona i nadalje ostane pri svojoj odluci, doneta je odluka da na tom mestu može biti primljena samo žena.

Ćika JASLINGER je oboleo a od juna je ostalo da se on pozove na čajanku i da mu se da poklon odluka je da to bude za SUKOT

2.

1. tačka

Izveštaj o radu ženske sekcije JEVREJSKE OPŠTINE u Novom Sadu prisutnim članicama pročitala Mirjana Lazarević, kopija izveštaja biće pridodata ovom zapisniku.
Izveštaj usvojen bez prisedbi. Upućuje se Savezu.

2. tačka

Mirjam Šozberger je upoznala članove ženske sekcije da je u letovalištitu u prvoj smeni dece bilo 120 mališana, Pošto je to velik broj dece na sve uslove letovališta, razmišlja se da se grupa podeli u dve smene.
Mirjam Šozberger je obavestila Izvršni odbor ženske sekcije i o problemu sa MARKOM NEDUČINIM, koji je bio izuzetno agresivno dete, dete koje se pelo po simsu u nekoliko navrata i time ugrožavalo bezbednost, dete koje nije alušalo vapitača. Pošto se niko iz letovališta ne može odstraniti za vreme trajanja smene predlog uprave letovališta je da se roditelji deteta upoznaju sa ovim činjenicama i da im se predloži da dete ne šalju u opmaralište. Mirjam Šozberger se zadužuje da kontaktira direktno sa roditeljima.

3. tačka

Mirjana Lazarević kao izvestilac u vezi predloga rada ženske sekcije u prvom tromesečju je iznela da Opština počinje sa društvenim radom od 11.IX.1988 sa proslavom ROSH HASHANA (Nova godina), s tim da će proslavu karakterisati pored kratkog objašnjenja praznika, posluženja meda i bakhesa, mali koncert dece članova opštine, koji sviraju na nekom instrumentu. HINA ŠUKLAR, klavir, ŠTARK HANA, MIHALEK HANA, klavir
MIHALEK BRANKO, violina, HERMAN IVAN, harmonika.
20.IX.88 predviđen je MASKIR u povodu JOŠ KIPURA, uz muziku sa ploča i čitanje umrlih - Pavle ŠOZBERGER.

U MEMORU

Pošto je sednica IZVŠNOG ODBORA ŽENSKIH SEKCIJA u ovom mesecu i to 7.X. 88 posle ovog sastanka organizovala bi se čajanka na kojoj bi bila promovisana knjiga PAVLA ŠOZBERGERA, uz poziv društveno politički

3.

i kulturnih radnika. No ~~završni~~ zaključak je i taj da se u buduće u povodu i drugih knjiga naših članova organizuju promocije.

~~tačka~~

NOVEMBAR

U ovom mesecu bi imali za goste na čajankama DAVIDA ALBAHARLIJA, koji je u junu prihvatio poziv s tim da mu se naknadno javi termin organizovanja naše ~~sekcije~~ čajanke.

Dr. Eta Hajfeld, će doći da bi se dogovorili o pripremama za sednicu Izvršnog odbora šenakih sekcija 1988 koja se održava u Novom Sadu i Subotici, a na svečanom poslepodnevu bi svim članovima ponovila svoj referat iz Zagreba. Usvojen je i predlog da se članicama umetnicima naše opštine omogući postavka izložbe njihovih radova.

Mirjam Šozberger je iznela predlog da se pozove madriha ŠULA koja profesional radi u Zagrebu da bude naš gost, s tim da bi opština snosila samo troškove puta a da bi bila kod nje smeštena. Isto tako je predložila da nam kao kost čajanke bude arheolog BRUKNER koji sada živi u DJURDJEVU. (ovaj predlog predviđi kalendarsom rada od januara.

U DECEMBRU

HANUKA

c 3.tačka

PIONIRSKI KLUB BI POČEO SA RADOM 1.X.1988.g.

Od ove sezone predviđam se da se angažuje tri vaspitača, samim tim ne bi bili preopterećeni, a i raznovrsnot u radu bi se postigla.

Za LIKOVNU SEKCIJU predvidjen je za rad slikar dizajner PREDRAG JOLER, koji je bio profesor, te ima pedagoškog osnova u radu sa decom, a umedjuvare nu je svoje ideje ponudio raznim dečijim časopisima, izdavačima knjiga, UNICEF mu je otkupio idejne projekte za čestitke i druge likovne brošure pri ovoj organizaciji.

U DRAMSKOJ SEKCIJI predvidja se rad dve mlade studentkinje MAŠIREVIĆ GORDANE koja studira na AKADEMIJI za pozorište i film IXMKMKKE RENATE MUSAPIJE, studenta medicine, koja se dokazala u interesantnim dramtizacijama starih tekstova naše istorije.

4.

Muzičku sekciju na sad je prihvatila da radi BLANKA MUSAFIJA.

Na predlog članice KABILJO LJILJE I MIŠL LJILJE, Mirjana Lazarević će pokušati da organizuje i video sekciju, predavač postoji profesionalni filmski animatelj i reditelj MLEKO POT, sčk plan rada od četiri tečaja već postoje, ali je problem tehnika koju nema ni Šavez ni Opština.

4. tačka Prisutne članice predložile da našu Opštinu u Sarajevu zastupaju:

MIRJANA LAZAREVIĆ

MIRJAN ŠOZBERGER - kojoj treba obezbediti samo troškove puta

LJILJA KABILJO -kojoj treba obezbediti samo troškove puta

MIHALEK ZLATA

5.tačka Posle 11.IX. ROŠ HAŠANA treba početi sa obilaskom starih te se na ovom sastanku tog posla prihvatilo MIRA KOVAČ, MIRJANA LAZAREVIĆ, BENO LJUBICA I LIVIJA ŠTANJ i nadalje će obilaziti čika JASLINGERA koji je oboleo.

6.tačka RAZNO

Mira Kovač je podsetila da se uvek obavezno pokloni za kućne posete starima, što je i prihvaćeno.

Mirjana Lazarević prihvatila na sebe obavezu da ponovo u toku jeseni i zime organizuje pozorišnu predstavu u klubu J.O. sa AKKUMULACIONIZMOM . MIŠOM RADAKOVIĆEM.

Zapisnik usvojen

zapisnik vodila
Mirjana Lazarević

Ženska sekcija 1990. – 2005.

Opšta analiza perioda

U prvih par godina ovog perioda, pa negde do kraja 1995.g. još su delatnosti ženske i kulturne sekcije bile jedinstvene u okviru iste sekcije. Nakon toga dolazi do razdvajanja tih aktivnosti u posebne sekcije, ali se njihov rad često preplipatao u narednom periodu, pa se ponekad iz dokumenata dostupnih za izradu ove monografije iz tema koje su obrađivane ne može jasno razlučiti koje aktivnosti i

dogadjaji su pripadale kojoj sekciji. Iz nekadašnje Ženske sekcije je izdvojena i Verska sekcija, a još ranije, u predhodnim periodima se izdvojio i rad sa omladinom i decom, kao i "socijala". Veliki deo organizacionih aktivnosti za sve sekcije u ovom periodu preuzima „Kancelarija“, tj stalno zaposleni saradnici Predsednika JO.

Ženska sekcija je, sem sopstvenih aktivnosti, učestvovala i u aktivnostima koje su vodile druge sekcije ili „Kancelarija“. Tako je Ženska sekcija, sve dok Omladinska sekcija, a kasnije „Kancelarija“ nije to preuzela, učestvovala u organizaciji čuvenih „Šolet“ okupljanja svih Jevreja sa prostora bivše SFRJ uz kuvanje i vođstvo Rubena Dajča.

U ovom periodu Ženska sekcija je pomagala u raspodeli humanitarne pomoći koja je u teškim vremenima za članove zajednice stizala od WJR.

Za period 1990-ta do 1995-ta nisam uspjela da pronađem zapisnike, izveštaje ili neke druge zapise o konkretnim dešavanjima, pa zato označeni period počinjem tek sa 1995-om.

1995.

Najznačajniji deo programa u ovoj godini obuhvatao je sledeće aktivnosti:

16. oktobar: „Savremeni Izrael i obrazovanje“, promocija knjige prof. dr. Borivoja Samolovčava. Učestvovali su prof. dr. Andrija Gams i prof. dr. Nikola Bulajić. Promocija je organizovana u saradnji sa Katedrom Matice srpske.

11. novembar: Evergreen plesno veče. *20. novembar:* Promocija knjige poezije Ružice Galac-Popović: "Zvezdane gorčine". *27. novembar:* Mali koncert. Mihail Budinski-violina, Jasna Matić- klavir. Na repertoaru su Čajkovski, Brahms, Monti, Elgar.

4. decembar: Akademik Aleksandar Tišma je govorio o svojim nedavnim susretima sa književnicima i intelektualcima srednje Evrope. *11. decembar:* Veče jevrejskog humora sa Branom Popovićem, predsednikom JO Beograda. *18. decembar:* Proslava Hanuke kojoj je prisustvovao i rabin Isak Asijel, a proslavu ulepšao svojom pesmom hor Hašira. Redovno su održavani kursevi Ivrita u tri grupe. Vodila ih je prof. Branka Nikolić. Časovima su prisustvovali čak i nejevreji.

Rabin Isak Asijel je pred vrlo zainteresiranim auditorijem srednje generacije govorio o različitim temama iz Judaizma.

Aktivnostima u klubu u proseku je prisustvovalo oko 40 članova, časovima Ivrita 15-20, a isto toliko ih je prisustvovalo i predavanjima iz Judaistike.

1996.-Izveštaj predsednice Ane Frenkel o radu Ženske sekcije (prepis)

Od januara meseca do juna imali smo redovne čajanke svakog ponedeljka u večernjim satima. Program sastanaka je naizmenično organizovala ženska sekcija i kulturna komisija. Tako je u januaru *15. januara* uz demonstraciju specijalitete jevrejske kuhinje gostovala Elza Farkaš. U februaru je, *19. februara* gostovao dr. Goran Todorović koji je govorio o ultrazvučnoj dijagnostici u ginekologiji i akušerstvu. Na čajanci *12. februara* govorio je Ivica Hajzler o svojim utiscima sa putu po Japanu. *4. marta* Vera Milošev-Momirovski, primenjeni umetnik, je prezentovala radove pačvorka sa modnom revijom. Aprila meseca, *03. aprila* je priređena uobičajena Seder večera, *22. aprila* je Udruženje tkalja prikazalo izložbu svojih tkanja na razboju- odevnih predmeta urađenih u domaćoj radinosti. *29. aprila* je naš član Nikola David organizovao koncertno veče. Tokom maja, *7. maja* je održana izložba slika autora Ota Jana sa temom „Salaši“ uz prigodni kulturno-umetnički program. *20. maja* je član naše opštine Gordana Todoric održala impresivno predavanje o poetici Danila Kiša. *10. juna* smo imali poslednju čajanku pred letnje ferije i tom prilikom napravili anketu o daljim željama naših članova Opštine o sadržaju naših sastanaka ponedeljkom. *Septembar mesec je prošao u proslavi i obeležavanju naših velikih praznika.* Oktobra meseca smo, *21. oktobra* imali gostovanje gospodina Mirka Pota, snimatelja Novosadske televizije, sa temom „Čovek iza kamere“ o događajima koji nisu dostupni oku javnosti pri pripremanju televizijskog programa i snimanju filmova. Također je prikazao niz fotografija sa svojih putovanja po svetu. Dana *28. oktobra* prof. dr. Teo Kovač je održao izvanredno predavanje sa temom „Narod knjige-narod sporta“.

Početak februara prisustvovali smo redovnom sastanku Predsedništva ženskih sekcija Saveza u Pančevu gde je uz zanimljiv program o običajima sefarda na području Jugoslavije, održan sastanak o programu revitalizacije malih opština na tlu Jugoslavije.

Sa sastanaka Komisije za kulturu sa zainteresovanim u ovom periodu, razmatrana su i sledeća pitanja, vezana za Žensku sekciju:

- a) Funkcija ženske sekcije i korelacije u radu sa sekcijom za kulturu
- b) Mogućnost sprovođenja ankete među članovima sa pitanjima o frekventnosti i vremenu održavanja aktivnosti u klubu i predlozima u vezi sa temama i njihovim presenterima
- c) problemu obaveštavanja kako u okviru samih sekcija, tako i članstva

Utvrđeno je da je teško razdvojiti delokrug rada Kulturne komisije i Ženske sekcije, jer su žene uvek bile nosioći tih aktivnosti. Prema mišljenju nekih članova potrebno je akcenat staviti na jevrejsku kulturu i da u izvođenje programa treba što više uključivati naše članove, a manje ljude sa strane. Korisno je i aktivnije uključivanje omladine u što veći broj aktivnosti.

Obaveštavanje članstva mora se učiniti efikasnijim, putem ličnih kontakata, ili telefona. Pohvaljena je velika pomoć i saradnja dvoje potpredsednika Opštine Hajzler Ivica i Goldman Eve. Konstatovano je i da je i ostvarenje velikog broja njihovih programa bilo u saradnji sa Ženskom sekcijom, čija je predsednica bila Ana Frenkel.

Deo programa za septembar- decembar 1997:

20. septembar: Organizacija odlaska u posetu JO u Subotici, zajedno sa Kulturnom komisijom, *3. oktobar:* Organizacija večere za Roš haŠana, *13. oktobar:* Predavanje prof.dr. Dejana Janice na temu rasizma i ljudskih prava, u novembru: Organizacija književno- umetničke večeri sa gostovanjem Gordane Kuić i Drite Tutunović, te Simhe Kabiljo. *15. decembar:* Predavanje Edite Jankov na temu „Nobel i Nobelova nagrada za mir“

1998.

Izveštaj Ane Frenkel o radu Ženske sekcije (prepis)

Ženska sekcija JO Novi Sad je bila izuzetno aktivna tokom protekle godine, organizovala je jednom do dva puta mesečno programe ponedeljkom, okupljanja koja su tradicionalna u našoj opštini. Za svaki praznik učestvovala je u pripremanju zakuske za članstvo opštine. Bilo je izleta i vrlo uspešnih poseta drugim jevrejskim opštinama. Organizovan je i međuklubski savezni sastanak ženskih sekcija.

Aktivnosti po mesecima izgledaju na sledeći način:

Januar: Priprema za godišnju skupštini JO Novi Sad zakazane za *11. januar.* Prijem u Opštini nakon obeležavanja Novosadske Racije *23. januara.*

09. februar: Marika Krpež, gošća iz Subotice održala je predavanje o osnivanju kluba zdravlja i animaciji ljudi preko pedesete godine života

Mart 1998: 3 marta: Staničkov je održala predavanje uz snimak video kasete „Sećanje na holokaust“ i priprema za Purim bal koji se održavao u hotelu „Park“ *29. marta 1998*

April 1998: Priprema za Seder večeru, *10. aprila 1998.* Oorganizovanje predavanje Isaka Asiela „ Iz dubine zavapih k Tebi“, održanog *21. aprila 1998.*

25. maj 1998: Predavanje istoričara Zorana Pejašinića o obeležavanju 50-te godišnjice stvaranja države Izrael. *08. juni 1998:* Promocija knjige Magde Simin „Priče iz Izraela“.

Septembar 1998.: Obeležavanje Roš haŠana i priprema večere za tu priliku

Oktobar 1998: Uspešan izlet u Sombor i poseta JO, obilasci galerije Milana Konjovića, Jevrejskog groblja, županije u gradu i gostovanje glumice Milice Radaković Kljajić i predavanje na temu „Moj život i uspomene“, *19. oktobra 1998.*

06 i 07 novembar 1998.: Organizovan skup polaznica Ženskih studija i predavanje Edite Jankov o socijalnom i religijskom položaju žena u starih Jevreja
Decembar 1998

- Održavanje sastanka ženskih sekcija JO Jugoslavije 05.decembra 1998. sa predavanjem Simhe Kabiljo na temu „Jevrejske žene u akciji“ i predavanje g-dina Ace Singera o antisemitizmu. Kulturno umetnički program sa učešćem Dine Šuklar-klavir i folklorne grupe Ma'ayan iz Novog Sada. Nakon svega, zajednički ručak i druženje u klubu.
- Predavanja prof.dr. Suzane Petrović na temu „Kako ostati zdrav i mlad“, održano 07.decembra 1998.

2001

Ženska sekcija, uglavnom deli organizovanje kulturnih aktivnosti sa Kulturnom komisijom, a prilikom realizacije humanitarnih aktivnosti, saraduje sa Socijalnom komisijom.

Od dešavanja koja su se događala u ovoj godini mogu se izdvojiti:

U martu: predavanje prof. dr. Svenke Savić o Milevi Marić-Ajnštajn, a održana je i promocija knjige Ane Šomlo "Iduće godine u Jerusalimu", uz učešće polaznica Ženskih studija i književnika Aleksandra Tišme.

U aprilu, 2. aprila, Teodor Popović je održao predavanje o ličnosti Feliksa Mendelzona uz muziku sa gramofonskih ploča. *U maju* smo čuli izlaganje Stevana Lanjija na

temu „Časkanje o umetnosti“.

U junu je Atila Pejin, istoričar iz Sente, održao predavanje sa temom „Potiski distrikt“. Također u junu, gost predavač bila je Melanija Mikeš i predstavila svoju knjigu „Dete u svetu dvojezičnih čarolija“.

Tokom leta realizovan je projekat pod nazivom „Napunimo frižider“, donacija Svetske organizacije jevrejskih žena, kada su prehranbene pakete dobile 32 porodice. Također je uporedo tekla i raspodela garderobe. Aktivnosti vezane za raspodelu prispelih donacija vođene su u saradnji sa Socijalnom komisijom Opštine.

Između 3. i 6. juna pet članica Opštine je učestvovalo na **trećoj Evropskoj Konferenciji Jevrejskih Žena u Budimpešti**. Moto konferencija je bio „Da li

dovoljno brinemo“. Na panelnim, kao i grupnim diskusijama govorilo se o temama kao što su: imigracija, integracija, porodični odnosi, odnosi između ortodoksnih i nereligioznih Jevrejki, odnosi između Jevrejki i nejevrejki i sl.

Posle septembarskih praznika, na poziv naše članice Lee Dragičević, nekoliko članica posetilo je njen dom u Ledincima. Ubrzo potom, početkom oktobra, osam članica Opštine prisustvovalo je **susretu Ženskih sekcija u Beogradu**, gde se dogovorilo o daljem radu i gde su se razmatrala aktualna pitanja.

U oktobru je u gostima bila Ana Šomlo, književnica i predsednica Udrženja Jevreja iz Jugoslavije u Izraelu, a *u novembru* je Ženska sekcija bila domaćin promocije knjige prof.dr. Suzane Petrović „Priča o kombuhi“. *Početkom decembra* smo organizovali čajanku, a ujedno i aukciju bunde koja je je stigla u našu Opštinu sa zadnjom pošiljkom garderobe. Također *u decembru* smo saslušali predavanje Željka Stanojevića o jeziku Srba i jeziku Jevreja, a *25-og decembra gošće iz Beograda* predstavljaju Miš-Maš časopis beogradske ženske sekcije.

Šolet 2004.

Purim 2003.

Ženska sekcija 2005.-2016.

Uvod

Sve ovo vreme Ženska sekcija se trudila da deo druženja ponedeljkom, koje je ona organizovala, bude „začinjen“ nekim zanimljivim predavanjem, naročito o položaju žena, temama iz Biblije, ali i drugim zanimljivostima. Često su se na sastancima spremala ili prikazivala priprema tradicionalnih jevrejskih jela ili jela sa ovih prostora. Ponekad su članovi JO čitali svoje pesme ili pesme svojih omiljenih poeta.

Orjentacija Ženske sekcije je bila sve vreme da za sve navedene aktivnosti što više angažuje svoje članice, a tek ponekad i nekoga sa strane.

Kao i u ranijim razdobljima, gledajući zapisnike iz istih, tako i sada možemo zaključiti da i u ovom periodu rad Ženske sekcije prate isti problemi kao i kroz celo njeno bitisanje. A to je da je mali broj članica koje hoće ili mogu da se aktivno uključe u aktivnosti koje organizuje Ženska sekcija. Mlađe žene opterećene i često preopterećene poslom, karijerom i brigom za porodicu nemaju vremena ni želje da se uključe u rad, pa čak ni da prisustvuju sedmičnim druženjima, koja tako ostaju uglavnom starijim i sve iznemoglim članicama.

I za sve događaje organizovane u Klubu JO kao što su Purim ili Seder večer Ženska sekcija je bila nezaobilazna u pripremi istih. Tako su njene članice dugo godina pravile maces knedle za Seder večer, a njena članica Vera Drapić pekla čuvene Hamanove uši za Purim.

Rad sekcije se ukratko može predstaviti delom svojih aktivnosti kao što su:

1. učešće u organizaciji redovnih sastanaka ponedeljkom kroz:
 - literarne večeri
 - priče o običajima
 - priče o ličnostima i određenim temama iz Biblije
 - održavanje čajanki
 - učenjem tradicionalne kuhinje
2. učešće u organizaciji Šabata i ostalih praznika
3. učešće u realizaciji Međunarodnog dana Jevrejske kulture
4. prikupljanje i obrada arhivske građe o Jevrejima Novog Sada u XVIII veku
5. prikupljanje humanitarne pomoći
6. uključenjem u programe drugih sekcija po potrebi

Ni za ovaj period ne postoji dovoljan broj pisanih izveštaja o radu sekcije, tek poneki, jer su se uglavnom isti podnosili na redovnim skupštinama usmeno ili u sklopu opšteg izveštaja predsednika Opštine. Zato se uvid u aktivnosti sekcije morao dobrim delom izvlačiti iz mesečnih programa dešavanja u Jevrejskoj opštini, koji su ponekad nepotpuni, jer sem termina druženja ne navode uvek teme koje će se obrađivati, pa sam se ponekad morala voditi sećanjima ili datumima na računaru sačuvanih dokumenata.

Godišnje aktivnosti ŽS

2005

7. mart: Čajanka Ženske sekcije povodom 8. marta., 23. April: proslava Pesaha sa: predavanjem Lanji Stevana o Pesahu i Seder večerom u organizaciji Ženske sekcije

5. februara: U prostorijama Jevrejske opštine Novi Sad **wolet 2005** Prilika da se vide i stari znanci i upoznaju novi ljudi uz čuveni Rubenov **šolet** i dodatni zabavni program.

I još: 23. maj: Olga Andraši «Priča o Davidu Grubiju», 9. novembar: gimnastika (rekreacija) za sve zainteresovane članice – U zdravom telu zdrav duh! Vodi Suzana Petrović. Rekreacija treba da se održava svake srede od 18-19 časova ukoliko bude zainteresovanih članica. 21. novembar: Veče Jelice Bijeli, članice drame SNP-a, uz video projekciju. U programu učestvuju Voja Soldatović reditelj i dr Vesna Krčmar teatrolog

Advokat g-đa Divna Popović pruža besplatnu pravnu pomoć, pravne savete i pisanje podnesaka, bez zastupanja. Svakog ponedeljka od 15-17 časova, u Klubu na I spratu mirno rešavanje sporova između članova zajednice.

2006.

Ove godine su se odvijale sledeće aktivnosti: 16. januar: «Jevrejska kuhinja i njene specifičnosti» Predavanje prof. dr Suzane Petrović. 5. februar: Obeležavanje Tu BiŠvata. Predavanje o prazniku održala Lidija Levi, 3. februara: Kao i ranije, uživanje u programu, druženju i čuvenom Rubenovom **šoletu**,

6. mart : Sećanje na naše članice aktivistkinje Ženske sekcije. Govorila Ljiljana Lepuša, a u umetničkom delu programa učestvovala je Jelica Bjeli.

Članice Ženske sekcije za subotu 25. marta u okviru “Maratona folklore” pripremale su ovoga puta, nešto slatko za naše drage goste iz cele Evrope, učesnike Dans Around Novi Sad. Posluženje je bilo u O.Š. «Ivo Lola Ribar» u subotu oko 17 časova. 15. maj: Psihoanalitičar Tamara Štajner, savetnik Svetske psihoanalitičke asocijacije za nove grupe bivše Istočne Evrope povodom 150 godina rođenja Sigmunda Frojda, govorila je o temi: Frojd, nekad i sad. Četvrtak, 9. novembar: Predavanje gospođe Barbare Spectre sa Paideia instituta u Stokholmu. 27. novembar: Predavanje Zlatice Popov pod nazivom «Postojanje ozonskih rupa»

Subota, 16. decembar – **Hanuka karavan**

Sinagoga: Koncert hora «Braća Baruh» iz Beograda

Klub JO: Predavanje – prezentacija Marije Salom iz Beograda na temu: Hanukija- uticaj halahe i običaja na dizajniranje hanuka svećnjaka od antičkih vremena do danas, a potom druženje uz krofne.

18. decembar : **Sinagoga :** Program povodom praznika Hanuka u organizaciji SOHNUTA iz Budimpešte i koncert Judite Klein. O prazniku je govorila i upalila sveće Bnei Akiva delegat Yair Solomon uz decu iz pokreta Šabat Šalom

2007

Aktivnosti u 2007. su se odvijale kroz niz aktuelnih predavanja, ali i čajanki za druženje, kao što se vidi iz donjeg teksta.

15. januar: " Duhovno tumačenje bajki", govorila Nevena Simin. *5. februara:* Obeležavanje Tubišvata. Predavanje o prazniku održala Lidija Levi. *3. februara* **Šolet 2007:** Ponovo čuveni Rubenov šolet! *5.marta-*povodom Purima i povodom 8. marta *Ženska sekcija* srdačno pozvala, kako dame tako i gospodu, na druženje odnosno čajanku. U programskom delu održano predavanje dipl.ing.arh. Ružice Jovanović na aktuelnu temu «Poslovni inkubatori - šta je to»

26. mart : O ženama rabinima govorila Jelena Kalderon. *16. april:* Predstavljen je Jevrejski kuvar, autora Dijamante Beraha Kovačević, iz Beograda, poreklom iz Prištine, koja je izdala reprint prvog jevrejskog kuvara. *23. April:* Obeležavanje *Jom haacmaut* Tribina «Između dužnosti da pamtimo i prava da zaboravimo»

Posle inserta iz filma TV B92 o nemačkom iskustvu u suočavanju s prošlošću «Prošlost traje zauvek» i uvodnih reči, sa publikom razgovor vodili: Danica Vučenić, novinarka, autorka filma, mr Vladimir Petrović, istoričar iz beogradskog Instituta za savremenu istoriju, Dr Predrag Milidrag, filozof, Institut za filozofiju i društvenu teoriju. Moderator: Ružica Galac Popović

11. juni: Čajanka Ženske sekcije: Doviđenja do jeseni

Novi Sad, **nedelja 2. septembar 2007.** Obeležavanje **Evropskog dana jevrejske kulture** prema sledećem programu:

Klub JONS

17 časova:

- Otvaranje izložbe obnovljenog dela Jevrejskog groblja u Novom Sadu kao i renovirane kapele na groblju, prikaz fotografija na video bimu uz uvodno izlaganje Fedora Fišla
- Izložba radova Art kluba i predstavljanje novog kalendara

18 časova

- Uvodno predavanje Olge Andraši Polak i otvaranje izložbe renovirane arhivske građe Jevrejske opštine Novi Sad

- Predavanje o jevrejskim zgradama koje su ostale kao svedočanstvo o životu Jevreja u Novom Sadu – Maja Katić

Sinagoga, 19 časova

«Svedočenja» u izvođenju Dečijeg kluba JONS-a pod vođstvom Dijane Radojković Štark i madrim Mirele Vučenov, Uroša Sikimića i Borisa Taševskog

8. oktobar: O prazniku Simhat Tora predavanje je održala g-đa Marija Salom,
9. novembar : Edita Jankov – Osvrt na ovogodišnji Bejahad u Opatiji

2008.

Nedelja 3. februar: **Šolet , kao i uvek Ruben i ostali**

18. februar: Porodice Popović i Marjanović. Kako smo spasili i skrivali Rahelu Ferari. O tome govori gospodin Petar Marjanović. U programu će učestvovati Jelica Bjeli i Teodor Popović.

1. mart: **Poseta Jevrejskoj opštini BEOGRAD**, gde je u 19 časova predavanje o jevrejskoj kuhinji održala Dijamanti Kovačević *10. mart:* Čajanka Ženske sekcije povodom 8. marta na kojoj je Jelisaveta Ujhazi čitala svoju poeziju., *31. mart:* Druženje sa operskom primadonom gospođom Bredom Kalef sa temom: Moj život i moj izazov na operskoj sceni sveta., *21. april:* Gost iz Beograda gospođa Borka Salcberger Marinković je održala predavanje na temu «Jevreji matematičari»

Nastavak seminara iz judaizma:*Predavanja Barbare Spectre iz Švedske: 7. maj u 21. č:* za studente i ostale “Šta je zapalilo gorući grm i *8. maj:* “Poema i put ka nezavisnosti”.

26. maj: “Moj prijatelj Petar Lubarda”, povodom 100 godišnjice rođenja istaknutog slikara Petra Lubarde govorila je g-đa Beba Ilijević.

Distribucija humanitarne pomoći počev od 1. septembra do 5. septembra 2008. u periodu od 9 do 13 časova u prostorijama kluba na I spratu. Prilog za socijalni fond ostaje u iznosu od 200 dinara po osobi, uslov donatora.

6. oktobar: Gošća nam je bila Eva Ras, koja je između ostalog, govorila o svojoj najnovijoj knjizi “Divlji jaganjci“. *13. oktobar:* O prazniku Sukot predavanje je održala g-đa Marija Salom. *17. novembar:* Promocija knjige «JONS – Predsednici od 1945. do 2008.» O knjizi govorile dr Ana Frenkel i autori Gordana Todorić, Edita Jankov i Ljiljana Lepuša. *24. novembar:* Prezentacija knjige «Judita» Judite Šalgo izdate posthumno. O knjizi govorili Vujica Rešin Tutić, dobitnik nagrade Vasko Popa, dugogodišnji poznanik Judite Šalgo; Maja Solar, književnik i filozof kao i suprug Judite Šalgo dr Zoran Mirković. Knjiga je objavljena u produkciji Kuda.org a u izdanju Studentskog kulturnog centra Novi Sad

2009.

12. januar: G-da Edita Jankov govori o Evropskom danu jevrejske kulture i iznosi svoje utiske sa sastanka Organizacionog odbora Konferencije na temu Evropskog dana jevrejske kulture održanog u gradu Oviedu u Španiji. Dr Ana Frenkel je upoznala prisutne sa predstojećim seminarom o Holokaustu.

1. februar: Šolet 2009.

2. mart: Zora Čujić iz Subotice: Promocije romana Čarlsa Merila *U Parizu* (romaneskna biografija iz života Česlava Miloša). *30. mart:* Druženje i šmuzing (razgovor, čavrljanje) za sve zainteresovane članove Zajednice, a dame spremile iznenađenje. *4. maj:* Promocija knjige «Rodna perspektiva u međureligijskom dijalogu u XXI veku». U promociji učestvovala Danijela Ujhazi, prof. dr Svenka Savić, Maja Brukner i Edita Jankov. *11. maj:* Promocija knjige «Zašto su ćutale i majka i ćerka o istom ratu» Magde Simin i Nevene Simin. Knjiga obuhvata dokumentarni zapis Magde Simin o stradanju stotine Bačvanki između 1941. i 1945. godine i sadrži ispovednu prozu njene kćerke Nevene koja daje komentar iz ugla druge generacije preživelih Holokausta ujedno otvarajući temu kojom se u Srbiji još nismo bavili. U promociji učestvovala pored autorke Nevene Simin, prof. dr Svenka Savić koordinator Ženskih studija i izdavač gospodin Relja Dražić. *26. Oktobar:* Moj prvi jevrejski kuvar, promocija sa degustacijom. Autor Sonja Fišteš. *2. novembar:* Pesničko predstavljanje knjige «Trajnik» (antologija poezije). U programu učestvuju Tatjana Cvejcin, književnica–urednik i autori.

Raspodela
humanitarne pomoći
od WJR počela
14.12.2009. i trajala
do 18.12.2009. u
Klubu JONS-a,
svakog dana pre
podne od 9:30 do 13
časova. Posle podne
u sredu 16.12. i petak
18.12. od 17 do 19
časova.

2010.

Nedelja, 31. januar od 10, pa dok traje – Novosadski sajam: Šolet. Zanimljiv program i veselo druženje. U sklopu Šoleta je obeležen i praznik Tubišvat.

1. februar: Svetski jevrejski muzeji, govori istoričar Olga Andraši. *8. februar:* *Blagoslov za sedamdesetogodišnjake i sve starije*, u organizaciji gđe Lepuša Ljiljane.

Subota, 27. februar u 19 č. – Klub JONS : Purimska zabava: U programu su učestvovali g. Voja Soldatović, režiser i gđa Sonja Stipić, glumica SNP-a. Živa muzika, obilna večera, neizostavne «Hamanove uši» i veselo druženje.

8. mart: Zdrava žena jednako prosperitetno društvo (zdravstveni i socijalni položaj žene danas), govori dr Aleksandar Mutibarić. *19. april:* Prof.dr Suzana Petrović održala predavanje na temu: Ishrana prema krvnim grupama. *17. maj:* Čajanka Ženske sekcije, a o prazniku Šavuot koji počinje *18. maja* govorio g. Uroš Sikimić. *14. juni:* Gđa Jasna Ćirić predstavila svoj istraživački rad sa predavanjem: Tako ja radim...

Raspodela humanitarne pomoći pristigle od WJR-a je obavljena *od ponedeljka 7. juna do petka 11. juna*, pre podne od 9 do 13 časova, i popodne u sredu 9. i petak 11. juna od 16 do, u Klubu JONS. *11. oktobar:* Izložba i prezentacija: Hagada, autorka Barbara Panić iz Jevrejske opštine Pančevo.

6. decembar u 18,00 časova: Proslava Hanuke sa gostima. Dolazak gostiju iz Beograda. Gospodin *Eyal Naor*, prvi sekretar Izraelske ambasade, je u 18,15 upalio sveće na velikoj Hanukiji u dvorištu. Nakon toga je usledio odlazak u Klub na dečji program koji je vodila gđa Dijana Štark Radojković, pa posle Maoz cura par reči o prazniku Hanuka i tradicionalne krofne kao i podela dečjih paketića za decu do 15 godina, a na kraju druženje uz muziku.

2011.

10. januar: Predstavljanje rada koji je na 54. nagradnom konkursu Saveza JOS dobio 3. nagradu: «Dnevnik povlačenja 1915/1916 činovnika Moše Mevoraha», autor Danilo Šarenac iz Beograda.

7. februar: Jelena Kalderon: Emancipacija Jevrejki - Nehama Leibovic. Istorijski i kritički osvrt na problem emancipacije Jevrejki. *14. februar:* Predstavljena je , sa Editom Jankov kao organizatorom, publikacije Novi Sad iz ženskog ugla i Mapa Kikinde iz ženskog ugla. Malo je gradova u svetu u kojima je istorija mapirana iz ženskog ugla. Nije bilo lako napraviti izbor među ženama koje su bile značajne za istoriju, ali je postavljen kriterijum u kojem je bila prevashodna društvena angažovanost, izlazak u javnu sferu i uticaj na podizanje samosvesti žena. Autorka, Gordana Stojaković, napravila je izbor od 30 žena koje je predstavila, sa osnovnim podacima iz njihovih biografija, a skraćene verzije tih biografija našle su se i na mapi grada. Uz slike najznačajnijih žena iz istorije Kikinde, na mapi grada su označene lokacije vezane za njihov rad i život. U prvom delu brošure predstavljena su ženska društva i njihov istorijat, a u drugom delu pojedinačno: aktivistkinje, lekarke, babice, preduzetnice, umetnice, a na kraju, dobrotvorke. Izdvojene su žene iz svih nacionalnih zajednica. Među njima

je i poslednja predsednica *Izraelitskog drustva* u Kikindi, Ida Mesinger. U programu ucestvovala: Marija Srdić Centar za podršku ženama iz Kikinde (izdavač), Gordana Stojaković (autorka), Svenka Savić (recenzentkinja), Maja Brukner (čitala odlomke)

7. mart: Ženska sekcija. Povod poznat – čaj, kafa, lepo posluženje, i priča Albahari-Žigrai Hane o Lilit, prvoj Adamovoj ženi. 23. maj: Olga Andrašić: Kako je Rahela sačuvala kuću. 13. juni: Danijela Grujić održala predavanje: Religijski identitet i država. 20. juni: Čajanka ženske sekcije. Svoje pesme čitali članovi JO. 26. septembar: Čajanka ženske sekcije sa Hanom Albahari-Žigrai: Pečemo halu, priča o raznolikosti hala za različite prilike, receptima za njihovu pripremu i opisima njihovog uvijanja.

14. novembar: Ljiljana Lepuša održala predavanje o Solomonovom hramu. U okviru TV serije „Znamenite žene Novog Sada“ sa produkcijom Televizije Vojvodine napravljena je emisija o Pauli Šosberger, koja je prikazana na RTV ove godine. O ŽS JONS govorile predsednica Albahari-Žigrai Hana i potpredsednica Ljiljana Lepuša

2012.

9. januar: Predavanje *Lepuša Ljiljane* o Novosadskoj sinagogi. 19. mart: Promocija knjige "Soli i Iso u obećanoj zemlji" autora Avrama Atijasa, moderator Ljiljana Lepuša. 26. mart: Hana Albahari-Žigrai i Olga Andrašić: prikaz projekta »Naša prošlost kroz fotografije«

11. juni: Naša kuhinja: Kako najbolje napraviti "Hamanove uši" otkrila nam je Vera Drapić, a 18. juna: Druženje uz sladoled i dovidjenja do jeseni!

29. oktobar: Čajanka Ženske sekcije. Druženje uz ćaskanje. 26. novembar: Nastavak radionica iz jevrejske kuhinje - dođite da zajedno naučimo novi recept. Gost Hanika Montiljo iz JO Beograd priprema poznato sefardsko jelo Mijnika di karni kun porus. 3. decembar u 18 č: In memoriam Adam Olga.

2013.

18. mart: Čajanka povodom 8. marta – čaj, kafa, priča, lepo posluženje, prikladna muzika. a o mudrosti po Bibliji govorila je Albahari-Žigrai Hana. 15. april: Ljiljana Lepuša: Solomonova Pisma nad pesmama.

Petak, 19. april: Šabat u organizaciji Ženske sekcije. O proslavi Šabata u kući pričala je Albahari-Žigrai Hana. 20. maj: Blagoslov za sedamdesetogodišnjake i sve starije - kolektivna proslava rođendana

7. oktobar: Čajanka Ženske sekcije. Otvaranje sezone druženja u JONS-u uz predavanje Hane Albahari- Žigrai o *Betševi*, ženi Davidovoj i majci Solomonovoj.

Od 12.do 27.novembra delila se humanitarna pomoć.

2. decembar: Ženska sekcija: Kuvajmo zajedno. Upalili smo šestu Hanuka svećicu.

Subota 14. Decembar: Izlet za Segedin i banju Morahalom

2014.

Ponedjeljak 13. januar: Ljiljana Lepuša: Knjiga o Jovu. 24. februar: Olga Andrašić: Jevreji Novog Sada u XVIII veku - arhivska građa. 3. mart: Sećanje na Elzu Farkaš: Vodila Edita Jankov. 10. mart: Nastavak radionice iz jevrejske kuhinje - sa Verom Drapić i Hanom Albahari-Žigrai i sa novim receptima napravili smo malu degustaciju. 12.maja večer sa Popović Teodorem posvećeno čuvenoj pijanistkinji Mariji Izraelovnoj-Ginzberg. 19. maj: Ono što možda niste znali o Pesahu i Sederu, O povezanosti praznika sa brojevima 4 i 15, i zašto mnoge zajednice za praznik postavljaju i poseban pehar – Kos Mirjam, ispričala je Albahari-Žigrai Hana.

Ženska sekcija je aktivno učestvovala i u radu **Konferencije ženskih sekcija Srbije (KŽSS). 25. maja 2014.g.**, posle određenog vremena neaktivnosti, održan je takav skup u Beogradu kojem su prisustvovala i naše predstavnice.

Na sastanku su Ženske sekcije iz svake JO ukratko iznele izveštaj o svom radu, aktivnostima i problemima sa kojima se sreću u radu.

U završnoj reči Predsednice Mire Kon-Panić zaključeno je da svaka opština ima svoje specifičnosti, naročito kada se uzme u obzir veličina pojedinačnih opština. Rad u većim opštinama se razlikuje od onog u manjim.

Sledeći sastanak Komisije, na predlog ŽS Subotice, treba da se održi u Subotici u septembru. Isto tako se Subotica prihvatila da realizuje predlog Melite Švab i organizuje u novembru sastanak ŽS-ija Ex-Yu.

Prihvaćen je predlog Predsednice Komisije da se u svim opštinama pokrene istraživanje u vezi rada ŽS posle II Svetskog rata, kako bi se mogla napraviti brošura o tome.

Trebalo bi pronaći, ako je moguće:

- Liste aktivnih članica
- Posebne događaje vezane za rad ženskih sekcija, itd

Prve informacije o tome treba dostaviti do septembra.

Nakon završetka sastanka, upriličen je obilazak Jevrejskog muzeja sa stručnim vodičem.

9. juni, Stan broj 6 : Rodendan za seniore- Pripremljeni su kolači za sve članove koji su u 2014. godini napunili 70 i više godina. Poziv je važio i za ostale članove da bi se družili i radovali zajedno sa seniorima.

Nedelja, 14. septembar: Evropski Dan jevrejske kulture sa temom Žena u judaizmu.

Program:

11h – Obilazak Sinagoge sa vodičem

Predavanje „Uloga žena u
Judaizmu“. Predavač: Hana
Albahari-Žigrai
Mesto održavanja: Velika sala
JONS-a

Otvaranje izložbe „Znamenite
Jevrejke“. Autori izložbe: Albahari-

Žigrai Hana, Mina Gusman, Filip Stefanović.
Posle predavanja osveženje i poslužjenje

Novembar 2014.g.: Treći susret Ženskih sekcija sa prostora Ex-JU i Saveza JO Srbije u Subotici: Ženska sekcija JONS-a je poslala svoje predstavnike na ovo dešavanje. Program je bio sledeći:

- Petak 7. novembar 2014. g: Susret učesnica uz kafu i čaj u poslastičarnici "Ravel" i "Kabalat Šabat" u maloj sinagogi Jevrejske opštine Subotica Posle Kabalat Šabat službe zajednička večera i druženje.
- 8.novembar 2014.g : Sastanak Ženskih sekcija Saveza JO Srbije u Subotici

Prva tačka je bila promena naziva organizacije. Kao gost na sastanku, na svoju inicijativu, Nenad Fogel iz Zemuna, je predložio da organizacija vrati stari naziv a to je Ženska sekcija Saveza jevrejskih opština Srbije, što je jednoglasno usvojeno.

Kada se govori o radu Ženskih sekcija nakon II svetskog rata videlo se da mnoge Opštine nemaju dovoljno podataka, pogotovo iz ranog posleratnog perioda. Ono što je do sada pripremljeno je oskudno i treba još doraditi.

Predložena je razmene programa među opštinama. Postavilo se pitanje da li svaka opština ima nešto da ponudi. Predlozi: Predsednica niške opštine Jasna Ćirić nudi predavanja o Jevrejima Niša i niškom jevrejskom groblju. Novi Sad je ponudio predavanje iz judaizma kao i mogućnost gostovanja folklorne grupe i hora. Zemun je ponudio svoje izložbe. Predlog je da svaka opština napiše šta može da ponudi.

Iznet je predlog da se u Jevrejskom pregledu objavljuje više tekstova o temama vezanim za žene, a koje bi obuhvatale:

- uloga žene u očuvanju jevrejske tradicije
- uloga žene u očuvanju religije
- rad sa decom
- priprema praznika – opis i recepti
- preporuka o knjigama žena autora
- o istaknutim ženama sa naših prostora iz različitih oblasti delovanja – tema koja bi se nastavljala iz broja u broj
- zanimljivosti iz štampe

U nekoliko od deset Opština su predsednici žene pa i njih treba da uključimo u rad. Predlog je usvojen.

Predstavnice Ženske sekcije su prisustvovala i proslavi jubileja – 140 godina od Osnivanja Jevrejskih ženskih društava u Beogradu 16. i 17. decembar 2014.

2015.

12. januar: Olga Andrašić: Predstavljanje postavke Jevreji Novog Sada u prvih 100 godina

9. februar: Hana Albahari-Žigrai je održala predavanje: Žene u Bibliji- Priča o Tamar

23. mart: Prezentacija nagrađenih inovacija na prestižnom takmičenju NTI u Srbiji na temu "Zdrav način života i inovacije". Učesnici: Timovi inovatora: 1. Minja Matković, Ibolja Farkaš - Specijalista za uvođenje i upravljanje inovacijama, 2. Tim "Ribari": prof. dr. Duška Blagojević inovator za biofilm i Djukić Vladimir inovator za biofiltere u ribarstvu; 3. Tim "Brašnjari": prof. dr Jasna Mastilović - inovator u proizvodnji brašna od semena tikve golice, proizvodnji ulja od oraha, lešnika, lana, konoplje, semena tikve golice i inovator Branislav Panić.

Petak, 3. april– Sinagoga: Održavanju proslave praznika Šabata i Pesaha u 4organizaciji Verske sekcije pomogla je i ŽS, njena članica Lepuša Ljiljana za Seder večer je čitala odlomke iz Hagade.

1. juni: Specijalitete od sira pripremale su Vera Drapić i Hana Albahari-Žigrai

28-29. Novembar 2015.g: Sastanak Ženskih sekcija SJOS u Pančevu

Nakon otvaranja skupa, Jasna Ćirić je održala Tako ja radim, a možete i vi“. Predstavnice svake Opštine su se obratile skupu i govorile o aktivnostima svojih sekcija. Posle izuzetno zanimljive posete stalnoj postavci „Stari zanati“ u Narodnom muzeju, i upoznavanja sa istorijom

grada, nastavio se program sa video prezentacijom „Un Dia“ Gabrijele Nikolić i predavanjem Dušice Stojanović sa temom „Žena i jezik“.

Posle toga su sačinjeni zaključci sa skupa. Težište je bačeno na dovršavanje materijala za brošuru o radu Ženskih sekcija nakon II Svetskog rata.

Uveče je druženje uvećao Nikola Salačanin sa jevrejskom i popularnom muzikom.

Naredni dan je bio posvećen jevrejskom Pančevu posetom jevrejskom groblju, spomen-kompleksu „Stratište“ i ostacima Sinagoge.

Rad Ženske sekcije između dva skupštinska zasedanja 2015/2016

Izveštaj predsednice

Rad ženske sekcije u ovom periodu uglavnom se zasnivao na aktivnosti nekoliko njenih članica. Problem je što je članstvo sve starije, tako da je njihovo aktivno uključivanje dosta problematično. Mlađe žene se, verovatno zbog radnih i porodičnih obaveza, ne uključuju u aktivnosti, ne dolaze ili dolaze u veoma malom broju i to sporadično na druženje koje se organizuje ponedeljkom. Na organizovene izlete obično se u početku prijavi više članica, ali veći broj njih odustane, često pred sam polazak, pa i to predstavlja problem za organizatora. Iznećemo ukratko koje su bile aktivnosti Ženske sekcije u proteklom periodu. Organizovano je više čajanki najčešće sa nekom tematikom, u čijoj je realizaciji učestvovalo nekoliko članica naše sekcije. Teme tih čajanki su bile napr.:

- ❖ Još nešto o Pesahu, gde je bilo govora o manje poznatoj simbolici Pesaħa, govorila Albahari-Žigrai Hana
- ❖ Prikupljanje arhivske građe za brošuru „Popis arhivske građe o Jevrejima XVIII veka u fondu 1 Arhiva grada Novog Sada, prezentovala Olga Andrašić
- ❖ Albahari-Žigrai Hana imala predavanje o Hanuki, o običajima i kulinarskim specijalitetima koji se služe za taj praznik. Domaće posluženje koje se sastojalo od krofnica sa sirom i rugelah kolačića upriličile su članice naše sekcije
- ❖ Simbolika i običaji Havdale, također uz domaće posluženje, Albahari – Žigrai Hana
- ❖ Albahari-Žigrai Hana: 8. Mart-Dan žena sa posebnim osvrtom na život i rad Roze Luksemburg. Prisutni su bili počašćeni ukusnom tortom kojom ih je Opština častila za taj praznik

Ovim temama nastojali smo da malo bolje osvetlimo jevrejsku tradiciju, kako u pogledu načina obeležavanja praznika, tako i u pogledu nekih jela koja se služe za njih. Glede dosta slabe posete uopšte, razmišljamo da li bi organizacijom tzv „šmuz parti-a“ odnosno zabave uz priču postigli veće prisustvo. Ali simptomatično je i to da čim se neko predavanje završi, svi se pokupe i odu, a niko ne ostaje dodatno na „čašići“ razgovora i kada ima dosta vremena za to, pa ne znamo da li bi i takvi partiji bili posećeniji.

Sem čajanki, organizovana su i tri jednodnevna izleta, od toga dva su dotirana iz sredstava Ženske sekcije, a jedan iz sredstava same Opštine. Izleti su bili u banje u Mađarskoj: Morholom i Mako, a jedan u banju Vrdnik u okolini Novog Sada. Osim ovoga, Ženska sekcija je aktivno učestvovala i u radu Komisije za rad sa ženskim sekcijama

SJOS-e. Za potrebe ove Komisije, trenutno se radi na projektu „Rad ženskih sekcija posle drugog Svetskog Rata“. Još jedan projekat je u radu :“Talit-kolekcija tekstilija zbirke Judaice JONS-a“.

Mora se naglasiti da su u periodu od 2011-te najaktivnije članice u radu Ženske sekcije JONS-a počev od organizacije izleta, održavanja predavanja i pripreme kulinarskih specijaliteta kao i organizacije sastanaka i čajanki bile, uz predsednicu Albahari-Žigrai Hanu, Olga Andraši, Ljiljana Lepuša, Vera Drapić i Ljilja Fišl uz svesrdnu tehničku pomoć Igora Kronavetera i Verice Ungar-Sakač kao i podršku predsednika i Izvršnog odbora JONS.

Nastavak aktivnosti Ženske sekcije JONS do kraja 2016-te.

Od 22.-25 septembra: U Ohridu je, pod pokroviteljstvom jevrejske zajednice Makedonije, održan međuklubski susret Ženskih sekcija sa prostora Ex-Yu kome su prisustvovala i naše članice.

Ljiljana Lepuša je 31. oktobra. održala predavanje na temu: Mojsije u Bibliji i kod Frojda.

U Novom Sadu je **12. i 13. novembra** održan **sastanak Ženskih sekcija Srbije** sa dole navedenim programom aktivnosti.

Datum	Sat	Aktivnost	Realizacija
12.11	10⁰⁰	Okupljanje uz časkanje i koktel	
	10³⁰	Otvaranje skupa	Pozdravni govor: Goran Levi i Albahari – Žigrai Hana Obraćanje predsednice: Mira Kon-Panić
	10⁴⁵	Obraćanje predsednica ŽS JO: <ul style="list-style-type: none">❖ Aktivnosti❖ Poteškoće u radu❖ Mogućnost saradnje sa ostalim sekcijama ❖ Prikupljanje i analiza materijala za brošuru o radu ŽS posle II svetskog rata	
	11⁴⁵	Pauza za kafu	

	12¹⁰	Predavanje: Jezici Jevreja	Barbara Panić
	13⁰⁰	Poseta spomen – zbirci Pavla	
	15³⁰	Ručak	
	16³⁰	Slobodno vreme	
	19⁰⁰	Avdala	Druženje sa članovima JONS uz Gitar bend i zajedničku večeru
13.11	10⁰⁰	Prezentacija o Novosadskom jevrejskom groblju	Fedor Fišl
	11⁰⁰	Odlazak na spomenik žrtvama novosadske racije na keju	Ljiljana Lepuša
	12³⁰	Obilazak Sinagoge	I Igor Kronaveter
		Izložbe	
		❖ Znamenite Jevrejke	Albahari- Žigrai Hana
		❖ Arhivska građa o prvih 100 godina od naseljavanja Jevreja u	Olga Andrašić
	13³⁰	Završni sastanak	Mira Kon-Panić

Sastanku je zvanično prvoga dana prisustvovala 21 članica van Novog Sada i 7 članica JONS. Drugog dana nisu prisustvovala članice iz Subotice i Zrenjanina (jer se dan poklopio sa manifestacijom “Korak napred” u Zrenjaninu). Na sastanku jedino nije bilo predstavnica iz JO Sombor. U samom radu sastanka učestvovalo je dodatno još nekoliko članova naše Opštine.

Program je realizovan u potpunosti sa jednom malom izmenom. Naime, zbog jako loših vremenskih prilika, umesto posete spomeniku Žrtvama racije na keju, predavanje koje je bilo predviđeno da se održi na licu mesta, Ljiljana Lepuša je održala u prostorijama JONS-a uz prikaz fotografija sa komemoracija koje se tamo održavaju svake godine i fotografija samog spomenika koje je prezentovao Feđa Fišl.

Sastanak je bio vrlo koristan, jer su članice iznele i probleme sa kojima se susreću u radu. Diskusija o tome bila je dugotrajna i plodonosna.

Predavanja su bila dobro posećena i popraćena velikim brojem interesantnih pitanja i dodatnih objašnjenja. Tako su prvoga dana na predavanju bile prisutne oko 35 osobe, a drugog dana je aktivnosti pratilo oko 25 osoba.

Kroz Spomen zbirku Pavla Beljanskog nas je, uz njen istorijat i sadržajni prikaz izloženih dela, provela kustoskinja galerije.

U subotu uveče, sem same procedure Avdale, obavljena je, prema našim običajima, i zajednička večera kojoj je pored članica Ženskih sekcija, prisustvovao i veći broj članova Jevrejske opštine Novi Sad. Bilo je to jedno lepo i zanimljivo druženje.

Otvaranje skupa

Sastanak Ženskih sekcija Srbije u

Pozdravni govor:
Goran Levi,
predsednik JONS i
Albahari – Žigrai
Hana, predsednica ŽS
JONS

Obraćanje predsednice
ŽS SJOS: **Mirjana Kon-**

Sastanak i poseta Sinagogi

Neke od aktivnosti Ženske sekcije 2017.-2020.

2017.

Druženje sa Ženskom sekcijom započeto je ove godine *17. januara* sa pričom o talitu i prikazom talita iz Zbirke tekstilija Judaika Novosadske jevrejske opštine. Priču su donele Albahari-Žigrai Hana i Olga Andrašić.

Za početak letnjeg „raspusta“ ŽS je *12. juna* upriličila druženje na kome je Albahari-Žigrai Hana sa svog putovanja po „El Andaluz“ kroz sliku i reči pričala o prelepoj Kordobi, nekada davno jevrejskoj Kordobi na šta podseća i spomenik jednom od najpoznatijih Jevreja u istoriji, Majmonidesu. U nastavku sezone druženja, *10. oktobra*, Hana je održala i predavanje na temu Jevreji u dijaspori i njihova stradanja, sa posebnim naglaskom na pogrome Jevreja u carskoj Rusiji. Na čajanki *20. novembra* Ljiljana Lepuša je govorila o velikim simbolima Jevrejstva: Menori i Zavetnom kovčegu.

2018.

Na tradicionalnom Šoletu, koji je održan u subotu, 3. marta 2018., u gostima su nam bile i članice Ženske sekcije Jevrejske opštine iz Zagreba. Prethodnog popodneva, u petak, rabin gospodin Prelević je u sali JONS-a izgovorio molitvu i blagoslov, Hana Albahari Žigrai, predsednica Ženske sekcije je zapalila sveće, i tako je nekolicina domaćina sa gostima pozdravila Šabat. Gosti su u nedelju obišli znamenitosti Novog Sada i Sremskih Karlovaca, te su nakon kratkog predaha i ručka, krenuli kući.

Na čajanki Ženske sekcije održanoj 5. marta Albahari –Žigrai Hana je održala predavanje o Cnuit-u, pravilima košer oblačenja Jevrejki kroz istoriju i danas, kao obeležja skromnosti, privatnosti i smernosti, kao i o kodovima koji utiču na neke razlike u odevanju u različitim područjima.

Druženje sa Ženskom sekcijom 4. juna bilo je posvećeno prikazu arhivske građe iz Arhiva grada Novog Sada o Jevrejima XIX veka. Autor prikaza bila je Olga Andrašić.

Na čajankama ŽS 18. juna (rastanak do septembra uz tradicionalni sladoled) i 23. septembra (povratak na druženja u Klubu), Albahari-Žigrai Hana je sa prisutnima podelila utiske sa puta po Južnoj Italiji. Prvo predavanje je bilo o „gradu mrtvih“, čuvenoj Pompeji, a drugo o dva čudesna gradića : Alberobelu, gradiću sa preko hiljadu belo okrečenih kućica kupastih krovova, koji kao da je iskočio iz filmova o štrumpfovima, i Materi, koji će godinu dana pre Novog Sada postati Evropska prestonica kulture

Na čajanki ŽS 15. oktobra Ljiljana Lepuša je pričala o susretu Ženskih sekcija JO Srbije održanom u junu u Zrenjaninu. Ona je prisustvovala istom kao delegat naše sekcije. Prisutna je bila i Edita Jankov. Osim radnog dela zasedanja, učesnice su imale organizovan obilazak grada, Jevrejskog memorijalnog groblja, postu Narodnom muzeju i prisustvo predstavi u Narodnom pozorištu „Toša Jovanović“. I kao i uvek na susretima Ženskih sekcija sastavni deo istih je i druženje i ćaskanje uz ručak i večeru domaćina.

2019.

Početak druženja sa ŽS-ijom u ovoj godini bio je 15. februara, kada je Albahari-Žigrai Hana održala predavanje pod nazivom „Postmoderni antisemitizam“ sa posebnim osvrtom na uticaj stvaranja i postojanja države Izrael na razvoj istog. Prikazane su i karikature iz različitih svetskih medija koje slikaju Jevreje u veoma lošem, najčešće i morbidnom svetlu. I na druženju 23. septembra ista autorka je održala predavanje „Teizam i ateizam u Jevreja“, a na obeležavanju praznika

Simhat Tora 21. oktobra govorila je o *Šmini Aceret i Simhat Tori*, danu kada se završava godišnji ciklus čitanja Tore. 25. novembra je informisala prisutne članove zajednice o Međunarodnoj ženskoj Jevrejskoj u organizaciji nemačke *Bet Debora* održane u Beogradu. Konferenciji su prisustvovala Albahari-Žigrai Hana i Edita Jankov.

Planirane su bile sledeće teme:

- Perspektive: Pogledi savremenih žena na jevrejsku tradiciju
- Odbrana ostalih manjinskih grupa: aktivizam protiv antisemitizma, antiziganizma, rasizma i antimuslimizma / islamofobije, homofobije i mizoginije
- Moderno jevrejsko obrazovanje za decu, mlade i odrasle
- Transnacionalne perspektive sećanja na holokaust
- Istorijske i savremene perspektive o jevrejskim ženama u Jugoslaviji i bivšim jugoslovenskim zemljama - njihova posvećenost u obnavljanju jevrejskog života preko granica i dijalogu sa drugim manjinskim grupama

Poseban doživljaj je bio prisustvovanje na Kabalat Šabat koje su vodile tri žene-rabini

2020.

Početak godine, kako je već to uobičajeno, bio je u znaku obeležavanja dana Novosadske Racije, Sećanju na Holokaust i ostala stradanja Jevreja u našoj pokrajini.

U februaru, tačnije 24. Ženska sekcija je organizovala i održala "Izložbu bez reči" uz predstavljanje monografije o Ženskoj sekciji JONS-a od njenih početaka do današnjeg dana (preko 140 godina aktivnosti), autora Albahari-Žigrai Hane. Izložbu od dokumenata nastalih nakon II Svetskog Rata, a koja su činila osnovu za izradu monografije, je predstavila Olga Andraši. O samoj monografiji je govorila autorka iste.

Čajanka Imali smo još mnogo toga u planu, ali, nažalost, u tome nas je preduhitrila zlokobna Corona, koja nas je izolovala i zatvorila u svoje domove do daljnega.

02. marta je tematski bila posvećena knjigama najpoznatijih Izraelskih, aliistovremeno, i svetski čuvenih pisaca Davida Grosmana i Avrama B. Jošue u izdanju izdavačke kuće Arhipelag. Grosmanovu knjigu o Evi Panić, ženi sa naših prostora, njenom životu i golgoti predstavio je pesnik, književni kritičar, esejista i izdavač Gojko Božović, a najpoznatiju knjigu Avrama B. Jošue "Peto godišnje doba" njen prevodilac Dušica Stojanović-Čvorić. Moderator je bila predsednica ŽS.

Proslavu Dana žena uz kafu i kolače su 09. marta je, zajednički organizovale Kulturna sekcija pod vožtvom Olge Andraši i Ženska sekcija.

Imali smo još mnogo toga u planu, ali, nažalost, u tome nas je preduhitrila zlokobna **Corona**, koja nas je izolovala i zatvorila u svoje domove do daljnjega.

O poteškoćama u radu ŽS posle II Sv. Rata

Inserti iz izveštaja o radu

1967

Sekcija broji 116 članica. Problemi u radu se povećavaju, jer sve je veći broj teško pokretnih članica, zaposlene žene ne stižu da se aktivnije uključe u rad, a dosta je članica koje formalno i nisu to, jer su supruge članova, pa u opštinu dolaze 1-2 puta godišnje. Briga o starima je zato bila stalna obaveza Ženske sekcije.

Problem je i u definisanju tema, pronalaženju programa i izvođača. Uglavnom su se angažovale lokalne intelektualne i umetničke snage pre svega iz sopstvenih redova, ali i iz redova umetnika iz pozorišta, sa radija ili iz muzičke škole. Ponekad su se angažovale poznate ličnosti iz Beograda.

1972

Broj članica 1972. bio je 118, a od toga samo oko 20-tak je bilo aktivno. Kako je posećenost priredbi i događanja u opštini mala, zaključeno je i uvedena je praksa da se članovi pored pisanog obaveštenja, dodatno obaveštavaju i telefonskim putem.

1977

Ženska sekcija ove godine broji 120 članica od kojih se na pozive odaziva oko 40 njih, a aktivno je samo oko 10.

1982

Rad sekcije postaje sve teži, jer nema značajnijeg podmlađivanja, a starije članice bivaju sve slabije. Kako piše u izveštajima radilo se koliko se moglo.

1983

Aktivnosti u ovoj godini bile su uslovljene nizom kako objektivnih tako i subjektivnih okolnosti. Zbog hitnih opravki klupskih i prostorija Opštine, rad u njima nije bio moguć od februara, pa skoro do kraja sezone.

Težište rada je s toga bačeno na poset ostarelim, bolesnim i usamljenim članovima, a često su te posete korištene i za popunjavanje formulara „Moja porodica“.

Neaktivnost mladih žena se može objasniti sledećim faktorima:

- Opterećenost profesionalnim i društvenim obavezama
- Porodične obaveze i problemi
- Negovanje nepokretnih članova porodice ili čuvanje unučadi
- Nezainteresovanost za rad u jevrejskoj zajednici

One dolaze u Opštinu uglavnom sa decom na dečija druženja i priredbe, ili na sastanke srednje generacije sa supruzima.

1986/ 1987

Jevrejska opština broji ukupno 280 članova. Ženska sekcija se sve više pretvara u gerontološko-socijalnu službu

1990-te

Kao i u ranijim razdobljima, gledajući zapisnike iz istih, tako i sada možemo zaključiti da i u ovom periodu rad Ženske sekcije prate isti problemi kroz celo njeno bitisanje. A to je da mali broj članica koje hoće ili mogu da se aktivno uključe u aktivnosti koje organizuje Ženska sekcija. Mlađe žene opterećene i često preopterećene poslom, karijerom i brigom za porodicu nemaju vremena ni želje da se uključe u rad, pa čak ni da prisustvuju sedmičnim druženjima, koja tako ostaju uglavnom starijim i sve iznemoglijim članicama.

2015/2016

Rad ženske sekcije u ovom periodu uglavnom se zasnivao na aktivnosti nekoliko njenih članica. Problem je što je članstvo sve starije, tako da je njihovo aktivno uključivanje dosta problematično. Mlađe žene se, verovatno zbog radnih i porodičnih obaveza, ne uključuju u aktivnosti, ne dolaze ili dolaze u veoma malom broju i to sporadično na druženje koje se organizuje ponedeljkom. Na organizovene izlete obično se u početku prijavi više članica, ali veći broj njih odustane, često pred sam polazak, pa i to predstavlja problem za organizatora.

Zaključak

Vidi se da je ceo ovaj period obeležen istim problemima, mada su se vremenom menjali njihovi uzroci, počev od malog broja žena preživelih Holokaust i njihovog lošeg zdravstvenog stanja, do sadašnjeg vremena kada je neaktivnost žena uslovljena njihovom preopterećenošću, drugim aktivnostima van zajednice kao sve većim brojem starih.

Ako uporedimo današnje brojčano stanje (287 članica) i ono od napr. 1963. (116 članica), iako je danas više nego dvostruko veći broj članica JONS, vidi se da je po starosnoj strukturi današnja situacija nepovoljnija. To se vidi iz naredne tabele:

Starost, god.	1963.	danas
	u %	u %
30-40	10.3	20.6
40-50	26.7	15,7
50-60	58.6	15.3
preko 60	3.4	48.4

Mada je procenat žena u grupi od 30 g.-50g. skoro identičan, vidi se da je broj onih u grupi od 30-40 god. danas dvostruko veći. A to su žene koje su uglavnom majke dece do 15 god., a koje se paralelno sa majčinstvom ostvaruju u svojim profesionalnim karijerama. Veliki je broj fakultetski obrazovanih, a ne mali je broj onih sa zvanjima magistara ili doktora nauka, kao i onih koje tome teže. Zato je njihovo uključnje u aktivnosti JONS sporadično, pre bi se reklo nevidljivo. Sa druge strane, veliko je procentualno učešće 48.4% starijih članica,

pri čemu 23.7% njih od 60-70 god., a 15% od 70-80 god. i oko 10% preko 80 god. Danas je procentualno učešće žena koje bi trebalo da se sve više uključuju u aktivnosti zajednice svega 15,3 % u odnosu na 58.6 % u 1963.god. To sve uslovljava manju angažovanost žena, tako da je samo par njih aktivno. Na druženjima ponedeljkom, ne samo na onim koja organizuje ŽS, nego i druge sekcije (kada se izuzmu praznici i posetioци izvan jevrejske zajednice) prisustvuje najviše do 40-tak svih članova zajednice.

Kao što se može videti iz pregleda događanja, sve se u radu Ženske sekcije vrti oko 3-4 aktivne žene uz veliku pomoć „Kancelarije“ u kojoj se najviše ističu Ljilja Fišl i Verica Ungar-Sakač . Ponekad nam „pritekne u pomoć“ i neki član iz muškog dela zajednice.

U ovom periodu, kao i u predhodnim, problemi su isti. Omladina se retko pojavljuje na druženjima ponedeljkom. Ponekad prisustvuju kada se obeležavaju neki od značajnih praznika ili kada se dočekuje Šabat. Srednja generacija zauzeta borbom sa životom, rastrzana između kuće, posla, ili građenjem svoje karijere, ”seniori” sve stariji, često angažovani sa unucima ili još starijim ili bolesnim ukucanima i tako se sve teže okupljamo i srećemo. Za mnoge je problem i penjanje do prostorija Kluba, gde se odvijaju sva dešavanja u JONS.

Situacija nije ružičasta, ali se nadamo da će ŽS prevazići i ove poteškoće kao i u svim godinama i decenijama pre.

Predsednice Ženskih sekcija od 1967. do 2020.

Na donjim fotografijama su prikazane predsednice Ženskog komiteta/sekcije posle 1966-te god., ali nažalost nisu prikazane **Rainer Stefanija**, prva predsednica posle II Svetskog Rata i **Kornelija Pani Švarc** koja je bila predsednica do kraja 1966., jer ne posedujemo njihove fotografije.

Fišer Piroška
1967 do kraja
1972

Mirjana Kovač, od
1973 do 1988

Mirjana Lazarević,
od 1988- 1993

Nevena Simin,
od 1993 do okt.
1995

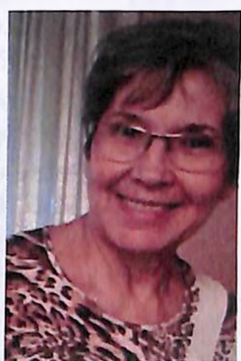
Ana Frenkel, od
okt. 1995- maja
2000

Edita Jankov, od
maja 2000- dec.
2007

Mira Kranjac, od
dec. 2007- dec.
2010

Hana Albahari-
Žigrai, od dec.
2010

Korištene skraćenice

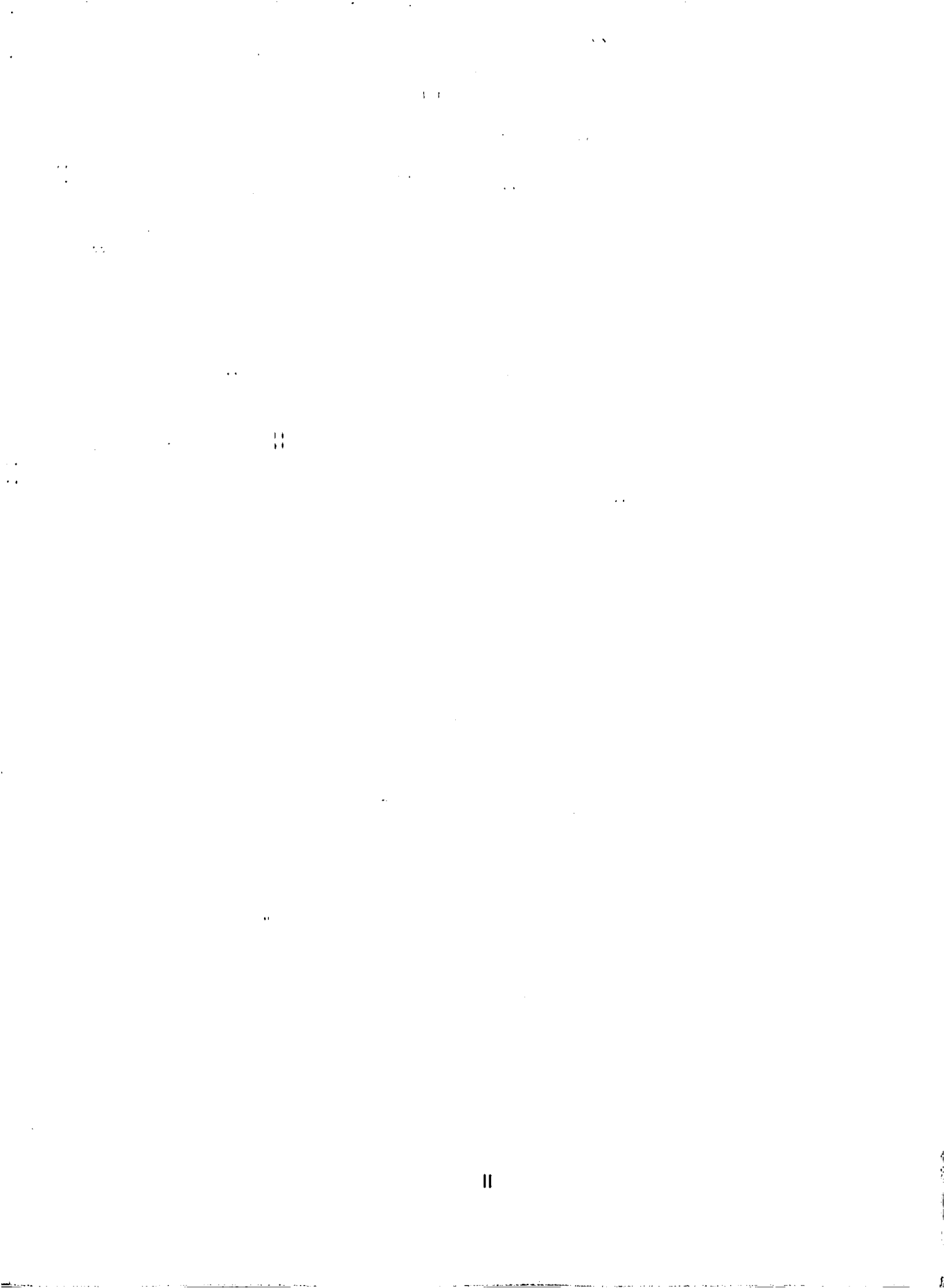
- JONS - Jevrejska opština Novi Sad
ŽS - Ženska sekcija, za sve vidove njene organizacije i nazive u raznim periodima
IO - Izvršni odbor
JO - Jevrejska opština
KOŽSJ - Koordinacioni odbor ženskih sekcija Jugoslavije
KŽSS - Konferencija ženskih sekcija Srbije
SJOJ - Savez jevrejskih opština Jugoslavije
JOJ - Jevrejske opštine Jugoslavije
SJOS - Savez jevrejskih opština Srbije
Megila (u prevodu:svitak)- Zahvalnica koja se dodeljuje istaknutom pojedincu, grupi ili ustanovi za izuzetan doprinos napretku jevrejske zajednice, očuvanju jevrejske kulture i kulturnih dobara
SNP - Srpsko narodno pozorište

Izvori:

- 1) Arhiva JONS na CD- ovima: kutije 045, 047, 048, 058, 094, 099, 123, 126, 130, 150
- 2) Skenirana nesortirana i nearhivirana dokumenta
- 3) Album sa fotografijama
- 4) Programi JONS od 2005.g. do 2014. g.
- 5) Izveštaji o radu koji su bili dostupni
- 6) Pavle Šosberger: Novosadski Jevreji: Iz istorije jevrejske zajednice u Novom Sadu,, izdanje Književna zajednica Novog Sada 1988, str.77 - 80
- 7) "Novi Sad", Encyclopaedia of Jewish Communities: Yugoslavia (Serbia), Edited by Zvi Loker, Published by Yad Vashem, Published in Jerusalem, 1988

Prilog

Kopije nekih od neklasifikovanih dokumenata

Lista članica Ženske sekcije sa uplatama članarine za god. 1967.

ČLANARINA ŽENSKKE SEKCIJE
za 1967 godinu

	I	II	III	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Mihajlović Hilda <i>xop</i>	50	50	50	50	50	50						
2. Brežan Ela	plaćena cela godina											
3. Verte* Luci	plaćena za celu god, 600,- Din,											
4. Brunet Regina <i>davna dana</i>												
5. Adam Olga <i>beodporna ja</i>												
6. Jenberger Irina <i>xana</i>												
7. Šalgo Jelisaveta <i>traja</i>												
8. Hajzler Edita <i>tyu</i>	plaćena cela godina 600,- Din,											
9. Fišer Irina	"	"	"									
10. Šosberger Agi <i>traja</i>	"	"	"				600,- Din,					
11. Klajić Ani <i>traja</i>	"	"	"				600,- Din,					
12. Volčević Eva <i>tyu</i>												
13. Kekić Agica <i>xana</i>	plaćena pola god, 300,- Din,											
14. Rokсандić Hana	plaćena cela godina											
15. Nisim Desa <i>šovina</i>												
16. Zador Piroška <i>tyu</i>												
17. Lugumerski Neli <i>šov</i>	plaćena cela godina											
18. Lvero Fani	"							600,- Din,				
19. Fišer Lili	plaćena cela godina 600,- Din,											
20. Blam Adel <i>Doklon 500,-</i>	"	"	"				600,- Din,					
21. Papo Bončika	plaćena cela godina 600,- Din,											
22. Guttman Marija <i>ja</i>	"	"	"				400,- Din,					
23. Kaufmann Jelena												
24. Arnštajn Ljubica	plaćena cela godina 600,- Din,											
25. Relić <i>goseđina, ja</i>												
26. Kardoš Iren <i>i ja</i>												
27. Kovač Irma <i>ja</i>												
28. Grabinski <i>ja</i>												
29. Fišer Lola	plaćena 450,- Din. + 150,- = 600,-											
30. Kraus Ruža <i>tyu</i>	plaćena cela godina 600,- Din,											
31. Holličer Marea <i>tyu</i>	50, 50, 50, 50,											
32. Liket Gizi <i>ja</i>												
33. Šofar Klara <i>šov</i>	plaćena cela godina po Din, 20,-											
34. Kerenji Edit <i>šov, tyu, tyu</i>	"											
	pola god, 300,- din,											

35. Fišer Iluš *Iluz* plaćena cela godina 600,-Din,
36. Hofman Jelena *Jelena* " pola " 300,-Din,
37. Vukašić Rahela *Dora* " cela godina 600,-Din.
38. Uri Anna *Urošević*
39. Losberger Boriška *ja* 50, 50, 50, 50,
40. Obradović Vera *ja*
41. Majer Vali *Iluz*
42. Kabiljo Anica plaćena cela godina 600,-Dinš
43. Kovač Vera *ja* - - - - - 600. - - -
44. Fišer Piroška *ja* plaćena cela godina 600,-Din,
45. Bilanović Jankica *Pava Opun i abe*
46. Rot Julia *Uroš*
47. Althorn Malvina *Uroš, Urošević*
48. Malešev Vera *Uroš, Kana*
49. Stajić Anica *Podpa Opun*
50. Anatoleki Vica *Urošević*
51. Hrobač Lili plaćena cela godina 200,-Din.
52. Klein Sofia *Iluz, Olga*
53. Klein Marica
54. Vermeš Lili *Uroš Opun* plaćena cela godina 600,-Din,
55. Sekalj Maca " ^{cela} pola " 300,-din, + 300.-
56. Kulka " za 10 meseci a) 50,- 500 + 100 = 600
57. Klein Ana
58. Pekete *Iluz*
59. Klein Ruža *Kraut Marica* plaćena cela godina 600,-Din,
60. Štein Livia " " " 600,-Din,
61. Ćampl Ila *Iluz, Boževa*
62. Filip Ila *ja*
63. Šulhof *Urošević Iluz*
64. Marer *Iluz*
65. Vajs Magda *Uroš, Marica*
66. Nedeljković *Dora* plaćena cela godina 600,-Din,
67. Topolковиć *Marica Opun*
68. Kovač Mira plaćena ^{cela} pola godine 300,-Din, + 300.-
69. Kenig Magda *Boževa Iluz*
70. Krčnik Pilišer Marika *Urošević, Kraut Marica*

71.	Šefer Baba		plaćena cela godina	600.-Din.
72.	Žetezalo Giza	ja	" " "	600.-Din.
73.	Wiener	Docuwa	" " "	500.-Din.
74.	Fišl Eva		" " "	600.-Din.
75.	Menhajm Ibi	ja	" " "	600.-Din.
76.	Beder Anka		" " "	240.-Din.
77.	Veke Alis		" " "	300.-Din.
78.	Singer Dana		" " "	600.-Din.
79.	Fišer Vera	leoba vera		
80.	Belaž Beke	Atmija	plaćena cela godina	600.-Din.
81.	Toman Olga		" " "	600.-Din.
82.	Šefer Ljubica	} Tija	" " "	600.-Din.
83.	Šislanov Klara	Taja	" " "	600.-Din.
84.	Kesegi Edit	ja	" " "	600.-Din.
85.	Gal Jelisaveta	bratunob kava ja	" pošt "	300.-Din.
86.	Dinjaški Mira	Kaputa ce	" " "	300.-Din.
87.	Treuer Dobrila		50.-	
88.	Roži Mama	ja	plaćena cela godina	600.-Din.
89.	Steničko	ja		
90.	Popper Ela		plaćena ^{cela} pošt godine	300.-Din. + 300.-600.-
91.	Everc Anđi	leoparusk. gooboj	50, 50,	
92.	Hofman	Mija Xava	plaćena cela godina	600.-Din.
93.	Popović Zlata		" " "	600.-Din.
94.	Milić Olga		" " "	600.-Din.
95.	Bošan Magda	Taja	" " "	600.-Din.
96.	Simon Katica			
97.	Zodakovarku	kaprak leija	50, 50, 50,	
98.	franzuzku	Alma	upena fruzer	
99.	franzuzka			
100.	Kantambae	Ela	105. Tamont	Mija
101.	Yenco	Oka		
102.	Mija	Argent ja		
103.	Arpažan	Tusma Tuzen		
104.	Tabasaku	- Poin, Aguit		

Zaključci sa sastanka Koordinacionog odbora ženskih sekcija održanog
23.marta 1968. godine

ZAKLJUČCI SA SASTANKA KOORDINACIONOG ODBORA ŽENSKIH SEKCIJA
ODRŽANOG 23. marta 1968. godine

1. S obzirom na različite uslove i mogućnosti rada u većim i manjim sekcijama, preporučuje se sledeća orijentacija u budućem radu:
 - a) imajući u vidu različite oblike kulturnog rada i nekoliko generacija koje su uključene u kulturni život opština, poželjno je da se izvestan broj aktivista u odborima ženskih sekcija orijentiše prema starijoj generaciji i nađe oblike rada koji odgovaraju njihovom interesovanju, a izvestan broj aktivista prema tzv. srednjoj generaciji koja ima druge potrebe i zahteve. U metodu rada sa mladim ženama preporučuje se što više individualnog kontakta da bi se postiglo njihovo brže uključivanje i korišćenje iskustava starijih. Pri tome treba strogo voditi računa o tome da ne dođe do desintegracije članstva.
 - b) Preporučuje se da se srednje i manje sekcije što bolje uklope u kulturni rad svojih opština i svojom inisijativom ili pomoći doprinesu oživljavanju kulturnog života.
2. Preporučuje se da se svako vrednije predavanje ili manifestacija snimi na magnetofonsku traku i preko Sekretarijata učini dostupnim svim sekcijama.
3. Koordinacioni odbor smatra da bi bilo poželjno da se sekretarijat Koordinacionog odbora ženskih sekcija u svom dosadašnjem sastavu pretvori u potkomisiju Kulturne komisije Saveza sa posebnim zadatkom rešavanja svih pitanja koje se odnose na rad ženskih sekcija.
4. Predlaže se Izvršnom odboru Saveza da u svoju Kulturnu komisiju kooptira veći broj žena s obzirom da kulturni rad po opštinama velikim delom organizuju članice ženske sekcije.
5. Koordinacioni odbor smatra da je poželjno i korisno gajiti saradnju sa onim inostranim ženskim organizacijama čija se iskustva mogu primeniti u radu naših ženskih sekcija, a u isto vreme da se prenose naša iskustva tim organizacijama. Razmena i međusobna poseta aktivistkinja iz naše zemlje i tih organizacija takodje se ocenila korisnom.

Izveštaj o radu Ženske sekcije u Novom Sadu od 01.08.1963.-30.03.1965.

I z v e š t a j

o radu

Ženske sekcije Jevrejske opštine u Novom Sadu od 1.VIII.1963 do 30. marta 1965 godine.

Rad ove sekcije se u naznačenom vremenskom periodu odvijao u tri pravca i to:

1/ Održavani su stalni sastanci članica i to u vidu časjanke sa programom svakog prvog ponedjeljnika u mjesecu / sa izuzetkom letnjeg i zimskog raspusta/. Taj program se sastojao iz raznih akusuelnih kulturnih, političkih i prigodnih tema iz života i stvaranja jevrejskih zajednica u Izraelu, kod nas i u svetu.

2/ Članice ženske sekcije posjećivale su bolesne i iznemogle članove i pružale im pomoć u okviru svojih mogućnosti. Ponekad su kupljene iz sredstva članarina a takvih poseta bilo je prosječno 4 mesečnih.

3/ Članice ženske sekcije pružale su svoju pomoć prilikom svake akcije i priredbe bilo koje sekcije i komisije opštine. Ni jedna priredba nije prošla bez aktivnog učešća žena.

Na taj način su se članice naše sekcije navikle da se okupljaju u prostorijama kluba i da se interesuju za sva zbivanja u vezi sa Jevrejstvom. U klubu su obeležavane godišnjice ratnih i kulturnih događaja, dan žena, doček Nove godine, utisci sa puta po stranim zemljama, filmovi, koncerti i predavanja iz Judaistike i t.d.

Ženska sekcija je saradivala sa mladiškom sekcijom, čiji su članovi često učestvovali u programu priredbi ženske sekcije i razveseljavali naše članice.

O svome radu redovno smo stali izveštaj "Jevrejskom pregledu" dok smo kontakt sa drugim ženskim sekcijama održavali preko redkih poseta gostinju članica ženskih sekcija u ostalim gradovima.

Materijalnih problema nismo imali zahvaljujući potpunom razumevanju upravnog odbora naše opštine.

Tokom 1964 godine bilo je učlanjeno u našu sekciju 114 članica od kojih su većina domaćice između 40 i 60 godina života. Zapaltonih žena ima manji broj.

U izvršnom odboru naše opštine zastupljene su dve žene od kojih jedna, Kraus Ruža vodi sa uspehom socijalnu referadu.

Van jevrejske zajednice postoji mali broj aktivnih žena jevrejskog porekla koje su često veoma aktivne u javnom i kulturnom životu grada i pokrajine ali se ne deklariraju kao jevrejske.

Izvestan broj naših članica ne plaća redovno članarinu.

IZVRŠNI ODBOR ŽENSKE SEKCIJE

Novi Sad, 15. marta 1965

Izveštaj o radu Ženske sekcije u Novom Sadu za period decembar 1960 -
juli 1963

IZVEŠTAJ O RADU ŽENSKRE SEKCIJE U NOVOM SADU
OD DECEMBRA 1960 do 30 JULIA 1963

1. Rad ženske sekcije pri Jevrejskoj opštini u Novom Sadu za proteklih 2 i 1/2 godine uglavnom se razvijao:

a) u organizovanju stalnih sastanaka članica na kojima su se tretirale aktuelne teme iz života jevrejske zajednice u zemlji i Izraelu i teme iz političkog i kulturnog života u našoj zemlji. Stalan vid delatnosti bile su časopisi, koje su se kroz čitavu godinu, izuzev letnjih meseci tj. julu i augustu, održavale svakog prvog ponedeljka u mesecu. Svaki put i veden je veći ili manji program, najčešće predavanje ili film; 1961 L. A. M. V. K. R.

b) u pružanju pomoći i poseta bolesnika i iznemoglim članovima naše zajednice. Tih poseta bilo je prosečno 5 mesečno, tj. 150 za čitavih 2 1/2 godine. Prilikom svake posete naše članice nosile su i ponude koje su kupljene iz sredstava članarine ili iz dotacija opštine. Ukupno je za te poklone izdato preko 80.000.-- dinara; 5.190.-

c) Ženska sekcija prilikom svake akcije i priredbe bilo koje komisije Jevrejske opštine (Kulturne, Verske i Omladinske) pružila je svoju pomoć. Na primer u organizovanju raznih priredbi (Furin, Hamuka, Seder) najveći teret nosile su naše članice. 44

Ovakvim radom, koji je imao stalni karakter i odvijao se svakog meseca i kroz čitavu godinu, stvorio je kod članova naše zajednice naviku da se okupljaju u klubu opštine i da kroz čitavu godinu budu u toku događaja koji su se zbivali u našoj uhoj i široj jevrejskoj zajednici, u jugoslovenskoj zajednici i čitavom svetu. Tako su tretirane teme: iz Izraela, godišnjice ratnih događaja, Dan Žena, nekoliko tema iz lokalne problematike, utisci sa putovanja po drugim zemljama, iz života omladine itd. 44

Moramo reći da smo zahvaljujući potpunom razumevanju Upravnog odbora naše opštine mogli nesmetano raditi, te zbog toga i nismo imali nekih materijalnih problema. 44

2. U svom radu Sekcija se orijentisala na provedenje zaključaka sastanka Koordinacionog odbora, donetih 1960 godine.

U vezi omasovljenja Sekcije u tom periodu ne može biti govora, budući da su se već prve godine, prilikom stvaranja

Ženske sekcije u nju upisale sve punoletne članice Jevrejske opštine. A mlađe generacije još nisu odrasle do punoletstva.

U vezi osnivanja raznih klubova u kojima će se razvijati razne aktivnosti, specijalno za starije članove, o tim mogućnostima govoreno je na sastanku Izvršnog odbora Sekcije. Zasadu je osnivanje takvih klubova odloženo, jer je naša opština prilično mala.

O našem radu redovno smo slali članke u Jevrejski pregled, a bližeg kontakta sa ostalim ženskim sekcijama nismo imali.

3. Našalost moramo konstatovati da su u drugim organima Opštine žene malo zastupljene. U Izvršnom odboru je samo jedna žena, Ruža Kraus, koja vodi socijalnu referadu.

Van Jevrejske zajednice imamo mali broj aktivnih žena. Našalost ima pojava da su naše drugarice jevrejskog porokla aktivne u raznim organizacijama, ali ne zalaze u našu zajednicu i ne deklarišu se kao Jevrejke. Na primer, jedna naša drugarica je savozni poslanik, a iako su joj oba roditelja Jevreji, ona nije član Opštine niti ženske sekcije. Međutim druga drugarica, inače potpredsednica ženske sekcije, je opštinski i izvršni odbornik.

4. Kretanje članstva:

1960	bilo je	99 članica ženske sekcije
1961	" "	185 " " "
1962	" "	112 " " "
1963	" "	116 " " "

Za to vreme umrle su 3 članice, 8 je preseljeno.

Našalost ima nasovnijih pojava netačnog plaćanja članarine. 47 članica već više meseci nije platilo članarinu. Međutim moramo reći, da Izvršni odbor još nije doneo stav o isključenju ili sličnom postupku prema tim članicama.

Struktura članstva po starosti:

do 30 god.	40 god.	50 g.	60 i više	
1	12	31	68	4

Broj zaposlenih članica 32, a nezaposlenih 84.

Broj kulturnih priredbi:

U potpunoj organizaciji:	25
Učestvovanje u organizaciji:	20
Broj poseta bolesnika:	120
Broj poseta soc. slušajeva:	30

Novi Sad, 5 novembra 1964.

IZVRŠNI ODBOR ŽENSKE SEKCIJE

24 XI 83 poseta bolesnoj Penke Veri u Gochov/Beg; (4)
gdje je smestena.

25 XI 83 poseta depresivnoj Kobić apici.

26 XI 83 poseta usamljenoj udovici Bergl.

Topunjevi formulu svoje pravde zafinger
aranki, Nedelković duciku i lupegi Zoltanu,
29 XI 83. Zamoljen, profesor dr. Kovač, lekar
da poseta bolesnu finger aranku.

3 XII 83. Poseta ostavljajući finger aranki, ~~ostavljajući~~
aktivnost oko njenog smestaja u domu.

3 XII 83 Poseta ostavljajući Neubergler Bertu.

5 XII 83 Poseta usamljenoj Bader anki.

Prigovor sa Kemp Jaromir kije je u bolnici.

Nakon obilaska priprema, uspele Glauke
priprema sa ochroste. Donosice ~~ovde~~ ulazne
pouzidnerke Arus Ramadanki i Verice Lorbene.

6 Glauke zadržavaju ^u Glauke govori predvodnik
Stank, svećeni paliv ^u Leon Ferevid, u programu
učešćemje Blaunkice Musafije i estradugumetice
Liljane Petruvid.

Rasgovori sa Ljiljane dragom, oko njene ^{kulturno radnom} ~~ovde~~ ^{ovde} ~~ovde~~

Kajije.
15 XII 83 Poseta operisanu muškarci olandi
fi se Zatesalo.

17 XII 83. Išlo uspele oletije Glauke prirediti
primatno 20 male dece sa Kijijane
radi Tanje Kelić i

- Oti mi se obracovat. Ja bih bio drugi i utera,
 deset xiraja, pevača, recitajući jednokratno.
19. XII. 83 Poseta bolesnoj Bader auhi
 ispunjavajući formular "koje porodice"
21. XII. 83 Poseta operativnom dr. Lajenklajm
 ispunjavajući formular "koje porodice" ^{u bolnici}
21. XII. 83 Bolesna Linger arauha smes ten
 na delenju profena Kovača. Prate dr
 Palamon.
22. XII. 83 Poseta Ostanloj Gal Jeleni koje potkraj
 mali mini rad.
23. XII. 83 Poseta bolesnoj Obradović' Feuklavi
 ispunjavajući formular "koje porodice"
23. XII. Dostalo mi Barbra Dobanovaki
 smes ten u bolnici.
23. XII. Poseta ~~Grabi~~ vremennoj Grabi Liiki
 ispunjavajući formular "koje porodice"
26. XII. Na sednici ispravljene Opštine Pate
 Forberger predložila za upis u status kupca
 K K L.
26. XII. Lina Barbra Dobanovaki. Lina u bolnici
 uspešno je kontaktirala sa sestrom u Israelu
 notarijus u Sovjetskoj i telefonski obavestila
 predica Adama u Beogradu.

(6) 26 VII. Linger arene u kirni a 27 XI 83
unrlg

4 I. 1984. Posete ostavioj Bader anki,
i aktivnost oko jako obolale lije Bader
angazovani dr. Kovač Teodor, dr. Kovač Ivan
dr. Musafija,

Aktivnost oko prave firmi Jbrabac L. i. u
da pronađe regubljenoj brati, angazovani
maonik dr. Kovač Karlo

7 I. 84 Poseta bolesnom braćnom paru
Ferberger-Perišić i bolesnim jenu Rokvede.

8 I. 84 Posete i ispunjavanje formulara
moje porodice ^{ostavioj} Boriskij Josberger.

11 I. 84 ^{poseta} Posete koncertu Iris Kobal.

13 I. 84 Angazovani mladi dr. Kovač Ivan
oko lije Baderael Dobanovack

14 I. 84. Uspela Tubiševič pinedba za odrasle
prisutno 50 osoba, dosta mladih. gost. dr.

Kadelburg govori o aktualnostima za prošlim
osvrtom na feljton o masovnoj ^{u glavnim} ~~u glavnim~~ ~~u glavnim~~ ~~u glavnim~~
od antisemitskih neistina i fabrikata - i reakcija
Jevrejske zajednice u Jugoslaviji na ove natpise.
Domaćini mladež, Džina Katarinas i ostali ljudi.

(7) 17. 7. 1947. Valy's rat sočeanost ze dnu. Pisujuce 32 dnu
A A i isto Iolika voditaj, deka, baka. - Pool -
nikhorodstom Tetjare Kekid, sine obradnik, ertaly
Blanka Musafije i sine ungar deica etta
iradivala plastelinom. Označaji pravnu svo
sine, obradnik. Deica, prvoj, srazaj, meiky
21 I. 84 Posete bolesnim sestrama Relid' Josfin
i arustajin Zubri Ispunjavaj formbar, dnu
porodice"

21 I. 84 Posete ostavljene braćim pam Fisti
ispunjavaj formbar, "dnu porodice"

1000 je stran 77-A -

Greš kom nije nastao puz

vidi stran 77-B-

8) Імператороу Імператрицеу Імператору Такеши (Заню) і
 Імператрицеу Агашиноу Сираге і
 Імператрицеу Імператрицеу
 Брине обо збривавеса сеце Мунгале касарфт
 19 III. Імператору ^{балево} Імператрицеу Мунгале
 фрормуара "Мунгале Імператрицеу"
 20 III. 84 Імператору ^{балево} Імператрицеу Мунгале
 фрормуара "Мунгале Імператрицеу"
 21 III. 84 Імператору Мунгале фрормуара Мунгале
 Імператрицеу Мунгале фрормуара Мунгале
 Імператрицеу Мунгале фрормуара Мунгале
 26 III. 84 и 27 III. 84 Імператору и Імператрицеу Мунгале
 Мунгале. Імператору и Імператрицеу Мунгале
 и Імператору Мунгале фрормуара Мунгале
 29 III. 84 Імператору Мунгале фрормуара Мунгале
 фрормуара Мунгале фрормуара Мунгале
 31 III. Імператору Мунгале фрормуара Мунгале
 фрормуара Мунгале фрормуара Мунгале
 4 IV. Мунгале фрормуара Мунгале фрормуара Мунгале
 Імператору фрормуара Мунгале фрормуара Мунгале
 5 IV. Мунгале фрормуара Мунгале фрормуара Мунгале
 и Імператору Мунгале фрормуара Мунгале
 Мунгале фрормуара Мунгале фрормуара Мунгале
 7 Мунгале фрормуара Мунгале фрормуара Мунгале
 12 V. Мунгале фрормуара Мунгале фрормуара Мунгале

7. VII. 1941. (9A) Poročeni iz Beograda na spomeniku
i spomeniku fašističkog terora na
jugoistočnoj strani grada. Prisutni predstavnici
Jedinstvene borbe i Jevrejske zajednice
Lice Komunističke stranke, Lica
a u ime Jevrejske zajednice i grade
još dva predstavnika

10) У аргументу на ~~Резултат~~ питања у Банови
одговор од 26. 7. 1984 год. Искључивања
Баче дајемо утврђених укупно
месина (105)

- 2) од израи израе алтернатива је од израи 20
- 3) израи израе ~~на израи~~ израи
а) израи: 40
б) 19 израи израи израи

израи
10-160

4) од израи израи израи израи
израи израи је: 26
израи израи је: 26

5) израи израи израи израи
6) Израи израи израи израи

- израи:
- а) израи израи израи израи израи
 - б) израи израи израи израи
 - в) израи израи израи израи израи
 - г) израи
 - д) израи израи израи израи израи израи израи израи
 - е) израи израи израи израи израи израи израи израи
 - ж) израи израи израи израи израи израи израи израи израи
 - з) израи израи израи израи израи израи израи израи израи
 - и) израи израи израи израи израи израи израи израи израи
 - п) израи израи израи израи израи израи израи израи израи
 - р) израи израи израи израи израи израи израи израи израи

(11) у орговору на ~~Вене~~ ишњава у Венецији
од 26. 7. 1984. године италијанско
Вене је ~~на~~ ишло ретипрованих уна

(105) меке утисака у некек себизу (судуан) ¹⁹⁸⁴
од иота дроја ила доста мачица које
иасу утисак као мачице јеврејске отица
у тован сару, ито су само мачице ипрожисе,
судује илн дига наних мачова.

мачова је од ирмике (20)

авиталних уреница у рару ила дасиак
попукулних ишњава од ирмике илако.

ирмику на лажакме неке себизу
ила у ирмику петреселат, а. на осталих
маскредасуице - како кар-ишо
све зални пре свега, од ~~савице~~ италијане -
бава, телефранца, ирмикува, кароваре,
замквалент и сарваја мачица, иле,
ишњара, ~~ишо~~ ~~ишо~~ ~~ишо~~,
обирак илени ишев наресите залниове
ишњара у кору за ормике ишњара.

ишев уишо телефранца, ишњара,
ишњара ишевно јаме је ишо лажакме неке
себизу, ирмику за сару, ирмику, среду
ишњара, дрој ирмику ошде се
др ~~ише~~ од 160 као највет дрој који
ишо је ирмику ирмику - као ишо. ирмику
за шде, - ~~ишо~~ највет 40 - као "1"
ишо ирмику ирмику ишев ишо

(12) y paprae opnoy nx si 26 ~~26~~ članica
majka ea manar pjeval 26 ?

Bolesni, stari, imenikli i usamljeni
#####

Članice
bolesni i stari imo 23 članica
samohrani i usamljeni 14 članica

Imamo 4 istoakrove omladince u
radu se malom deom. To su: Kerid
Tajana, Obradović Miro, Musafijski Blažica
i Muger Ljilja.

Nasle mlade članice profesori muzike
Jofman Verica i Musafijski Blažica Takodice
rade se malom deom, a mlada članica

aktivizacija ^{mlada članica aktivna je u socijalnoj organizaciji} zena zavisi pre svega
od ~~kontakta~~ ^{kontakta} među sobom i
kontakta. Vel malo pre spomenuto

telefoniranje, napominjanje, usmeno pozivanje
razgovori uspiti. Mlade zaposlene žene
i one se malom deom ne mogu isto li
me, ~~ostaje~~ ^{ostaje} ~~da li se radu~~ ^{da li se radu}

u nekim društvenim političkim akcijama
što Obasere ne raduom mestu i kod
kuće ili toliko zadržavaju, da im
ne ostaje ~~uspije~~ ^{uspije} vremena za ~~rad~~
aktivnost u opštinu

⑬) ^{te} Njih ~~može~~ jedino videti i pridobiti u radu te malom dečcu, tj. kad ^{moje dečce} dovedu na dečje čajačke i virelbe sti gdje ^{te} u glavnom međusobno raspravljajući odmarajući, ili ne, nečere starije generacije, gdje dolaze te suputima. ~~Na~~ Klasici ~~u~~ čajačke, ženske sekcije počevši u glavnom seniori, kojim je rasbibriga doći među svoje i raspravati. Sve te sastanke koristimo onda da ubacimo neka manji kulturno-judaistički program, predavanja u trajanju od 20 minuta - jer nakon ovog vremena pažnje ~~opada~~. ~~isk~~ ~~no~~ Zanimljiv zabavni program ^{humor} pevuči muzike ~~u~~ ~~reoma~~ ~~ovisjenz~~.

Problemi u porodici uno i tako gdje naše članice ili nepuži nepokretni bolesnici ili čuvaju umirod. Najaktivnije su nam mlade pensionerke bez nekih naročitih obaveza u porodici a još dovoljno zdrave i pokretne. One se bave kako humanitarnom - karitativnom delatnošću, tako poneke i kulturnim radom ali ih,

①④ treba redovno pozivati, ispitivati,
magoverati - što je veoma važno.

Potpuno nezainteresovanil za rad
u jevrejskoj zajednici, onih koji se
priao ljuži jednampit godišnje da
podignu maest ili mišdo, ni to
nisu, također 5-6- iako bi zdraostvo
mogle to da urade. To su društveno
vedno nesgodne osobe, koje is različit
rasloga, najveće strah od proširjenik
kranne, ne vole da se približe jevrejstov.

Prikupljanje dokumentacije se
pasionirano u novosadskoj jevrejskoj
opštini bavi jedna osoba, ne zeva -
To je Pavle Šosberger. Tomare um prokad
Anina Kosićko.

6 radu se malom deoru je već
rećeno. Dvaći sastavi prikupljeni
mlade roditelje sa angažuju u
radu mlade žene i devojke mladima
ali sve zavisi od ličnog kontakta,
i razgovora i entuzijazma onih koji se
ovim radom bave.

Godišnji Izveštaj o radu Ženske sekcije JO Novi Sad za 1978. Godinu

Savez Jevrejskih Opština Jugoslavije

B E O G R A D

Koordinacionom Odboru Ženskih Sekcija

Godišnji Izveštaj o radu ženske sekcije Jevrejske Opštine
Novi Sad
u kalendarskoj godini 1978.

Neka nam je dozvoljeno, i možda ne sviđi skromno, ali je istina - ženska sekcija ove Opštine radila je prošle kalendarske godine, sa mnogo entuzijazma, polova i oduševljenja - pa je taj rad rezultirao uspehom koji premašuje uobičajene norme i okvire jedne ovakve male zajednice. I ne samo ženska sekcija, nego i čitava ta mala zajednica, od upisanih na papiru - oko 280 članova, bila je živa i zadovoljna, a ženska sekcija je imala punu podršku i razumevanje ovog predsednika, izvršnog odbora i članova u celini.

Izvršni odbor ženske sekcije sastao se na početku prolećne i jesenje sezone da bi se dogovorio o okvirnom planu rada, a po potrebi, i pre svakog događaja, radi dogovora o konkretnim sednicama. Sve naše članice su spremne i uvek, prema svojim mogućnostima, odazivale se pozivu sa neku akciju, a domaćice rasnih prirodi doprinosele su neobično prijatnosti istih. Ovaj rad savisno je od završila starijih i zaposlotiti mlađih članica. Glavna problematika ove godine bila je briga o maloj deci, starijim osobama i razume se - odraslim članovima u najboljim godinama - sve to prilagodjeno konkretnim prilikama.

U radu je bilo "življe mnogo" poteškoća, naročito u mesecu aprilu i maju, zbog odsutnosti sekretarice drugarice Ljilje Stajk, dok je u jesenstom periodu bilo sve nekako lakše, jer je ista veoma vredna odana i agilna.

1. Briga o radu sa decom.

Novosadska Opština ima najdužih godina veći broj male dece predškolskog uzrasta koja ne znaju dovoljno o jevrejskim običajima i kulturi, jer ni mladi roditelji nemaju dovoljno vremena, a dečice ni mogućnosti, niti snanja o tome. Zbog toga smo, u dogovoru sa odraslima, organizovali sastanke dečijeg kluba, jednomput nedeljno po jedan sat - četvrtkom. Za ovaj rad smo angažovali mladog diplomiranog pedagoga sa predškolski uzrast Mirjanu Kujk, koja se sa puno volje, i na dobrovoljnoj bazi, primila da dečice provede na njihov jesić biblijske legende, bajke i oknaša o jevrejskim i jugoslovenskim herojima, koristeći pri tome i crtane filmove i slično. Tako su nastale priče o Esteri, Davidu, Samsonu i Dalili, Mikki Boem i druge. Takav rad se odvijao tokom proleća i jeseni - ali uprkos celokupnom trudu - akupljao se veoma mali broj dece, troje do četvoro nedeljno. Najzad - tok u decembru smo otkrili tajnu dece na žele da budu edvojena od roditelja. Tako smo organizovali veoma uspehu dečiju Hanuka - priredbu, koja je bila posvećena israd očkivanja sa puno male dece i mladih roditelja. Sada smo predvidili za 1979 godinu sastanke male dece sa roditeljima zajedno.

2. Briga sa starije i one osobe kojima je nužna pomoć.

Komod je ovina nama nužna i ogleda se u temoćene svake biće poštovati i prvotveno videti u njemu čoveka i prijatelja. Glodeći ovu misao - borili smo se protiv ositizma, posećivali sve članstvo i iskazivali pažnju i oina, koji se iz rasnih razloga oasđaju manje vrednih. - To nisu bilo "šiova" miloćadne posete, nego isradi radosti i poštovanja. Takvih poseta je bilo mnogo u jesenjekom periodu, naročito posle sastanka Koordinacionog odbora u Skoplju, gde smo dobili puno volje sa rad. - Ferod posete skoro svakek novorođjenčetu, ispitivali smo starije članove o prošlosti, i nekadašnjom šikaz

životu i radu Jevreja u ovoj sredini. Pažnja prema najstarijim članovima ove Opštine ogledala se i u ča janci "Zlatno Doba" posvećenju njima i dugogodišnjim članovima i nekadašnjim funkcionerima naše zajednice. Ova čajanka je neverovatno uspela.

3. Briga za odrasle je u stvari briga o kulturnom zabavnom životu naših članova na jevrejskom i opšte društvenom-jugoslovenskom planu.

Ove godine je ovaj rad bio veoma raznovrstan i uspeo, naročito u jesenjem periodu. Ta ko su organizovana dva koncerta i to veoma uspeo i dobro počeću celovečernji kamerni koncert beogradskog tria Dr. Andrije Progera i koncert beogradskog hora "Braće Baruh" u Sinagogi. Povodom Hanuke organizovan je koncert kamerni i operne muzike, u kojoj je učestvovao mladi trio "Bech" i eminentni prvaci novosadske opere. Zahvaljujući zalaganju našeg aktivnog člana Izvršnog Odbora Opštine Djordja Fišera veoma je uspešan i Hanuka i purimska zabava, na kojoj su se brinuli za raspoloženje prisutnih, poznati umetnici, prvaci beogradskih i novosadskih pozorišta, televiziji je i estradi. Zbog svoje dugogodišnje aktivnosti Djordje Fišer je na predlog novosadske ženske sekcije dobio i megilu.

Povodom uručnje megile još nekim članovima opštine od kojih su dve bile žene, priredjena je mala svečanost, kojom je prilikom počeo stvarao nas posetom i lično predao megilu sam Dr. Kadelburg. Naš predsednik, dr. Kadelburg je bio prisutan i januarskoj komemoraciji povodom 36-to godišnjice novosadske racije, zajedno sa umetnikom Moše Verberom i grupom omladinaca sa beogradskog seminara.

TU-BI-SVAT priredba je održana i veoma uspela krajem januara, a veoma dobro je posećena i čajanka povodom međunarodnog dana žena kao i soder-večera. Svuda su žene dale svoj doprinos. Krajem juna je održana čajanka na kojoj su našim članovi Irena Fišer i predsednik Ing. Sturk preneli svoje utiske sa ziriškog odnosno aušvuckog skupa.

Početak decembra nas je posetila naša poziv Dr. Eta Raffeld iz Beograda i na čajanci priredjenoj tim povodom raspravljano je o čuvanju i sakupljanju memorijske gradje o životu i radu Jevreja.

Nežalost, zbog velike hladnoće, bilo je prisutno manje sveta od uobičajenog.

Rečeno je da se prikuplja memorijska gradja i na to se već uveliko radi naša potpredsednica Anica Kabiljo.

Po pitanju prikupljanja ove gradje, kao i ostalim iznetim problemima biće posvećena pažnja i u sledećoj godini 1979.

Sekretar:

Stajna Livia

Predsednica:

Mirjana Kovač

Kovač Mirjana

Izveštaj Koordinacionom odboru o radu Ženske sekcije JO Novi Sad u periodu 19.XI 1977- 21.X 1978.

JEVREJSKA OPŠTINA

NOVI SAD

Ženska Sekcija

KOORDINACIONOM ODBORU

ZENSKIH SEKCIJA

BEOGRAD

Izveštaj o radu Ženske sekcije Jevrejske Opštine Novi Sad u periodu između dva sastanka plonuma Koordinacionog Odbora ženskih sekcija od 19.XI.1977 god. do 21.X.1978 god.

Na sastanku 18.XI.1977 god. ročeno je u jednom trenutku da plan i program rada izvire iz nas samih. Sledeći ovu zanimljivu primedbu ova ~~ženska~~ ženska sekcija i njena celokupna opština u Novom Sadu prilagodila je program rada u potpunosti svojim životnim potrebama, zahtovima i mogućnostima. Od oko 280 evidentiranih članova ove Opštine, četrdesetak ima preko 70 godina. Sa druge strane postoji veći broj mladih bračnih parova sa sasvim malom decom predškolskog uzrasta, dok nažalost u pogledu omladine osnovnog i srednjoškolskog pa i visokoškolskog uzrasta postoji jaz i praznina. Jednostavno ih nema, a ukoliko bi ih i bilo, nema dovoljno snage koja bi ih ~~pruži~~ pokupila i zainteresovala za ovu vrstu aktivnosti.

Prilagodjavajući se mogućnostima i sledeći potrebe, ova sekcija obraća najveću pažnju brizi za decu i staranju za osobe "Zlatnog Doba". Pozvani su i mladi roditelji na konsultaciju o vremenu, načinu i potrebi rada sa malom decom. Pronadjen je i stručnjak, dplomirani mladi pedagog za predškolski uzrast drugarica Mirjana Rajh, koja je počela sa radom. Postojeći materijal koji uključuje "biblijske legende" čitalo jevrejsko nacionalno predanje provodi na jezik dece od 3-7 godina. Sadržaj je zasni na verskom karakteru, već su istaknute opšte ljudske vrednosti i humane poruke. Rad sa decom je počeo u proleće, prekinut za vreme leta, a nastaviće se novembra meseca. Rad se sastojao iz sastanaka dece u trajanju od jednog sata, bez starijih, samo sa vaspitačicom koja im priča priče, igra se sa njima, a sada će se i koristiti kasetofon i uz pomoć mlade Verice Hoffman diplomiranog profesora pijaniste koristiće se i jevrejske pesme.

Uprkos svemu veoma je teško okupiti decu. Za Hanuku, Tu-bi-Svat, Sukot, uz užinu i posnete umetnike Miće Patića, Branku Veselić lako je okupiti i decu i starije ali na obične sastanke veoma teško, roditelji nemaju fizički vremena da decu dovedu, decu idu svake nedelje drugojačije vremenski u predškolske ustanove, problem loženja je težak zimi itd, itd, tako da uprkos svega-okupi se troje do četvero dece, koje onda uživaju i pričaju o "kraljici Ekseri". Problem dolazanja, okupljanja postoji i kod starijih. Čovek ponekad "očevali" nagovarajući i telefonirajući i sve je živa reč i kontakt. Inače ženska sekcija je "žila kucavica" i "kvacac" cele opštine, i vodi 80% svih poslova ove opštine.

Brinući se o osobama "Zlatnog Doba" ova sekcija održala je sada 14. oktobra 1977 god. veoma uspeo sastanak-čajanka, na kojoj je bilo prisutno 70 ljudi, na kojoj je odati priznanje najstarijim i najzaslužnijim bivšim i sadašnjim članovima ove Opštine, podeljeni su im pokloni. Svi prisutni su bili odušebljeni.

U periodu o kojem je reč hronološki vredno je zabeležiti sledeće događaje:

- 11.XII.1977 god. održana je veoma uspešna Hanuka priredba, prisutni umetnici Ljiljana Petrović i Stanoje Dušanović.
- 15.XII.1977 god. održan je radni dogovor za aktivnost sa malom decom.
- 23.I.1978 god. održana je komemoracija žrtvama rata povodom 36-godišnjice novosadsko racije, na kojoj je prisutan bio Dr. Kadelburg, Eugen Verber i 12 omladinaca iz Beograda.
- 28.I.1978 god. održana je veoma uspešna Tu-Bi-Svat priredba sa decu i odrasle na kojoj je prisutan bio umetnik Kiša Tatić.
- 22.II.1978 god. Sastanak dečijeg Kluba-uprkos veoma velike hladnoće i niske temperature (Priča o Estori)
- 13.III.1978 god. Uspešna čajanka povodom Dana Zena prisutna Katarina Adanja.
- 15.III.1978 god. Sastanak dečijeg Kluba (Priča o Davidu)
- 8.IV.1978 god. Veoma uspešna Purinska Zabava, prisutni umetnici Novosadske opere i Radio Televizije Novi Sad uz tombole i bife na dobrovoljnoj bazi. Tom prilikom renomirani umetnik Djordje Fišer dobija megilu.
- 20.IV.1978 god. Sastanak dečijeg kluba (Dečiji filmovi)
- 21.IV.1978 god. vrlo uspešna Seder Veče.
- 4.V.1978 god. Sastanak dečijeg kluba (Priča o Samsonu i Dalili)
- 6.V.1978 god. Mala svečanost povodom primopredaje dužnosti predsednika Jevrejsko Opštineing. Hofmana -ing. Egonu Starku. Tom prilikom predsednik Saveza Dr. Kadelburg predaje megilu ing. Brunu Hofmanu, Anici Kabiljo, Doc. Dr. Teodoru Kovaču i Mirjani Kovač.
- 11.V.1978 god. Sastanak dečijeg kluba filmovi
- 17.V.1978 god. Sastanak dečijeg kluba pesme
- 4.VI.1978 god. Hor "Braša Baruh iz Beograda daje koncert u novosadskoj Sinagogi i u Bečeju. Povodom istog mali prijem.
- 5.VI.1978 god. čajanka, članova Izvršnog Odbora Irena Fišer i predsednik ing. Egon Stark referišu o svom putu u Aušvic tj. Cirih. Posle predaje polugodišnjeg izveštaja o radu u prvom polugodištu Koordinacionom Odboru Ženskih sekcija i letnjeg raspusta od 1.IX. do 20.IX.1978 god. vodjeni su preliminarni razgovori i dogovori o radu, a 20.IX i 21.IX.1978 god. održan je sastanak Izvršnog Odbora Opštine i Ženske Sekcije i donet plan rada u novoj sezoni koji se već ostvaruje
- 14.X.1978 god. održana je pomenuta čajanka "Zlatno Doba" a ostalo još treba da se ostvari: koncerti, priredbe, posebno za decu posebno za odrasle. Naša podpredsednica učestvuje Anica Kabiljo i u aktivnosti oko ustupanja Sinagoge gradu Novom Sadu i dobijanja i izgradnje Novog Jevrejskog Doma, kao i u popisu svog pobijenog Jevrejskog Življa sa vreme rata u Novom Sadu što je velika buduća akcija. Ona učestvuje i u saradnji i kontaktima sa novosadskim javnim i kulturnim radnicima i ustanovama, što je veoma važno i bitno.

Sam svega navedenog tu je i briga za bolesne, nemoćne i umrle.
U svom radu izvanrednu pomoć sekcije dobija
od svoje Opštine.

Sekretar:

Livia Stajin
Livia Stajin

Predsjednik:

Mirjana Kovač
Mirjana Kovač

Godišnji izveštaj o radu Ženske sekcije JO Novi Sad u 1977. g.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ

O radu ženske sekcije Jevrejske Opštine Novi Sad u 1977 god.

Ova sekcija broji na papiru blizu 120 članova, od kojih je manje više aktivno dvadesetak žena. Na različitim sastancima i priredbama okuplja se najviše 40-50 žena, pored ostalih prisutnih. Članarina je zasada 50.-dinara godišnje, i ona se neredovno plaća. Dobrovoljni prilog takodje nije omiljen, jer je veći broj članica samohrani penzioner.

27.III.1977 god. održani su izbori za novu upravu Jevrejske Opštine i ženske sekcije.

Novi Izvršni Odbor ženske sekcije sačinjavaju:

Pretsednik: Kovač Mirjana, potpredsednik: Kabiljo Anica, Sekretar:

Stajn Livia, Blagajnik: Zador Pirika, Članovi su: Fišer Irena

Zatezalo Gizela, Francuski Alisa, Papo Bončika, Sosberger Agica,

H ofman Milla, Kabiljo Ljilja, Sosberger Mirjam, Fišl Ljilja,

Vermeš Lili i Katarivas Ela. U Odbor je ušlo nekoliko mladih žena.

Rad se i u ovoj godini odvijao u dva smera, na kulturnom i socijalnom planu. Nastojalo se da se u klubu stvori prijatan ambijent i sastajalište prijatelja, koji će provesti zajedno ugodne sate i skupa prekratiti vreme. Tako je nova 1977 godina dočekana zajedno u prostorijama ove Opštine, a prisutni su u vrlo dobrom raspoloženju dočekali svitanje.

10.I.1977-me održan je sastanak aktiva koji je doneo plan rada za prvo polugodište. Tako je po tom planu održana 22.I.1977 go komemoracija žrtvama fašizma uz učešće novosadske umetnice Jelice Bijeli.

30.I.1977 održana je veoma uspela čajanka Tu-BI-Švat sa pune prisutne male dece, koja su dobila paketiće voća. Gost večeri je bila novosadska glumica Olga Adam.

12.III.1977 god. održana je jako uspela Purimska zabava kojom prilikom su žene proslavile i svoj 8-martovski međunarodni praznik, radi bliskosti datuma. Organizator programa je bio poznati humorista Djordje Fišer i umetnički ansambl novosadske televizije, koji je zabavljao svojom pesmom, muzikom i šalama sve prisutne. Uz tombolu, bogat bife koji su dobrovoljno pripremile naše članice prisutni su se zabavljali do duboko u noć.

20.IV.1977 god. održana je čajanka u čast mladih diplomanata, na kojoj je svirala mlada pijanistkinja Verica Hofman, a slavljenicima uručene poklon knjige.

Zalaganjem ženske sekcije održana je veoma uspela Vojvodjanka večera, kojoj su prisustvovali predsednik Saveza Dr. L. Kadelburg, kao i pretstavnici Jevr. Opština Beograd, Subotica, Sombor i drugih. Ženska Sekcija je pomogla i verskoj proslavi proletnjih i jesenjih praznika.

14.IX.1977 god. održan je sastanak izvršnog Odbora radi donošenja smernica i plana rada u novoj zimskoj sezoni.

1.X.1977 god. Održana je uspela čajanka na kojoj je odata pošta preminuloj predsednici Pauli Cubrilović i na kojoj se raspravljalo o delu Aleksandra Tišme.

Na Evropski Kongres Jevrejskih žena u Londonu Opština je poslala kao zvaničnog posmatrača Anicu Kabiljo, dok su Papo Bončika i Krajačević Hilda prisustvovala o svom trošku. Svoje utiske o ovom događaju Anica Kabiljo prenela članstvu na čajanci 7 novembra 1977 god. na kojoj se razvila živa diskusija, nakon koje je rešeno da se aktivira rad sa malom decom u 1978 godini. U tom smislu je održan radni dogovor 15.XII.1977 god.

Novembarskom sastanku koordinacionog odbora ženskih sekcija u Beogradu prisustvovala su tri delegatkinje, a zaključci preneti na članstvo.

11.XII.1977 god. održana je Hanuka priredba, za decu i odrasle u saradnji sa novosadskim umetnicima Ljiljanom Petrović i Stanojem Dušanovićem.

Razmatrajući nastalu situaciju ove Opštine, u kojoj je nastao izvesni vakum u pogledu omladine, koja je odrasla i razišla se a sa druge strane, ova opština ima veći broj male dece, ženska sekcija zajedno sa svojom Opštinom rešava da pokrene rad i aktivnost sa malom decom, predškolskog i školskog uzrasta. Rešeno je da se održavaju takozvane čajanke za malu decu, sa užinom i judaistikom. Sa decom će raditi Mirjana Rajh, diplomirani pedagog za predškolski uzrast.

Na taj način su privučene i mlade majke i očevi, koji se sve bolje osećaju u našoj sredini, a atmosfera kluba im postaje sve više bliska i domaća.

~~KKKMS~~ Što se socijalno-karitativnog rada tiče on se odvija u malom obimu i prema mogućnostima.

Sada se sledeći intencije i zaključke beogradskog sastanka koordinacionog odbora traže mogućnosti zainteresovanja mladih žena i omladine za brigu i pomoć oko ostarelih članova.

Sekretar:

Stajna Livia

Stajna Livia

Pretsednik:

Mirjana Kovač

Kovač Mirjana

Izveštaj Koordinacionom odboru o radu Ženske sekcije JO Novi Sad za prvo polugodište 1978.god

Savez Jevrejskih Opština Jugoslavije

BEOGRAD

Ul."7Jula 71a/III

Koordinacionom Odboru Ženskih Sekcija

PREDMET: Izveštaj o radu Ženske Sekcije J.O. Novi Sad u vremenu od 1.I.-30.VI.1978 god.

(polugodišnji)

U pomenutom periodu rad ove sekcije odvijao se na uobičajeni način. Sekcija je aktivno organizovala i svoje manifestacije a i uključivala se u rad celokupnog članstva same Opštine. 28.I.1978 god. održana je čajanka TU-BI-Svat, za decu i odrasle koja je veoma uspela. Gost večeri bio je umetnik Mića Patić, a deci su podeljene kesice sa voćem.

13.III.1978 god. održana je čajanka povodom proslave Dana Zena. Gost večeri bila je Kata Adanja sa predavanjem o Marku Šagalu.

5.VI.1978 god. održana je čajanka povodom referata Irene Fišer o poseti Konc-Lageru Aušvicu, dok je Ing. Egon Stark referisao o sastanku u Cirih.

Na inicijativu članstva od jeseni, proradio je tkzv. "Dečiji Klub" Pošto ima veći broj dečice predškolskog uzrasta, to se dipl. pedagog za ovaj uzrast primila da se povremeno bavi sa ovom ~~decom~~ decom judaistikom. Tako su održani sastanci dečijeg kluba, obično četvrtkom od 17-18 čas. 22/II, 15/III, 20/IV, 4/V, 11/V i 17/V. Tu su prikazani filmovi, korišten gramafon, deci su pričane biblijske legende, prilagodjene ovom uzrastu. Odziv nažalost nije bio velik, zbog zaposlenosti roditelja - ali želimo u novoj sezoni da pojačamo rad ovog kluba. Tu nam je potrebna pomoć Saveza i šire zajednice.

Sem ovog rada Ženska Sekcija je učestvovala u svim priredbama ove Opštine, pripremajući ih i brinući se da se sve odvija kako treba. Tako je 23.I.1978 god. održana komemoracija žrtvama rata, na kojoj je učestvovao dr. Kadelburg i 12 omladinaca beogradskog seminara sa Može Verberom.

20.III.1978 god. donet je plan rada za maj i juni i dogovor za održavanje Dubinske Priredbe i Sedera.

8.IV.1978 god. održana je veoma uspela i bogata Dubinska zabava zahvaljujući umetniku Djordju Fišeru, koji ovom prilikom dobija Megilu.

Megilu su također dobili članovi ove Opštine: Dr. Teodor Kovač, Ing. Bruno Hofman, Anica Kabiljo i Mira Kovač, na maloj svečanosti 6.V.1978 god. povodom primo-predaje dužnosti predsednika Bruna Hofmana novo izabranom Egonu Starku.

Megile je predao Dr. Kadelburg u prisustvu gostiju, sekretara Luci Petrović, H. Salmone, R. Weinmana i drugih.

21.IV.1978 god. održana je veoma uspela Seder večer, gde susprisutni jako prijatno osećali.

Rad Ženske Sekcije odvijao se i na socijalnom planu. Na žalost sve je veći broj bolesnih, iznemoglih članica, i sve veći broj pogreba. Povodom sahrane naših članica pokojne Graner R. Ruže i Marer Barbare, njihove porodice su priložile ovoj Opštini veće dobrovoljne priloge.

4.VI.1978 god. Hor "Braće Baruh" iz Beograda održao je koncert u N. Sadu i Bečeju, tim povodom aktivno su u pripremi oko dočeka

gostiju učestvovale članice Francuski Alisa i Pišer Irena.

~~XXI~~ Inače u svim aktivnostima ženske sekcije ističe se veći broj veoma vrednih i radnih žena, kojima leži na srcu ovaj rad.

Preivremeno odsustvo veoma agilne i uredne sekretarice ove opštine Livije Stajn-koja je bila na putu unelo je nešto nervoze i pometnje u uobičajeni rad, ali se to može vrlo brzo sa malo dobre volje nadoknaditi.

Novi Sad 30.VI.1978

21 Predsednik: *u*

Mirjana Kovač

Mirjana Kovač

Mira Kovač: Neka sećanja na 1944 godinu

- I -

NEKA SEĆANJA NA 1944 GODINU

/iz pera očevica i sudionika - a povodom 40-setogodišnjice deportacije i stradanja bačkih Jevreja'/

Rodjena sam 1922 godine i odrasla u senci nadolazećeg fašizma i pretećeg hitlerizma. Moja najranija dečija sećanja izviru iz večeri provedenih nad malim radio prijemnikom, koji referiše o dolasku Hitlera na vlast u Nemačkoj, njegovog urlanja u Austriji, pretnji Čehoslovačkoj, Dancingu, šepurenja fašističke vojne u Parizu-beskrajne povorke jevrejskih izbeglica koje beže tražeći spas...

Pripadajući naprednom pokretu (fašomer Hacaira, preklinjala sam svoje roditelje da idemo, da bežimo na uzani pojas zemlje Bliskog Istoka pod engleskim mandatom... Bađava. Otac, koji beše tada preko 50 godina, stereotipno odgovaraše: Zar pod stare dane da idem na kazan da jedem?

Ulazak fašističkih Hortijejskih trupa 1941 godine doživela sam još sa ocem i majkom u Novom Sadu. Hortijevi perkanici-vitezisu se šepurili u Bačkoj. Svaki dan je donosilo neku novu uredbu protiv Jevreja-svaki mesec je neki novi zakon ugrožavao sve više i više život, egzistenciju, opstanak. Muškarci, naročito mladji, pokupljeni su u takozvane "radne čete", čisteći sve, od klozeta do minskih polja u Ukrajini, a žene su drhtale očekujući, iz dana u dan sve veće zlo.

Kada sam jednog, te 1941 godinedonela kućiletke, koje sam dobila od svoje školske koleginice Stankov Natalije, koja je nešto kasnije pokušala da podmetne bombu pod tadašnju novosadsku nemačku knjižaru moja mati je potpalila peč i žurno spalila tu gomilu letaka, misleći da će to da nas spase.

Otac je imao trgovinu obuće i kao Jevrejin, nije više smeo da prodaje obuću sa kožnim djonom, nego samo drvenim ili veštačkim...

Nametli i prisilna materijalna davanja Jevreja bila su ogromna. - Prilagodjavali smo se prilikama. Više nismo imali posluge, a budući, da kao Jevrejka nisam smela da studiram, preuzela sam domaćinstvo.

1942 godina je bila teška. Posle krvave "Racije" nismo se usudili ni na ulicu da izlazimo. Stesnili smo se, ali bili još živi, još kod kuće.

Vesti su, na komšijakom radiu/svoj smo morali odmah da predamo/ bile povoljne. Dani su prolazili u očekivanju večeri i londonskog Big Bena-koji je održavao nadu-Štaljingradska bitka trajala je već nedeljama.

I na našoj će ulici biti praznik.....

Po uzoru na Talijane, i Hortijejci su počeli da igraju na dve stolice. I ovamo namigujem - i tamo namigujem....

Hitlerovci su to osetili.

19 marta 1944 umaširali su u Hortijeju Madjarsku.

Za nas, Jevreje u Bačkoj, to je značio kraj.

Morali smo odmah da stavimo žutu šestokraku zvezdu-kao znak raspoznavanja. Postali smo - neljudi -

Sećam se, bila je nedelja. Moja prijateljica Sulobah Kata i ja išle smo ulicom Prolazila smo pored male katoličke crkvice "Rokuš", a žute oznake smo nehotice sakrile tašnom. Nama u susret dolazila je grupa Hitlerovih vojnika. Kako mi je prijateljica bila izrazito lepa devojka, vojnici su se smeškali, pripremajući se da nas oslove. Odjednom pokazale smo žute zvezde. Mladici su se trgli, kao opareni. "Achtung - Jüdinen", povikali su - kao da smo gubave i otrčali glavom bez obzira.....

*/

-Pokušali smo-otac,mati i ja da bežimo tih dana,da se sakrijemo u Peštu.Sa nama je bio i stariji bračni par Ronai,koji su imali rođjake u Baji i nagovorili nas da idemo k njima.Kad smo vozom stigli u Baju, pokazalo se,da je kuću Ronaijevih rođjaka zaposela Hitlerova vojska.

Morali smo dalje.Sedeli smo u trećem razredu putničkog voza za Peštu ,posebno jedan od drugog,da ne upadnemo u oči žandarmeriji -kakaš,tolašima

Voz polazi,a oca nigde nema.Kada smo,sedeći posebnojedna od druge,već majka i ja mislile da je otac uhvaćen- pojavio se navratimavagona.Bio je to strahotan osećaj - i trenutno olakšanje.Ipak je još tu.

Ali,u predgrađu Budim-pešte,negde kod Šorokšara,ipak nas je žandarn skinuo sa voza.Legitimacija nije zadovoljavala.Ronaijevi su se izgubili u mraku,stigli u Peštu,preživeli rat,sakrivajući se.Nas troje,oca,majku i mene,žandar je vodio okolo po mraku i strajštu...Najzad,otac mu je dao sav novac koji je imao,i on namje izvadio kartu natrag i odveo nas za ...Nevi Sad.

U Novi Sad smo se vratili 20 aprila 1944 godine.Dva dana kasnije isšla je naredba da čekamo kod kuće - da dodju po nas.

I došli su - po sve Jevreje.

Sećam se,bili su uglavnom njilaši,kakaš,tolaši,madžarski ekstremni strelasti krstovi,i među njima jedan Nemaac,Austrijanac,stariji vojnik koji je okolo gledao naše knjige na nemačkom jeziku ? Das Weibliche Schenhets ideal in der Malerei".Gledao i odmahivao glavom i ni on nije razumeo celu ovu Hitlerovsku ujdurmu.

Otac mi je bio 58 godina,mati 52, ja 22. Bilo je proleće,mati u sivom prolećnom mantilu i crnoj francuskoj kapi,otac u bridjes pantalonama,ruksaci na leđjima.

Odveli su nas na zborne mesto i u novosadsku Sinagogu. Imali smo sa sobom suhu hranu za tri dana.Sprovodili su nas stražarno,po potrebi u klozet.Pored mene je bila Sela Bokor,mlada mama novorodjenog sinčića od par dana.Sa mnom je bila Mira Stajin,školska koleginica,koja je preživela rat i danas živi u Izraelu.Ta tri dana u Sinagogi su bila strahotna i nezaboravna.Znali smo da rat neće još dugo trajati,ali neizvesnost -kuda nas vode,šta će biti sa nama,i dali ćemo preživeti?

Činilo mi se,da se predviđjanje moje majke ostvaruje:"ako me isteraju iz mog kreveta - gotova sam."

Tri dana smočekali,spavali,strahovali i tu u Sinagogi.Onda su nas pokupili - opšti pokret.

Novosadska željeznička stanica nas je dočekala u tišini.Nikoga nije bilo.Uvagonirali su nas u stočne wagone.Kraj mene je sedela porodica Slanger,mati i sin. Odveli su nas u Suboticu,u neki starijelin.

Jednu noć sam bila tamo.Odjednom se stvorila među nama neka "Važna komisija"sastavljena od uniformaša,i najvećom brzinom postrojila mladje -ene sposobne za rad - kao-odvede nas na rad.

Stvorila se neopisiva zbrkaPostrojili su nas.Osećala sam strahovitu žedj.Jedna,meni poznata krojačica,iz željezničke ulice,prekljinjala me je ,da čuvam njemu mladu keer-koju su odvedili sa mnom.U zbrci,nisam videla ni svoje roditelje.Jedino - očevu ruku.Otas mi je bio visok čovek,i njegova ruka mi je,iznad sviiju glava,prišla čuturicu hladne vode.A majčinu crnu francusku kapu ugledala sam u jednom momentu.

Tu tatinu ruku sa čuturicom hladne vode i majčin beznadažni pogled pod crnom francuskom kapom-Neću zaboraviti - dok živim.

I već smo kretali. Beskrajnu kolonu nas mladih blagosiljao je stari beležnik novosadske jevrejske opštine, čika Klajn "kečke", sa malom kozjom bradicom. Digao je obe ruke iznad nas i molio za nas. - Jevrejskog svemogućeg Boga.

I krenusmo putem Bačke Topole. Čamo prespavamo u jednoj velikoj šupi, provizornom logoru, gde je kao lekač nastojao da nam pomogne novosadski zubni lekar dr. Berger. Ta noć u baraci bila je puna uzdaha, strepnji, jauka i straha. Pored mene je ležala Rajter Agica, a kraj nas, dve meni nepoznate Jevrejke, koje su se te noći otrovale.

U ranu zoru su nas poterali, u velikoj gomili, svrstane u petoredove, prema željezničkoj stanici. Retki prolaznici su se brzo i čudeći se, u neprijatnosti udaljavali.

Dvo nas na stanici u Bačkoj Topoli.

Čeka nas kompozicija teretnih vagona sa velikom oznakom "SS"

Hortijevci nas predaju sivim Hitlerovim uniformama. Po 80 ljudi u jedan vagon. SS-ovci namblombiraju vagon. - Zatvoreni smo. Kompozicija polazi. Vagoni klopavaju. Dva puta dnevno, ujutro i uveče, nam SS-ovci otvaraju vagon i puštaju nas da tu, odmah čučnemo i vrašimo nuždu, dok su u nas uperene puške sa bajonetima. Celi dan čekaš trenutak da isprazniš utrobu, a kada dodje taj trenutak - nisi u stanju, jer puška sa bajonetom gleda u tebe.

Sa mnom u vagonu je Irma Berger, ostarela baka mog budućeg muža i devera - i Edita Wajnman, majka mog najboljeg druga. Visoka, vitka, lepa i pametna žena, čiji je maternji jezik nemački - i koju smo odmah izabrali da nas 80 predstavlja pred vlastima, uzalud zove SS-ovce u pomoć, - da dozvoli iznošenje tela umrlih u vagonu i za vreme puta. Mrtvi ostaju sa nama. Kroz rešetke marvenog vagona prepoznajem Balaton - Blatno jezero u Madjarskoj. Vagoni klopavaju dalje.

Kraj mene je zgurena novosadjanka Klara, puna vašiju - od koje ih dobijam i ja. - Kroz daske napoduvagone ispuštamo nagomilanu mokraću iz lonca, kojeg smo namenili za fiziološke potrebe.

Gubimo pojam o vremenu.

Najzad, nakon tri dana i noći, kompozicija se zaustavlja - i izlazimo ošamućene, sve svoje stvari bacamo, po naredbi, na određenu veliku gomilu. Tu su i zatvoreni, blindirani kamioni, koji čekaju na umorne,

SS-ovci nude - ko hoće u njih.

Ošamućene, mi mladje, hoćemo da protegnemo noge i polazimo pešice tračnicama.

Sine, puno šina.

I kapija - ARBEIT MACHT FREI - ceri nam se u lice ulaz u logor AUSVIC.....

Prvi maj 1944 godina.

Neznamo ništa. Naivne neznalice.

Mesec dana kasnije - znamo mnogo više. Stigli su i naši roditelji. Iz Baje. Stigli - i živi spaljeni.....

Sve ostalo - spada već u drugi zapis.

Novi Sad, 1984 godina

Mirjana Kovač

Mirjana Kovač rođj. Mautner/

*Žena stoji, kao kapija, na izlazu kao i
na ulazu ovoga svijeta.“*

Ivo Andrić

*„Bez žena bio bi početak našeg života
bez pomoći, sredina bez
zadovoljstva, a kraj bez utehe“.*

Frédrih Šiler

